

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Katja Turičnik

Življenje ukrajinskih begunk in beguncev v Sloveniji

Diplomsko delo

Ljubljana, 2023

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Katja Turičnik

Življenje ukrajinskih begunk in beguncev v Sloveniji

Diplomsko delo

Mentorica:izr. prof. dr. Jelka Zorn

Ljubljana, 2023

Zahvaljujem se mentorici izr. prof. dr. Jelki Zorn za strokovno usmerjanje, odzivnost ter podporo skozi celoten proces nastajanja tega dela.

Zahvaljujem se mojim sogovornicam in sogovornikom, ki so bili z mano pripravljeni deliti svoje zgodbe ter mi s tem omogočili pisanje tega dela.

Hvaležna sem Ukrajinkam, ki so mi pomagale pri iskanju intervjuvancev in prevajanju pogovorov z njimi.

Zahvalo namenjam še družini, fantu in prijateljicam, ki so mi ves čas pisanja stali ob strani.

Življenje ukrajinskih begunk in beguncev v Sloveniji

Povzetek diplomskega dela

V diplomskem delu raziščem, kako begunke in begunci iz Ukrajine, ki so se v Slovenijo zatekli po ruskem napadu na njihovo domovino februarja 2022, tukaj živijo. Da bi dobila vpogled v to, sem jih osem intervjuvala ter povprašala o različnih vidikih njihovega vsakdana ter kako doživljajo svojo trenutno situacijo. Hkrati se mi je zdelo pomembno tudi, da sami izpostavijo teme, ki jih pri tem doživljajo kot najpomembnejše, pri čemer so se razgovorili o zelo različnih področjih, ki pa so se iz pogovora do pogovora vseeno ponavljala.

V teoretičnem delu na začetku opišem pojem integracije, katere vidike zajema ter zakaj je pomembna. Nato se poglobim v pravni okvir zaščite beguncev, ki je v primeru ukrajinskih begunk in beguncev Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb (ZZZRO). Predstavim posledice, ki jih lahko izkusijo ljudje, ki so doživeli travmatične dogodke, kot je vojna. Potem se dotaknem družbenega konteksta beguncev iz Ukrajine v Sloveniji, kjer pod drobnogled vzamem njihov dostop do nastanitve, zdravstvenih storitev, prevoza, zaposlitve in denarne pomoči. Tam opišem tudi, kakšne izzive za migrante običajno prinaša jezik nove države ter specifiko učenja slovenščine za Ukrajince. Na koncu teoretičnega uvoda pa pišem še o funkcioniranju družine, ki živi ločeno v različnih državah, njenem komuniciranju na daljavo ter pomembnosti ohranjanja kulturnih običajev in maternega jezika za otroke migrantov.

V nadaljevanju predstavim ugotovitve, do katerih sem prišla s kvalitativno analizo polstrukturiranih intervjujev. Ugotavljam, da je bil razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča za skoraj vse moje sogovornike to, da so imeli tukaj že prej kakšnega družinskega člana ali prijatelja. Poleg tega sta na njihovo odločitev vplivali še kulturna in jezikovna podobnost. V slovensko družbo so se tako lažje vključili ter bili tudi s strani države in njenih prebivalcev lepše sprejeti, kot migranti iz drugih delov sveta. Sogovorniki so izpostavili mnogo primerov, ko so se Slovenci izkazali kot solidarni in empatični ter izrazili, da se tukaj na splošno dobro počutijo. Kljub negotovi situaciji, v kateri se nahajajo, se poskušajo osredotočiti na lepe stvari, ki jim jih prinaša življenje v Sloveniji, kot so na primer dostopnost številnih športnih dejavnosti, narava ter nova poznanstva. Ukrajinske begunke in begunci pa vseeno niso integrirani v celoti. Srečujejo se predvsem s težavami pri iskanju dela in nastanitve ter pri dostopanju do zdravstvenih storitev, stičišče vseh težav pa je pri tem vsekakor jezik. Kar se tiče finančnega položaja, so izpostavili, da imajo denarja ravno dovolj, da pridejo skozi mesec, ne morejo pa kaj dosti prihraniti. Težavo jim predstavlja tudi zakasnjeno izplačevanje finančnih pomoči, saj morajo imeti na voljo dovolj lastnih sredstev, da se lahko v obdobju čakanja nanje preživljajo sami. Hkrati jih pesti tudi travmatiziranost zaradi vojne in razbitost družin. Pet od osmih intervjuvancev se ob misli na prihodnost sicer bolj nagiba k ustalitvi v Sloveniji oz. odhodu v katero drugo članico EU, saj so njihovi domovi ter mesta v Ukrajini porušena in jim je tukaj všeč.

Ključne besede: vojna v Ukrajini, integracija, solidarnost, diskriminacija, jezikovne ovire

Life of Ukrainian Refugees in Slovenia

Graduation Thesis Abstract

This thesis explores the daily lives of Ukrainian refugee women and men who fled to Slovenia after their country was attacked by Russia in February 2022. To gain an insight, eight Ukrainian refugees were interviewed and asked about different aspects of their daily lives and how they experience their current circumstances. While they discussed a wide range of topics, a pattern seemed to form on the similarities that united them as result of their experience. An emphasis was put on the topics that they themselves viewed as most important in this context.

In the theoretical section, the concept of integration, the aspects covered by it as well as its significance, are outlined. Afterwards, I concentrate on the legal framework for refugee protection, which in the case of the Ukrainian refugees is the “Temporary Protection of Displaced Persons Act”. The repercussions that survivors of traumatic experiences, such as war, may encounter are discussed. Subsequently, the social context of Ukrainian refugees in Slovenia is examined with a special focus being put on their access to housing, healthcare, transportation, employment, and financial support. Additionally, the difficulties and challenges that learning the local language typically pose for migrants as well as the unique challenges Ukrainians learning Slovene face are discussed. At the end of the theoretical introduction, I investigate the functioning of a family faced with the challenges of having to live separately across different countries. I write about their communication from a distance, and the value of keeping migrant children's cultural traditions and mother tongues alive.

In continuation, I present the findings reached through qualitative analysis of the semi-structured interviews. For almost all my interviewees, the main reason for deciding on Slovenia as the country of refuge was the fact that they had connections established in the country beforehand, in the form of a family member or a friend. In addition, cultural and linguistic similarities influenced their decision. This made it easier for them to integrate into Slovenian society and to be accepted by the country and its people than migrants from other parts of the world. The interviewees cited numerous instances where Slovenians had demonstrated empathy and solidarity and expressed that they generally felt good here. Despite their precarious situation, they try to focus on the positive aspects of living in Slovenia, such as having access to a variety of sports activities, nature, and new acquaintances. Even after taking these factors into account, Ukrainian refugees are not fully integrated. They face difficulties in finding work and accommodation as well as accessing health services with language being the root of all these problems. As for their financial situation, many pointed out that they have just enough money to get through the month, but not much to save. This situation is further worsened as they also face problems from delayed financial assistance and must therefore have enough of their own resources to support themselves in the meantime. Simultaneously, they are traumatized by both the war and their families' disintegration. In fact, five out of eight interviewees stated that they are more inclined to settle in Slovenia or in another EU member state in the future as result of the destruction of their homes and towns in Ukraine as well their fondness of living in Slovenia.

Keywords: war in Ukraine, integration, solidarity, discrimination, language barriers

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	1
1.1. Na splošno o integraciji	1
1.2. Zaščita beguncev – pravni okvir	3
1.3. Travmatiziranost zaradi vojne in selitve	5
1.4. Družbeni kontekst beguncev iz Ukrajine	6
1.4.1. Dostop do nastanitve.....	6
1.4.2. Dostop do zdravstvenih storitev	7
1.4.3. Zaposlitev ter denarna pomoč.....	9
1.4.4. Dostop do prevoza	10
1.4.5. Jezik	10
1.5. Povezanost z izvornim okoljem in funkcioniranje fizično ločene družine	11
1.6. Opredelitev problema	12
1.7. Raziskovalna vprašanja	13
2. METODOLOGIJA	14
2.1. 2. 1. Vrsta raziskave	14
2.2. Merski instrument in viri podatkov	14
2.3. Populacija in vzorec	15
2.4. Zbiranje podatkov.....	15
2.5. Obdelava in analiza podatkov	16
3. REZULTATI	17
3.1. Birokratske ovire	17
3.2. Dostop do prevoza.....	18
3.3. Finančni položaj in prejemanje finančne pomoči.....	18
3.4. Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji.....	19
3.5. Izkušnje z zdravstvenimi storitvami.....	20
3.6. Jezikovne ovire.....	21
3.7. Občutek sprejetosti	21
3.8. Povezanost z izvornim okoljem	22
3.9. Pridobitev stanovanja	23
3.10. Prilagoditev otrok na slovensko okolje	24
3.11. Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča	25
3.12. Solidarnost in hvaležnost.....	25
3.13. Spremembe in podobnosti vsakdana	26
3.14. Socialna mreža v novem okolju	27
3.15. Viri moči.....	27
3.16. Vojne grozote	28
3.17. Všečno v Sloveniji.....	29
3.18. Prihodnost.....	29

4. RAZPRAVA	31
5. SKLEPI IN PREDLOGI	36
6. UPORABLJENA LITERATURA	39
7. PRILOGE	43
7.1. Kodirne tabele	43

1. UVOD

24. februarja 2022 so ruske oborožene sile izvedle vojaško invazijo na Ukrajino, zaradi česar je bilo v naslednjih dneh, tednih in mesecih na milijone njenih prebivalcev, predvsem pa žensk, otrok ter starejših ljudi, iz varnostnih razlogov prisiljenih zbežati v tujino. Za razliko od beguncev, ki so migrirali iz kakšnega drugega dela sveta, ali ekonomskih migrantov, ki so Ukrajino zapustili že pred začetkom ruskega napada, pa so bili ti deležni mnogo boljše mednarodne medijske podobe in političnega odziva. Razlogi za to v veliki meri ležijo v rasistični naravnosti, saj gre za večinoma svetlopolte begunke, ki prihajajo iz krščanske evropske države z dokaj podobno kulturo. Do Ukrajink in Ukrajincev je bilo tako izraženega ogromno sočutja in pozivov, da potrebujejo pomoč ter zaščito. Evropske države so jih sprejele z odprtimi rokami, prav tako pa so se lahko sami odločili, v katero izmed njih se bodo zatekli. Do njih so veliko mero solidarnosti izkazali tudi ljudje v vsakdanjem življenju – sploh v prvih nekaj mesecih po začetku invazije so na primer množično organizirali razna zbiranja hrane, obleke in pripomočkov za zdravstveno oskrbo, kar nekaj ljudi pa je, vsaj začasno, v svoje domove sprejelo prihajajoče begunce.

1.1. Na splošno o integraciji

Ko ljudje migrirajo v drugo državo in se tam naselijo, se pri tem na različne načine vključujejo, ali z drugimi besedami, integrirajo v novo okolje. Integracija migrantov se dogaja na več ravneh in obsega ekonomski, socialni, kulturni, politični in verski vidik (Toplak, 2019, str. 112, 113). Kadar je govora o njej, se pod drobnogled običajno vzame, kako so se begunci spremenili, da bi se integrirali v novo okolje, v resnici pa bi nas moral bolj zanimati družbeni kontekst, ki vključitev ter udeležbo podpira. Odvisen je od politik naseljevanja na mednarodnem, državnem, regionalnem ter lokalnem nivoju, ki lahko ekonomsko in socialno udeležbo omejijo, obenem pa načrtno ali nenačrtno vplivajo na to, kako bodo ljudje v skupnosti sprejeli prispele begunce. Ti procesi torej rezultirajo v tem, kako uspešno se bodo lahko integrirali (Hynie, 2018, str. 267).

Slovenija je (po zgledu drugih evropskih držav) ukrajinskim begunkam in beguncem prišla precej naproti in jim za razliko od ljudi, ki so sem migrirali iz drugih delov sveta omogočila brezplačen prevoz in normalen prehod meje ter olajšala začetek integracije. Ko se je zgodil vojaški napad na Ukrajino, so bili njeni prebivalci s targetiranih območij deležni velike

mednarodne pomoči in podpore. Njihova pozitivna medijska podoba ter politične geste so v mnogih Slovenkah in Slovencih vzbudile sočutje, ki se je med drugim odražalo v tem, da so njihov prihod v Slovenijo lepo sprejeli.

Toplak (2019, str. 113-115) kot najpomembnejša dela integracije omenja *pravnega in socialno-ekonomskega*. Prvi pomeni, da se pravni status migrantov izenači s statusom državljanov, kar predstavlja podlago za vključevanje na ostalih ravneh. Socialno-ekonomski pa označuje, da imajo migranti omogočen enak dostop do zaposlitve, prejemanja dohodkov ter koriščenja socialnih in zdravstvenih storitev, kot ostali prebivalci. Če niso zaposleni, ekonomsko samostojni ter nimajo dostopa do javnih storitev, se ne morejo enakopravno vključevati v družbo, taka odrinjenost na družbeni rob pa lahko vodi v getoizacijo. Tudi nadaljnji vidiki integracije nosijo velik pomen, vendar so brez prvih dveh neuresničljivi. Integracija na področju izobraževanja je zlasti pomembna za tujce s šoloobveznimi otroki ter mladoletne migrante, ker pomeni enakopraven dostop do šolanja. Socialni vidik integracije pove, ali imajo tujci v novem okolju stike tudi z ljudmi iz ostalih etničnih skupin, ne samo s svojimi rojaki. Kulturni se nadalje kaže kot spoznavanje ter sprejemanje kulturnih značilnosti večinske skupine v državi, kamor migrirajo. Obenem ponotranjijo nove norme, vrednote ter vzorce vedenja, na drugi strani pa se tudi družbene in kulturne značilnosti migrantskih skupin prenašajo v širšo družbo. Če je integracija tujcev uspešna, to pripelje do večkulturnega in medkulturnega sobivanja družbe.

Pomembnost integracije beguncev v novi državi lahko povežemo tudi z razlago Hanne Arendt v Izvorih totalitarizma (2003, str. 376-378), kjer poudarja, da odvzem pravnega statusa za posameznika pomeni izgubo vseh pravic. Bolj kot orožje življenja, svobode, enakosti pred zakonom ali katere druge človekove pravice pa ga prizadene dejstvo, da ne pripada (več) neki organizirani skupnosti. Na ta način mu je onemogočeno, da bi uveljavljal nekaj najosnovnejših značilnosti človeškega življenja; odvzet mu je prostor v svetu, kjer so njegova mnenja pomembna in dejanja učinkovita. Nikomur več ni mar za njegov obstoj ali za to, kar si misli, odvzeta mu je »pravica do pravic«.

Če želimo živeti v napredni, kompleksni ter kulturno raznovrstni družbi, to od nas terja medsebojno učenje, prilagajanje, med-kulturni dialog ter razširitev teorije in prakse o migracijah ter integraciji. Poleg tega je o tej tematiki potrebna javna razprava, ki ne bo osnovana na širjenju strahu, nestrpnosti ali sovražni nastrojenosti, kar je zelo odvisno tudi od medijskega poročanja (Jazbec in Zajc, 2020, str. 8).

V novem okolju so med pogostejšimi vzroki stresa sicer iskanje zaposlitve in nastanitve, nezadostna finančna sredstva, ločenost od družinskih članov, težave s komunikacijo v novem

jeziku, konflikti z uradniki ter negotovost glede vizuma, posledice teh pa se lahko kažejo kot simptomi težav v duševnem zdravju in v slabšem splošnem funkcioniranju osebe. To so stresorji, na katere begunci sami nimajo velikega vpliva. Verjetnost, da se bo posameznik posluževal neučinkovitih načinov spopadanja s stisko, v kateri se je znašel, pa je večja prav pri osebah, ki nimajo kontrole nad zunanjimi dejavniki, ki njihovo stisko ustvarjajo (Nickerson idr., 2015, str. 191).

1.2. Zaščita beguncev – pravni okvir

»Begunec je oseba, ki je zbežala iz domovine in se vanjo ne more vrniti zaradi strahu pred preganjanjem ter ji je bil dodeljen status begunca. Le-ta je kandidatom dodeljen s strani Združenih narodov ali katere druge države (Roads to Refuge, b. d., moj prevod).«

Konvencija o statusu beguncev (1951) pa glede na njene popravke v Protokolu o zaščiti beguncev (1967) besedo "begunec" uporablja za vsakogar, ki:

- se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem osnovanem na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenem političnem prepričanju, nahaja izven države, katere državljan je,
- ne more, ali zaradi takšnega strahu noče uživati varstva te države,
- ali osebo, ki nima državljanstva, in se nahaja izven države, kjer je imela običajno prebivališče, pa se zaradi takšnih dogodkov ne more ali noče zaradi omenjenega strahu vrniti v to državo.

Republika Slovenija je država podpisnica Ženevske konvencije ter članica Evropske unije in je zato dolžna nuditi mednarodno zaščito oziroma azil osebam, ki jih država, katere državljanji so, oziroma v kateri imajo stalno prebivališče, ne štiti. V Republiki Sloveniji se mednarodna zaščita dodeli kot status begunca, ki tukaj omogoča stalno prebivanje, ali kot subsidiarna zaščita, do katere so upravičeni posamezniki, ki ne izpolnjujejo pogojev za status begunca, a izkažejo verodostojne razloge, da bi vrnitev v domovino zanje predstavljala resno življenjsko tveganje. Odločba o priznanju subsidiarne zaščite od dneva vročitve naprej hkrati omogoča tudičasno prebivanje v Republiki Sloveniji (Ministrstvo za notranje zadeve, 2022).

V primeru množičnega prihoda ljudi, ki so zbežali iz svojih matičnih držav in se tja zaradi vojne ali podobnih razmer ne morejo vrniti, pa pravno obstaja še ena možnost, in sicer, da tukaj zaprosijo za status začasne zaščite. Ta izredni postopek se sme uvesti v primerih, ko je zelo

verjetno, da azilni sistem ne bi zmožal preučiti povečanega števila prošenj za azil in bi to imelo negativne posledice za omenjene osebe ter ostale prosilce za zaščito (*Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb*, 2017).

Do tovrstnega množičnega prihoda ljudi je prišlo po napadu Rusije na Ukrajino, ko je bilo na milijone njenih prebivalcev prisiljenih zbežati v tujino. Evropska unija se je takrat prvič v svoji zgodovini sklicala na Direktivo o podeljevanju začasne zaščite (Ho, Deen in Drost, 2022). Ukrajinske begunke in begunci so zanj v Sloveniji lahko pričeli zaprošati od 10. marca 2022 naprej. Do nje so upravičeni tisti, ki spadajo v eno izmed spodnjih skupin, ki so v Ukrajini živele pred 24. februarjem 2022 ali na ta dan:

- ukrajinski državljani;
- osebe brez ukrajinskega državljanstva, ki so bile v tej državi deležne mednarodne ali druge oblike nacionalne zaščite;
- družinski člani iz prvih dveh omenjenih alinej;
- osebe brez ukrajinskega državljanstva, ki pa so tam živele na podlagi dovoljenja za stalno prebivanje in se v svojo izvorno državo ne morejo vrniti, ker bi to zanje lahko predstavljalo življenjsko nevarnost.

Status začasne zaščite se prizna tudi novorojenemu otroku, če ga ima priznanega eden izmed staršev ali oba (Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov, 2022).

Do enajstega aprila letos se je v Slovenijo uradno zateklo nekaj več kot 9.400 ukrajinskih prebivalcev, registriranih za začasno zaščito pa naj bi bilo 9.038. Zadnjo številko je težko točno določiti, saj se je mnogo posameznikov za začasno zaščito ali njen ekvivalent prijavilo v dveh ali več evropskih državah, seštevke pa lahko vključuje tudi prijave, ki so zaradi različnih vzrokov ostale nezaključene, ali pa se je prijavljena oseba potem preselila v katero drugo državo, tudi izven Evrope (United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR], 2023).

Osebam z začasno zaščito ta status prinaša pravico do:

- začasnega prebivanja v Republiki Sloveniji;
- nastanitve in prehrane v nastanitvenih centrih ali denarne pomoči za zasebno nastanitev;
- zdravstvenega varstva;
- dela;
- izobraževanja;
- denarne pomoči;

- žepnine;
- združevanja družine;
- brezplačne pravne pomoči;
- obveščenosti o pravicah in dolžnostih;
- pomoči pri uveljavljanju pravic iz tega zakona (*Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb*, 2017).

Status začasne zaščite traja eno leto in se ga da največ dvakrat podaljšati še za pol leta (*Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb*, 2017). Vlada Republike Slovenije je na pobudo Evropske komisije v začetku marca letos ukrajinskim begunkam in beguncem potrdila podaljšanje tega statusa za obdobje enega leta, in sicer do 4. marca 2024 (Upravna enota Ljubljana, 2023).

1.3. Travmatiziranost zaradi vojne in selitve

Najpogostejši psihosocialni težavi, ki pestita begunce, sta stres in travma. S stresom se v vsakdanjem življenju sicer pogosto srečujemo in določene situacije večina posameznikov doživlja kot stresne, vendar pa je intenziteta tega občutka zelo subjektivna in variira od človeka do človeka. Travmatskih dogodkov na drugi strani ne doživimo velikokrat, so pa zato izjemno težki za vsakogar, ki jih izkusi. Prežeti so z občutki groze, nemoči ter strahu zase in za ostale ljudi. Po izkustvu travmatskih dogodkov skorajda vsi ljudje občutijo veliko, celo ekstremno stisko, neugodje in trpljenje, ne glede na to, kakšne moči premorejo ali kako se s posledicami spopadajo. Zaradi intenzivnosti in nenadnosti travmatskih dogodkov so omenjene težave pričakovane in celo neizbežne (Ajduković, Bakić in Ajduković, 2016, str. 15).

Reakcije na travmatske dogodke, ki se pokažejo šele čez čas, so pogosto naslednje (kot navedeno v Ajduković, Bakić in Ajduković, 2016):

1. Čustvene: razdražljivost, depresija, anksioznost, spremembe razpoloženja, čustvena nestabilnost, nepojasnljiv močan strah, dolgo trajajoč in močan občutek žalosti, globok občutek sramote, občutek krhkosti in ranljivosti ter izogibanje situacijam, kjer je treba čustveno reagirati (npr. tesni in/ali družinski odnosi, pogovori o sebi, pogovori o travmatskih izkušnjah ali odzivi nanje);
2. Telesne: motnje spanja, nočne more, somatizacija (večja osredotočenost na telesne simptome), apetit in prebavne spremembe, zmanjšana odpornost na prehlade ter infekcije, stalna utrujenost, zvišane ravni kortizola in pretirano razburjenje;

3. Kognitivne: vsiljivi spomini, podoživljanje travmatskih dogodkov, samoobtoževanje, preokupacija z dogodkom, težave pri sprejemanju odločitev, magično razmišljanje (prepričanje, da določeni dogodki, vključno z izogibajočim vedenjem, zagotavljajo zaščito pred prihodnjimi travmami), samomorilni nameni;
4. Vedenjske: izogibanje opomnikom na dogodke, spremembe v socialnih odnosih, zmanjšana raven dejavnosti, rizično vedenje, povečana uporaba alkohola, drog in tobaka, socialni umik;
5. Eksistencialne: ponavljanje vprašanj (npr. »Zakaj prav jaz?«), večja cinizem in razočaranje, večja samozavest (»Če preživim tole, lahko preživim karkoli.«), izguba smisla življenja, obnavljanje vere, brezup, na novo opredeljena pomen in pomembnost življenja).

Ljudje, ki so bili zaradi nevarnosti v domovini prisiljeni zbežati v tujino, se mnogokrat srečujejo tudi s težavami v čustveni regulaciji. Nickerson in drugi (2015, str. 190) so v raziskavi iskali povezavo med težavami z regulacijo čustev ter izpostavljenostjo travmatičnim izkušnjam v državi izvora oziroma po-migracijskih težavah v novi državi. Potrdili so, da pri osebah, ki imajo težave s čustveno regulacijo, obstaja večja verjetnost, da se jim bodo pojavile različne težave in motnje v duševnem zdravju, na primer posttravmatska stresna motnja, depresija in eksplozivna jeza.

1.4. Družbeni kontekst beguncev iz Ukrajine

1.4.1. Dostop do nastanitve

Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb (2017) določa, da so osebe s statusom začasne zaščite v Republiki Slovenije upravičene do bivanja ter prehrane v nastanitvenih centrih ali pa do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev. Slednje jim je prvič dodeljeno za obdobje šestih mesecev, za nadaljnjo prejemanje te denarne pomoči pa morajo vložiti nov zahtevek. Vsako podaljšanje se jim ponovno dodeli za šest mesecev oz. dolžino trajanja najemne pogodbe ali dogovora o uporabi nepremičnine, če je ta krajša od pol leta. Denarno pomoč za zasebno nastanitev, seveda v drugačni višini, lahko prejema tudi oseba, ki na zasebnem naslovu živi brezplačno, da lahko pokrije mesečne stroške, kot sta ogrevanje ter komunala (Uredba o načinu zagotavljanja pravic osebam z začasno zaščito, 2022).

Sistemska ureditev pa ni edini faktor, ki vpliva na dostop beguncev do zasebnih nastanitev v novi državi. Posamezniki, ki oddajajo stanovanja, so pri izbiri najemnikov pogosto

diskriminatorni. Kogovšek in Petković (2007, str. 11-12) to razložita kot kršenje pravice do enakega obravnavanja ljudi na podlagi njihovih osebnih okoliščin, na primer rase, etnične pripadnosti, vere in jezika. Diskriminacija se lahko kaže tudi kot segregacija, ki pomeni, da je določena skupina ljudi, ki ji je skupna kakšna taka osebna okoliščina, pri sodelovanju v družbi v nekaterih vidikih ločena od večinskega prebivalstva. Pogosto se zgodi, da je izolirana od jezika, kulture ter načina življenja, kot ga živi dominantna družbena skupina, na primer v getih. Diskriminacija pa včasih vodi celo v marginalizacijo, torej izločenost iz družbe, odrinjenost na družbeni rob. Marginalizirani posamezniki in skupine težje dostopajo ali pa sploh ne morejo dostopati do dobrin, kot je stanovanje. Zlatar (2017, str. 8) poleg tega poudarja, da lastniki nepremičnin v mnogih primerih izkoriščajo nemoč beguncev tako, da jim zaračunavajo večje zneske ter jim ponujajo slabša stanovanja.

1.4.2. Dostop do zdravstvenih storitev

27. člen Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb (2017) predpisuje, da so omenjeni posamezniki upravičeni do nujne medicinske ter zobozdravstvene pomoči in nujnega prevoza z reševalnim vozilom, do zdravljenja stanj, za katera osebni zdravnik presodi, da so nujna ter do zdravil na recept, ki jih za to potrebujejo. Prav tako so upravičeni do nujnih specialističnih storitev ter bolnišničnih dejavnosti, kontracepcijskih sredstev, prekinitve nosečnosti in zdravstvene oskrbe v nosečnosti ter ob porodu. Osnovnošolcem in srednješolcem pa pripadajo še obvezni zdravniški pregledi pred začetkom in tekom izobraževanja, tako kot slovenskim državljanom. Stroške omenjenih zdravstvenih storitev krije Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov.

Glede na raziskavo Lipovec Čebren, Keršič Svetel in Pistotnik (2016, str. 17-25), pa so ovire, s katerimi se migranti v Sloveniji pri dostopu do zdravstvenih storitev sicer najpogosteje srečujejo, naslednje:

- *geografska oddaljenost od zdravstvenih ustanov*, saj si prevoz do tja težko plačajo;
- *dolge čakalne dobe*, ki veliko oseb, ki se zaradi ostalih okoliščin že tako ali tako težje odločijo oditi v zdravstveno ustanovo, od tega povsem odvrnejo;
- *previsoka doplačila za zdravila ter zdravstvene storitve* (na primer pri zobozdravniku, za različne ortopedske pripomočke in ostalo) kljub urejenemu zdravstvenemu zavarovanju. Ker jih ne zmorejo plačati, posledično ostanejo brez zdravljenja, ki ga potrebujejo;

- *težko dostopno ali nedostopno zdravstveno zavarovanje* zaradi določila o zadrževanju pravic do zdravstvenih storitev, če posameznik ne plačuje prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje. To pomeni, da se lahko zavaruje samo, če za nazaj poravnava svoj dolg, kar pa je izredno težko, če ne zmore poravnati niti sprotnih prispevkov. Poleg tega v praksi pogosto prihaja do kršenja zakonodaje: kljub temu, da so mladoletniki do dopolnjenega 18. leta v Sloveniji upravičeni do obveznega zdravstvenega zavarovanja, pa otroci migrantov, ki imajo tukaj dovoljenje za zadrževanje ali za začasno bivanje in niso zaposleni, včasih ostanejo brez njega. Nenazadnje pa se s težavami iz tega sklopa srečujejo skupine migrantov, ki zaradi pravne ureditve nimajo pravice, da bi se zdravstveno ali dopolnilno zavarovale. V primeru, da tukaj nimajo ožjega družinskega člana ali partnerja, ki bi bil zdravstveno zavarovan, jim ostane samo komercialno zdravstveno zavarovanje, ki pa je zanje običajno predrago in krije zgolj omejen nabor zdravstvenih storitev;
- *težje dostopna nujna medicinska pomoč*, pa čeprav naj bi bili po zakonu do nje upravičeni prav vsi, neodvisno od zdravstvenega zavarovanja. Zdravstveno osebe nezavarovanim osebam tovrstne pomoči v določenih primerih ne omogoči, ali pa jih obravnava kot samoplačnike. Dogaja se tudi, da mora zdravstvena ustanova, če se zdravljenje osebe izkaže za nenujno, zoper njo sprožiti dolgo trajajoč postopek izterjave;
- *diskriminatorna obravnava*, pogosto zaradi nepoznavanja ter neinformiranosti zdravstvenih delavcev glede specifičnih težav in potreb migrantov. Ti se na to običajno odzivajo z nezaupanjem do zdravstvenih delavcev, ki vodi v izogibanje zdravstvenim ustanovam ter v odlašanje z zdravljenjem, zaradi česar zdravstveni zapleti samo še eskalirajo;
- *kulturni in jezikovni nesporazumi*, ker v zdravstvenih ustanovah nimajo zaposlenih usposobljenih tolmačev ter medkulturnih mediatorjev. Zaradi omenjenih nesporazumov so migranti večkrat deležni manj kakovostne zdravstvene obravnave;
- *otežen dostop do preventivnih programov*, čeprav bi se jih ljudje načeloma želeli udeležiti, a energijo žal namenjajo predvsem premagovanju ovir za zadovoljitev najosnovnejših zdravstvenih potreb. Dostop do preventivnih programov je za migrante stičišče vseh poprej omenjenih ovir.

1.4.3. Zaposlitev ter denarna pomoč

Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (2021) določa, da imajo osebe s statusom začasne zaščite prost dostop do trga dela, kar izkažejo z izkaznico začasne zaščite. To pomeni, da se lahko zaposlujejo pod enakimi pogoji, kot državljani Republike Slovenije, delodajalcem pa za njihovo zaposlitev ni treba pridobiti dovoljenja za delo (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2022).

Ob pridobitvi začasne zaščite se lahko posamezniki vpišejo v evidenco brezposelnih oseb Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje. Slednji jim med drugim ponuja tečaj integracije na trg dela, na katerem jim podajo informacije o načinu delovanja le-tega, na primer glede pogodb o zaposlitvi, plačah, davkih, delu na črno ipd. Z vpisom v evidenco brezposelnih oseb so poleg osebnega kariernega svetovanja, pomoči pri iskanju zaposlitve in dela ter informiranja o nadomestilu potnih stroškov za aktivno iskanje zaposlitve upravičeni tudi do vključitve v program aktivne politike zaposlovanja. V okviru tega so organizirani tečaji slovenščine ter različna neformalna izobraževanja in usposabljanja (Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov, 2022).

Osebe z začasno zaščito, ki ne živijo v nastanitvenih centrih in so brez dohodkov ter drugih prejemkov, imajo pravico do prejemanja denarne socialne pomoči v višini minimalne plače. Tako pomoč lahko dobijo tudi osebe, ki sicer prejemajo dohodke ali druge vrste prejemkov, vendar se njena višina izračuna tako, da se od minimalnega dohodka odšteje višina dohodkov ter ostalih prejemkov, ki jih dobiva. Denarna pomoč se upravičencem enako, kot pomoč za zasebno nastanitev, odobri za obdobje pol leta, izplačuje pa se mesečno. Osebe s statusom začasne zaščite, ki bivajo v nastanitvenem centru in ne prejemajo dohodkov ali ostalih prejemkov ter jih ni nihče dolžan ali sposoben preživljati, so namesto tega upravičene do prejemanja mesečne žepnine. Ta znaša 30% vsote temeljnega dohodka (*Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb*, 2017).

Kot piše Zlatar (2017, str. 8), pa je integracija na trg dela v Sloveniji za migrante v praksi naporna. Podjetij, ki bi imela razvit sistem upravljanja raznolikosti in možnosti integracije migrantov, je zaenkrat malo. Ker je predpogoj za zaposlitev skoraj vedno znanje slovenskega jezika, se lahko ti velikokrat zaposlijo šele, ko so tukaj že v večji meri integrirani. Pred tem je celo občasno delo težko dobiti. Pri slednjem je težava tudi v tem, da prejetje občasnih dohodkov vpliva na znižanje socialnih transferjev. Begunci tako pogosto preračunavajo, kaj bi se jim bolj splačalo storiti, da bi tukaj živeli vsaj približno solidno življenje in se namesto za delo posledično odločajo za prejetje denarne socialne pomoči, na ta način se jim zmanjšujejo

možnosti, da bi pridobili vsaj kakšno kompetenco. Dobro bi bilo tudi, da bi vzpostavili sistem preverjanja dejanskih znanj, saj skoraj nihče izmed njih, ki pridejo sem, s seboj nima dokazil o predhodni izobrazbi, to pa jim otežuje vpis v naknadno izobraževanje.

1.4.4. Dostop do prevoza

Dostop do prevoza ima odločilen vpliv na mnoge kazalnike kvalitete življenja, kot so na primer zdravje, zaposlitev ter izobraževanje. Kdor nima možnosti premikanja znotraj mesta, ima močno otežen dostop do virov, ki so kritičnega pomena za opolnomočenje, socialno vključevanje ter učinkovitost (Wellman, 2012, str. 512).

Ukrajinske begunke in begunci imajo v Sloveniji omogočen brezplačen medkrajevni javni potniški prevoz, kar vključuje tako vlake kot avtobuse (*Sklep o uvedbi brezplačnih vozovnic za ukrajinske begunce št. 010-37/2019/49*, 2022), ta možnost pa jim je bila letos podaljšana še za eno leto, do 4. marca 2024 (*Sprememba sklepa o uvedbi brezplačnih vozovnic za ukrajinske begunce št. 371-13/2019/120*, 2023). Na območju ljubljanskega potniškega prometa lahko zastoj uporabljajo tudi mestni avtobus (Ljubljanski potniški promet, 2023). Do konca decembra 2022 so se ravno tako brezplačno lahko vozili še z mestnimi avtobusi po mariborski občini, a so to možnost potem ukinili (STA, 2023).

1.4.5. Jezik

Država, v kateri migranti poskušajo začeti novo življenje, je zanje pogosto povsem nepoznan svet, v katerem prebivalci govorijo povsem nepoznan jezik. Tudi potem, ko se ga naučijo, se v njem ne najdejo, posledično pa tudi v novem okolju ne. Jezik je namreč mnogo več, kot le sredstvo sporazumevanja. Je pomemben dejavnik našega samozavedanja, identitete ter pripadnosti. Razmišljamo in čustvujemo v maternem jeziku, ki smo se ga naučili v obdobju zgodnjega otroštva. Kasneje se nobenega drugega jezika ne moremo naučiti do te mere, ker ga nimamo ponotranjenega. Meje sveta migrantov se tako tudi po migraciji docela ne spremenijo, saj jih z državo izvora povezuje materni jezik (Mlekuž, 2011, str. 22, 24).

Lipič in drugi (2018, str. 63) v tem kontekstu poudarjajo, da je komunikacija enostavnejša med ljudmi iz držav, med katerimi obstaja manjša »kulturna razdalja«, torej manj razlik v kulturnih spremenljivkah, še posebej glede jezika. Tako je tudi v primeru ukrajinskih begunk in beguncev, ki prihajajo iz države, ki enako kot Slovenija temelji na krščanskih navadah in v kateri prav tako govorijo slovanski jezik. Slovenščine se tako mnogo lažje naučijo, kot migranti,

ki izhajajo iz precej drugačnih jezikovnih okolij, a to od njih vseeno terja čas in trud. Poleg tega morajo biti pazljivi, saj je v ukrajinsščini in ruščini veliko istih besed, ki pa imajo v slovenskem jeziku povsem drug pomen.

Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb (2017) sicer pravi, da mora Urad RS za oskrbo in integracijo migrantov osebe z začasno zaščito seznaniti s pravicami, ki jim po tem zakonu pripadajo, in to v jeziku, ki ga razumejo - še posebej glede nastanitve, denarne pomoči, zdravstvenih storitev, izobraževanja ter dela. Zaradi upravičenosti do pomoči pri uveljavljanju pravic iz omenjenega zakona jim pripada tudi 180 urni tečaj slovenskega jezika (*Uredba o načinih in obsegu zagotavljanja programov pomoči pri vključevanju tujcev, ki niso državljani Evropske unije*, 2021). Ta ukrepa sta za začetek vključevanja ukrajinskih begunk in beguncev v slovensko družbo izrednega pomena, saj lahko jezik predstavlja veliko oviro na prav vseh ravneh integracije.

1.5. Povezanost z izvornim okoljem in funkcioniranje fizično ločene družine

Vojna v domovini ter begunska izkušnja pretresejo tako posameznika, družino kot družbo, iz katere izvirajo. Posledice, ki jih zaradi tega utrpi družina, so na primer razbitost (del nje ostane v državi izvora ali v kateri drugi državi), smrt ali ranjenost koga izmed njenih članov, da starši žalujejo za vsem izgubljenim, da družina prične nefunkcionalno delovati in pride do zamenjave vlog (oče denimo ni več ta, ki jih preživlja, otrok pa prevzame pomembnejšo vlogo pri odločanju), da se družina srečuje s finančnimi ter eksistencialnimi problemi in živi v slabših razmerah (Mikuš Kos, 2017, str. 8).

V primeru vojne v Ukrajini je zaradi določila, da morajo polnoletni moški ostati v državi in se vojskovati, prišlo do množičnega pojava razbitih družin. Ženske so skupaj z otroki tako v večini primerov zbežale same. Sicer so se mnoge zatele v države, kjer so imele že kakšnega družinskega člana ali prijatelja, vendar pa so za sabo pustile partnerje, starše, brate in druge pomembne osebe, na katere so močno navezane. Zahvaljujoč razviti informacijsko-komunikacijski tehnologiji (IKT), poskušajo stike z njimi ohranjati na daljavo. Kot poudarja Wilding (2006, str. 138-139), ta zanje vsekakor predstavlja uporabno dopolnilo pri ohranjanju ustaljenih družinskih vezi, vendar pa ne more nadomestiti dejanskega skupnega življenja. Družinski člani, živeči v različnih državah, se še kako zavedajo medsebojne fizične razdalje, še posebej v kriznih časih. IKT po eni strani omogoča krepitev občutka močne socialne povezanosti ter vsakodnevni stik z osebo, ki je daleč stran, hkrati pa lahko tovrstna komunikacija zaznavanje ločenosti še dodatno potencira. Ljudje prek stikov na daljavo

dostikrat še poglobijo medsebojne odnose in nezmožnost kontakta v živo zato pridobi še toliko bolj grenak priokus.

Ob naselitvi v novo državo se vsak migrant sooči z vprašanjem lastne identitete. Dojemanje sebe in drugih se spremeni, ker se vsaj za kratek čas znajde v vlogi 'drugega' v družbi. Tovrstne dileme so še posebej problematične pri tistih, ki zaradi napetosti v domovini ne vedo, kdaj ali če sploh se bodo tja lahko vrnil. Negotovost glede prihodnosti je težka tako za otroke, ki se lahko zelo navežejo že na prvi kraj, kamor se priselijo in jim potem vsaka nadaljnja selitev ali prešolanje predstavljajo veliko obremenitev, kot tudi za odrasle, ki začnejo velikokrat še intenzivneje prakticirati svoje verske in kulturne običaje, da bi ohranili občutek lastne identitete ter vezi z drugimi. Če v tej državi potem dlje časa ostanejo, bodo v večini primerov oboji razvili dvo-kulturno identiteto. To se pri otrocih običajno zgodi hitreje, vzporedno z učenjem jezika okolja in vključevanjem v šolo ter lokalno skupnost. Da pa bi lahko obe kulturi enako cenili, je bistvenega pomena, da še naprej govorijo tudi svoj prvi jezik ter da vsaj malo ohranjajo kulturne navade iz domovine. Pomembno je tudi, da spoznajo svojo družinsko zgodovino, državo izvora in kako je sploh prišlo do tega, da so migrirali v tujino. Pri tem imajo starši, starejši sorojenci in sorodniki pomembno vlogo; seveda je dobro, da otroku prihranijo pretresljive podrobnosti, a pripovedovanje zgodb, spominov ter podrobnosti iz preteklosti so odlični načini za ohranjanje kulture družine (Torode, Walsh in Woods, 2001, str. 90-91).

1.6. Opredelitev problema

Za temo diplomskega dela sem se odločila na podlagi aktualnih dogodkov v Ukrajini, saj smo bili ponovno priča množičnemu begu begunk in beguncev. Ko so se zatekli v tujino, so si s tem sicer zagotovili fizično varnost, a so za seboj pustili velik del svoje identitete – okolje, v katerem so živeli, ljudi, s katerimi so si bili blizu, delo, ki so ga opravljali, navade in hobije, neodvisnost od pomoči drugih ter na sploh sistem, v katerem so se znašli. Življenje, kot so ga poznali poprej in v katerem so imeli ustaljeno družbeno vlogo, se jim je čez noč razblinilo. V državah članicah EU so sicer lahko pridobili status začasne zaščite, ki jim je precej olajšal bivanje v novem okolju, vendar pa je imelo veliko begunk in beguncev v tistem obdobju občutek, da gre pri tem le za kratkoročno situacijo ter da se bodo lahko po kakšnih dveh, treh mesecih vrnil nazaj v domovino. Iz tedna v teden pa je postajalo jasno, da bo vojna trajala mnogo dlje od tega. Še danes, po enem letu in nekaj mesecih od napada na njihovo domovino ni jasno, koliko časa se bo še nadaljevala. Novice in podrobnosti o njej lahko v medijih slišimo vsak dan, upanje begunk in beguncev o umiritvi razmer pa iz dneva v dan usiha. Veliko izmed

njih se je sicer kljub nevarnosti odločilo oditi nazaj, veliko pa jih še vedno ostaja tudi v tujini. Četudi so bili s svojim starim življenjem zadovoljni in niso nikdar imeli namena selitve v drugo državo, pa so si morali tukaj vseeno zgraditi novo, kar je v vlogi »Drugega« oz. »Tujca« ter ob globoki travmatiziranosti zaradi dogodkov v domovini še posebej težko. Ob vsej empatiji in solidarnosti, ki sta bili izraženi tako na državnem kot družbenem nivoju ter zavedanju, v kako nezavidljivem položaju se begunci običajno znajdejo, me je zanimalo, kako ukrajinske begunke in begunci v Sloveniji zares živijo, sploh zdaj, ko od njihove migracije mineva že več kot leto dni.

1.7. Raziskovalna vprašanja

1. Zakaj so se izmed vseh držav ukrajinske begunke in begunci odločili priti v Slovenijo?
2. Na kakšen način se je njihovo vsakdanje življenje po migraciji spremenilo ter ali in kaj je v njem podobnega?
3. Kakšne izkušnje imajo z dostopom do zdravstvenih storitev v Sloveniji?
4. Kakšne izkušnje imajo z dostopom do prevoza v Sloveniji?
5. Kakšen je njihov finančni položaj?
6. Kakšne izkušnje imajo z dostopom do zasebne nastanitve?
7. Kdo sestavlja njihovo socialno mrežo v Sloveniji ter ali in kako vzdržujejo stike z ljudmi iz življenja pred vojno?
8. V kakšni meri se v Sloveniji počutijo sprejete?
9. Kako si predstavljajo svojo prihodnost ter kakšne načrte in želje imajo?

2. METODOLOGIJA

2.1. 2. 1. Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo izvedla, je empirična, saj sem s spraševanjem zbirala novo, neposredno izkustveno gradivo. Je tudi kvalitativna, saj osnovno izkustveno gradivo sestavljajo besedni opisi, ki jih bom tudi obdelala kvalitativno (Mesec, 1997, str. 82, 84, 85).

2.2. Merski instrument in viri podatkov

Raziskovalni instrument, ki sem ga uporabila, je vodilo za polstrukturirani intervju. Sestavila sem ga ob posvetu z mentorico, obsega pa pet tematik: prihod v Slovenijo, vsakdan pred in po migraciji v tujino, socialno-ekonomski položaj, stiki ter prihodnost. Pri vsaki izmed njih sem pripravila več vprašanj, skoraj vsa izmed njih so odprtega tipa. Njihov namen je raziskovanje integracije ukrajinskih begunk in beguncev v slovensko okolje ter občutkov, ki jih ob tem spremljajo. Vedela sem, da vsa načrtovana vprašanja ne bodo relevantna za vse intervjuvance, tako da jih v takem primeru nisem postavila, sem si pa puščala možnost, da jih vprašam še kako dodatno podvprašanje na drugo temo, sledeč temu, kar se bodo v pogovoru odločili izpostaviti. Pomembno se mi je namreč zdelo, da lahko izrazijo tisto, kar se njim osebno zdi poudarka vredno, saj so eksperti iz izkušenj za svoje življenje in mi s tem omogočijo, da njihovo situacijo ter občutke bolje razumem. Poleg tega vseh vprašanj nisem postavila v enakem vrstnem redu, saj sem želela čim bolj slediti toku pogovora.

1. Prihod v Slovenijo:

- Kaj je vplivalo na vašo odločitev, da ste se izmed vseh držav zatekli v Slovenijo?
- Ali ste tu z družino?
- Kako doživljate svojo migracijo v tujino?

2. Vsakdan pred in po migraciji v tujino:

- Kakšen je bil vaš vsakdan v Ukrajini, kakšne hobije ste imeli?
- Kako poteka vaš vsakdan tukaj? Ali se lahko še naprej ukvarjate s tistim, kar ste počeli v domovini?
- Ali ste trenutno zaposleni/ se šolate?
- Kako zadovoljni ste z življenjem tukaj?

3. Socialno-ekonomski položaj:

- Kako lahko ali težko dobite zdravniško pomoč, če jo potrebujete? Ste pri tem naleteli na kakšno oviro?
- Do kakšne vrste prevoza imate vsakodnevno dostop?
- Ali prejimate finančno pomoč? Kako lahko ali težko vam je priti skozi mesec?
- Kakšno vrsto nastanitve imate ter kako ste jo našli?

4. Stiki:

- S kom vzdržujete stike? Kakšen pomen ima pri tem uporaba telefona?
- Kako so vaši otroci oziroma šola vplivali na vaše povezovanje z ljudmi tukaj?
- S katerimi novimi ljudmi ste v stiku tukaj?
- Kako sprejete se v vsakdanjem življenju počutite s strani prebivalcev Slovenije?

5. Prihodnost:

- Kje se vidite v prihodnosti? Kakšne načrte in želje imate?
-

2.3. Populacija in vzorec

Populacijo sestavljajo polnoletne ukrajinske begunke in begunci, ki so se v Slovenijo zatekli po 24. februarju 2022 zaradi vojne v domovini. Raziskati sem se odločila samo vzorec in ne celotne populacije, saj je le-ta prevelika. Moj vzorec je neslučajnosten in priročen (Mesec, 1997). Pri izbiri intervjuvancev sem želela zagotoviti, da bi bil spolno, starostno in izobrazbeno mešan, prav tako pa, da bi sogovorniki prihajali iz različnih slovenskih krajev. Vzorec tako sestavlja osem oseb, starih od 18 do 85 let, od tega pet žensk in trije moški. Dva izmed njih sta upokojena zakonca, dva mlajša od trideset let brez otrok, ostali štirje pa so v svojih štiridesetih in imajo otroke. Za pomoč pri pridobivanju sogovornikov sem najprej prosila osebo iz Ukrajine, ki jo poznam in v Sloveniji živi že dlje časa. Hitro me je povezala s prvimi intervjuvankami, od tam naprej pa sem se oprla na »metodo snežne kepe«, torej da so mi one prek svojih poznanstev pomagale poiskati naslednje.

2.4. Zbiranje podatkov

Podatke sem zbrala s pomočjo intervjuvanja, to pa je potekalo od 4. februarja do 8. aprila 2023. Opravila sem sedem pogovorov. Intervjuvancem sem med pogovorom želela zagotoviti varen prostor, tako da sem pri njih najprej preverila, kje bi jim bilo najbolj prijetno, da se

dobimo. Tri intervjuje smo tako izvedli v Ljubljani v prostorih Slovenske filantropije, dva v kavarni v drugem slovenskem mestu, enega prek videokonference, zadnjega pa v manjšem kraju pri intervjuvancema doma. Zadnji je bil poseben v tem smislu, da sem upokojeni par intervjuvala hkrati, saj se mi je to zdelo bolj smiselno, pogovoru pa sta se mestoma pridružili tudi njuna hči ter vnukinja, s katerima smo skupaj sedeli za kuhinjsko mizo.

Pri dveh intervjujih sem s sogovornicama komunicirala neposredno v angleščini, pri enem v slovenščini, zadnje štiri pa sem izvedla s pomočjo prevajalke v ruščini, saj se mi je zdelo pomembno, da se lahko intervjuvanci zares podrobno izrazijo. Za pomoč pri prevajanju sem prosila dve osebi, ki prihajata iz Ukrajine in govorita tako ukrajinsko kot rusko, a zdaj že dlje časa živita v Sloveniji in dobro govorita ter razumeta tudi slovensko. Vsaka izmed njiju je prisostvovala pri dveh intervjujih.

Na začetku vsakega intervjuja sem se sogovornikom zahvalila za pripravljenost sodelovati ter jim pojasnila, da pogovore izvajam za potrebe diplomskega dela in da bodo njihovi podatki ostali anonimni. Prosila sem jih tudi, če smem pogovor z njimi posneti s snemalnikom zvoka, da jih bom lažje zapisala, čemur so vsi pritrdili. Pogovori so trajali od pol ure pa do dveh ur in pol - skoraj vsi sogovorniki so se precej razgovorili in imela sem občutek, da jim govoriti o zgoraj omenjenih temah dobro dene. Zdelo se mi je, da smo med sabo vzpostavili sproščen in spoštljiv odnos.

2.5. Obdelava in analiza podatkov

Zbrane podatke sem analizirala kvalitativno – za začetek sem vse zvočne posnetke intervjujev zapisala, zapise pa nato izvozila v program MAXQDA, s pomočjo katerega sem jih odprto kodirala. To sem storila tako, da sem najprej ustvarila seznam kod in podkod, potem pa sem vanje začela dodajati izseke iz zapisov intervjujev, ki so tja vsebinsko sodili. Nove kode in podkode sem po potrebi ustvarjala tudi sproti, kadar sem opazila, da določena tema, ki jo je izpostavil sogovornik, ne sodi v že obstoječe, je pa pomembna za izsledke raziskave. Tako kategorizirane podatke je program na koncu prenesel v tabele, ki omogočajo lažjo preglednost. Nahajajo se na koncu med prilogami. Zapisov intervjujev zaradi občutljive narave v to delo nisem priložila, jih pa hranim v osebni arhivu.

3. REZULTATI

V nadaljevanju tega poglavja bom predstavila izsledke, do katerih sem prišla s kodiranjem intervjujev. Vsako sledeče podpoglavje predstavlja eno izmed uporabljenih glavnih kod, v njem pa so opisani rezultati vseh pripadajočih podkod (z izjemo glavnih kod *finančni položaj* in *prejemanje finančne pomoči*, ki sem ju tukaj združila pod eno podpoglavje). Kode so urejene po abecednem vrstnem redu, razen *prihodnosti*, ki sem jo umestila na konec.

3.1. Birokratske ovire

To je tema, ki so jo moji sogovorniki izpostavili sami, pojavila pa se je v štirih izmed sedmih intervjujev. Povedali so, da so bili ob prihodu v Slovenijo negativno presenečeni nad količino birokracije ter počasnostjo sistema.

[...] je pa veliko birokracije. Vi imate vse na počasi, v bolnicah in vsepovsod.

Ampak razumem, da je tako, ste navajeni (intervju 4).

Eden izmed intervjuvancev je razložil, da je bila birokracija zanj precejšnja oteževalna okoliščina v procesu selitve iz azilnega doma v zasebno nastanitev, pa tudi potem, saj se je v poplavi telefonskih številčk težko znajti, kam poklicati, na primer glede vloge za denarno socialno pomoč. Sistem se mu zdi kaotičen, saj so mu med drugim na upravni enoti izgubili osebni dokument, zaposlena, ki je obravnavala njegovo vlogo za finančno pomoč, pa je dala odpoved, zaradi česar jo je prevzel nekdo drug, to pa je situacijo še dodatno zakompliciralo. Ponavljajoča se ovira, ki spremlja ukrajinske begunke in begunce, je tudi velik zamik v izplačevanju socialnih transferjev:

Ko sva se preselila, je bil to spet problem, ker to pomeni, da mora imeti potem drug lastnik čez to pomoč za stanovanje, ta povračila stroškov. Dokumente sva oddala 5. decembra, povračilo za stanovanje pa sva dobila šele marca. [...] sva klicala na to službo, ampak so nama govorili: "Vse je v redu, vse gre po urniku. Boste dobili, počakajte," in tako naprej. Morala sva pa tri mesece čakati (intervju 6).

Še ena pogosta težava, s katero se moji sogovorniki v tem kontekstu srečujejo, pa je jezik. Pravijo, da zaposleni na upravnih enotah in drugih institucijah pogosto ne znajo ali nočejo govoriti angleško, ampak samo slovensko, obenem pa tudi mnogo ukrajinskih begunk in beguncev ne govori angleško ali kakšnega drugega skupnega jezika.

3.2. Dostop do prevoza

Ljudje, ki sem jih intervjuvala, v Sloveniji skoraj vsi uporabljajo medkrajevni javni prevoz, s katerim so precej zadovoljni, v Ljubljani pa imajo zastonj tudi mestni avtobus.

[...] zelo lahko je, samo kartico o začasni zaščiti pokažem. S tem nimam nič težav, ne v Sloveniji, ne ko sem šel v tujino (intervju 6).

V mestih, kjer mestni prevoz ni brezplačen, je pa predrag, da bi si ljudje sami plačevali mesečne ali letne vozovnice, jim lahko to precej oteži kvaliteto življenja. Težava nastane tudi takrat, ko javni prevoz v kraju bivanja ni dobro razvit, ljudje pa nimajo možnosti, da bi se po opravih odpeljali z avtomobilom. Trije intervjuvanci so povedali, da niti nimajo izpita za avto, od teh pa ima eden hujšo telesno poškodbo.

Ne glede na to, da imam take težave, vzamem voziček [s hrano] in ga vlečem za sabo. Če slučajno ne zmorem tako, pa pokličem taksi, da me pelje domov. Avta nimam, izpita pa tudi ne. V Harkovu ju nisem potreboval, ker je to veliko mesto z zelo razvito infrastrukturo. Vsepovsod so trolejbusi in metro, avtobusi (intervju 4).

Ena izmed sogovornic je v Sloveniji v dar dobila kolo, ki je zdaj njeno glavno prevozno sredstvo po mestu, kjer živi, drugi dve pa sta iz Ukrajine naknadno uspeli dobiti svoja avtomobila in se po Sloveniji prevažata z njima. Upokojeni par ima tukaj hčerko ter zeta, ki ju peljeta, kamor koli morata iti, nekateri intervjuvanci pa se od časa do časa peljejo s kakšnim znancem, ki ima avto.

3.3. Finančni položaj in prejemanje finančne pomoči

Vsi sogovorniki so povedali, da imajo denarja ravno dovolj, da pridejo skozi mesec, a pri tem nimajo možnosti, da bi kaj privarčevali. Šest od osmih jih prejema vsaj eno obliko finančne pomoči Republike Slovenije, dva pa ne. Tudi v tem kontekstu so večkrat izpostavili težavo zakasnjene izplačevanja denarnih pomoči, ki je omenjena že v poglavju zgoraj.

[...] preselila sva se avgusta, denar sem pa začela dobivati šele oktobra. Veliko pa jih je zaradi teh izplačil odšlo nazaj domov, zato ker niso imeli od česa živeti. Dokler so še imeli zastonj prevoz, so šli nazaj. Učiti se moraš jezik in da se seliš v

stanovanje, moraš imeti kakšnih 2000 evrov približno, da sploh lahko začneš funkcionirati. In veliko jih tega ne zmore, pa se vračajo nazaj domov (intervju 5).

Dva izmed intervjuvancev sta sicer upokojena, dve na daljavo nadaljujeta s svojima poklicema univerzitetnih profesoric, ena je tukaj odprla s.p. in razvaža hrano, eden dela v skladišču, dva pa sta brezposelna.

3.4. Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji

Od treh intervjuvancev, ki so tukaj iskali zaposlitev, sta dva izpostavila, da sta se oz. se še pri tem srečujeta z mnogimi ovirami.

Tako sem pričela razmišljati, kaj lahko delam. Igralka sem, jezika ne znam, za drugo delo pa potrebujem določeno izobrazbo. Vsakdo želi delavca z izkušnjami. Menim, da nisem slaba kuharica, toda če grem v neko restavracijo, me bodo vprašali, kje sem delala pred tem. Hm – v teatru. Okej, ne. Kaj lahko počnem? Ja, lahko bi bila recimo frizerka, nohtna stilistka, a za to moram na tečaje, moram plačati, a nimam denarja. Spet, kuharica, a moram na tečaje in nimam denarja, okej. In sem se odločila razvažati hrano za Glovo in Wolt (intervju 2).

Pa še glede na to, da imam tako poškodbo, si bom težko našel službo. Prijavljen sem na Zavodu za zaposlovanje in so me pošiljali na seminarje za ljudi, ki iščejo zaposlitev. Res sem hodil tja in so me spraševali, kaj lahko delam. Povedal sem, da bi lahko bil varnostnik, ker obvladam videonadzor. V vseh trgovinah sem varoval znane ljudi in obvladam videonadzor. In potem so mi rekli, da tega ne morem delati, ker nisem rezident Slovenije [...]. Službo, ki sem jo imel v Ukrajini, sem dobil samo zato, ker sem imel toliko izkušenj. Gledali so izkušnje, ne tega, da nimam ustrezne izobrazbe. Tukaj pa povsod, kamor prideš, rabiš nek papir, ki dokazuje, da to znaš. V Ukrajini sem bil vodja varovanja v trgovini Y in so mi rekli, da ne potrebujem diplome, le izkušnje (intervju 4).

3.5. Izkušnje z zdravstvenimi storitvami

Sogovorniki so kot dobre izkušnje v zvezi z dostopom do zdravstvenih storitev v Sloveniji navedli brezplačno pridobitev zdravil ter zdravstvene oskrbe, v kolikor sta bila nujna, na primer pri zlomih kosti. Izpostavili so tudi učinkovitost zdravniških obravnav, v smislu da si zdravniki pacientov ne podajajo, ampak poskušajo težave sami rešiti, hitrost prihoda rešilnega avtomobila ter možnost komunikacije z zdravniki v angleščini, tudi v manjših mestih.

Za naju je bilo zelo zanimivo videti toliko pozornosti s strani drugih, pa kako hitro se da vse rešiti v bolnici. Sicer je z birokracijo potem veliko stvari, moraš dokazovati, da je bilo to res urgentno in da je bila to nujna pomoč, da ne plačaš potem stroškov. Ker v Ukrajini je to, da moraš plačati denar vsakemu zdravniku, kamor greš (intervju 7).

Kar se tiče negativnih izkušenj, pa je ena izmed intervjuvank izpostavila strah ter občutek osamljenosti, ko je njen mlajši sin v Sloveniji zbolel.

[...] v teh nekaj dneh, dokler nismo vedeli, kakšni bodo rezultati, ko sem bila nekaj ur sama s tem problemom, ker sem imela opravka z različnimi zdravniki ter nekaj jezikovnih težav, moj sin pa je prvič imel tovrstne želodčne težave, je bil to problem. [...] Zdravstvena pomoč je dobra, a sem tu sama. Ker to je moj otrok in če se mu kaj zgodi ... Tukaj nimam nikogar, ki ... Ki bi se počutil kot jaz (intervju 1).

Od ostalih problemov pa je druga sogovornica izpostavila še, da je v domovini v primeru zdravstvenih težav najprej poklicala zdravnika, s katerim se je posvetovala ter se dogovorila za pregled, tukaj pa te možnosti nima in gre kar naravnost v zdravstveni dom. Obenem ni prepričana, katere storitve njeno zdravstveno zavarovanje pravzaprav pokriva. Nadalje sta dva intervjuvanca izpostavila tudi drage samoplačniške zobozdravstvene storitve in dolge čakalne dobe.

Tukaj nimamo zdravstvenega zavarovanja in če gremo samo na popravilo zob, to ni poceni. A zdaj nekatere organizacije, vključno s Slovensko filantropijo ter Karitasom, ponujajo evidence zobozdravnikov, ki paciente iz Ukrajine, begunce, sprejemajo prostovoljno in se lahko vpišemo tja. Tako lahko nekaj časa čakamo, a

mogoče izkoristim to priložnost, da rešim svoj problem. Nisem še šla, ker upam, da se bo lahko vrnila v Ukrajino in to storila na moji kliniki v Harkivu. A zdaj ne vem, koliko časa bomo še ostali tukaj (intervju 1).

Ampak ja, v Sloveniji pa lahko na urgenci čakaš tudi po štiri, pet ur, potem pa še na izvide po dve uri. Če moraš v Ukrajini po kakšen izvid, ti dajo za to točen termin. Tukaj moraš pa čakati in si lačen in te pokličejo, ko te pokličejo. Ne moreš niti ven iti. Je pa res, da Slovenci tudi zraven čakajo, tako da je očitno tak sistem (intervju 4)

3.6. Jezikovne ovire

Glede jezika so intervjuvanci povedali, da jim v Sloveniji vsekakor predstavlja oviro. V mnogih vsakodnevnih situacijah se sporazumevajo v angleščini, ali pa v mešanici te, slovenščine, ukrajinsčine in ruščine. Dejstvo, da je slovenščina tako kot ukrajinsčina in ruščina slovanski jezik, je obenem prednost in slabost.

Mi imamo pregovor, da se počutiš kot pes – vse razumeš, pa nič ne moreš povedati. Zdaj počasi se učim besede. Veliko je podobnih besed, ruskih in ukrajinskih, pa še staroslovanski jezik, ki je itak podoben. Te besede imajo malo drugačne pomene in moraš paziti (intervju 4).

Kot je razvidno iz zgornjih ter sledečih podpoglavij, je znanje slovenščine pomemben dejavnik na različnih področjih integracije, saj begunkam in beguncem omogoča zanesljivejše razumevanje informacij v novem okolju, večje zaupanje s strani Slovencev, hkrati pa je pogoj na primer za pridobitev marsikaterega delovnega mesta. Skoraj vsi sogovorniki so se sicer udeležili, ali pa še vedno obiskujejo tečaj slovenščine, a so željni več prakse, saj dostikrat nimajo nikogar, s komer bi lahko vadili.

3.7. Občutek sprejetosti

Prav vsi sogovorniki so izrazili, da se s strani prebivalcev Slovenije čutijo sprejete in da jim ti pogosto priskočijo na pomoč.

Okej, absolutno okej. Vsi so tako prijazni in prijateljski, nikoli nisem videla koga, da bi rekel: "Lahko greste kar nazaj domov." Enkrat se je en fant, ki je bil na cesti, ustavil in mi začel nekaj kazati. Odprla sem svoje okno in on je vzkliknil: "Ukrajina, skupaj smo!" In to je bilo tako dobro, res se mi je vtisnilo v srce (intervju 2).

Je pa ista sogovornica opazila tudi, da so ljudje v njeni okolici postali nekoliko naveličani, ko po treh mesecih še ni znala nič slovensko in kako zelo so popravili odnos, ko se je naučila že samo nekaj osnovnih fraz.

A po tem, ko začneš hoditi na te jezikovne tečaje in ko prvič prideš do prodajalke ter začneš govoriti: "Živjo, dober dan, kako vi, lepo se imejte," vidiš ta nasmeh na njenem obrazu in ona začne: "O moj bog, kako dobro govoriš slovensko! Ja, to je perfektno! V treh mesecih boš govorila!" (intervju 2).

3.8. Povezanost z izvornim okoljem

Še ena tema, o kateri so moji sogovorniki zelo veliko povedali, pa so različni načini povezanosti z izvornim okoljem, ki sem jih razdelila na štiri podkode. Prva je *ločenost ožje družine*. Tri intervjuvanke so morale v tujino zbežati brez mož, ki so ostali v Ukrajini, kar jim je celotno situacijo še dodatno otežilo. Vse jih zelo pogrešajo in razmišljajo o različnih možnostih, kako bi se lahko ponovno združili, a zaenkrat to še ni mogoče. Poudarjajo, da življenje v tujini samo po sebi ni tako velik problem, kot to, da živijo brez njih, otroci pa brez očetov.

Naslednja tema v tem sklopu pa je *ukrajinsko izobraževanje na daljavo*. Dve izmed intervjuvank sta kot že rečeno profesorici na eni izmed ukrajinskih univerz in zdaj svoje delo nadaljujeta na daljavo, hkrati pa imata na tovrstno šolanje pogled tudi z materinske perspektive, saj ga se ga udeležujejo tudi njuni otroci. Poudarjata, da je ukrajinsko izobraževanje na daljavo v teh kriznih časih izrednega pomena, saj ohranja ukrajinsko ekonomijo in obstoj njihovega izobraževalnega sistema. Za njihove prebivalce predstavlja tako fizično, kot tudi psihološko in socialno preživetje. Šolanje na daljavo ima pomembno vlogo pri tem, da mlajši, šoloobvezni otroci, ne pozabijo ukrajinjščine, starejši pa, ki se slovenščine ne morejo naučiti tako hitro in obravnavajo zahtevnejšo snov, razlago res dobro razumejo.

Še en izziv, s katerim se srečujejo moji sogovorniki, so *stiki z ljudmi iz življenja pred vojno*. Veliko njihovih družinskih članov ter prijateljev je ostalo v domovini, ali pa so pobegnili v katero drugo državo. Hvaležni so, da se še vedno lahko slišijo, a jim je večkrat hudo, da so ločeni.

[...] hvala bogu imam zdaj možnost, da z ljudmi, ki jih imam rada, komuniciram vsak dan. In to je dobro. A med nami je velika, velika razdalja (intervju 1).

Zadnja podtema v tej kategoriji pa je domotožje. Razen enega sogovornika, ki je v Slovenijo želel priti študirat že pred vojno, o selitvi v tujino ni prej razmišljal nihče drug. Povedali so, da od doma pogrešajo bližnje, ki so tam ostali, svoje staro življenje, ukrajinsko hrano, svoje stanovanje in mesto, iz katerega prihajajo.

Pogrešam Ukrajino, ampak razumem, zdaj moram biti tukaj, predvsem zaradi hčerke (intervju 3).

3.9. Pridobitev stanovanja

Moji sogovorniki so imeli pri iskanju zasebne nastanitve zelo različne izkušnje, eni dobre, drugi pa slabe. Kot slabe so najpogosteje izpostavili mnoge zavrnitve s strani najemodajalcev na podlagi njihovega državljanstva.

Glede tega smo imeli veliko težav, zato ker veliko ljudi noče dati stanovanja beguncem. Slovenci si izbirajo najemnika isto, kot bi izbirali prijatelja, se pravi čisto po tem, kako čutijo človeka, ali jim je všeč ali ne. Z iskanjem smo se namučili, ampak smo imeli srečo, ki je veliko beguncev ni imelo; našli smo to stanovanje in razložili najemodajalcu, da imamo pokrite stroške, da nam država da subvencijo ter kako to gre. S tem se je strinjal (intervju 4).

Ena izmed sogovornic je naštel še posebej veliko težav, ki jih je izkusila; od začetka so bile to jezikovne ovire pri komunikaciji z najemodajalci, kasneje pa je za vsak primer položila kar dve varščini, da bi ji le oddali stanovanje v najem. Ko je že živela v njem, so ji poskusili podtakniti večji strošek, ki ga kot najemnica sploh ni dolžna plačati in ga je zavrnila, kar je zelo zaostriло odnose med njimi, zato jim zdaj mesečno plačuje 50 evrov več, kot piše v pogodbi, samo, da bi jo pustili pri miru. Poleg tega jo skrbi, ker ne ve, kam se bosta s sinom preselila, ko jima bo potekla pogodba.

Na teh 50 evrov sem pristala, samo da imam mir. Odvetnik mi je rekel, da tega ne rabim plačevati in da v pogodbi piše, da najemodajalec do avgusta, ko se pogodba izteče, nima pravice zviševati najemnine. Ampak tako imam mir in tako pač je (intervju 5).

Pozitivne izkušnje na drugi strani pa kažejo na veliko solidarnost nekaterih Slovencev in da je lahko situacija tudi precej lepša; nekateri so ukrajinskim begunkam in beguncem brez omahovanja priskočili na pomoč in jim (od začetka tudi zastoj) omogočili bivanje v nepremičninah, ki jih imajo v lasti. Pomagali so jim tudi pri popravilih, opremljanju in mnogih drugih opravkih, ena intervjuvanka se je smela celo vseliti s svojimi tremi psi. V nekaterih primerih so lastniki stanovanj z najemniki stkali tudi prijateljske vezi. Je pa res, da so o tovrstnih lepih izkušnjah poročali samo sogovorniki, ki so imeli v Sloveniji prijatelja ali sorodnika, ki je tukaj živel že vsaj nekaj let in jim je lahko pomagal pri iskanju.

Slišali so, da smo iz Ukrajine in je [najemodajalec] rekel: "Ja, ja, samo za vas. Ja, lahko." To sem našla in čez par dni sta starša živela že tukaj. Onadva sta prva bila tukaj [prva najemnika]. Sta si preselila potem stvari čez par dni počasi. V enem mesecu, se mi zdi, mi smo vsak teden nekaj z avtom prinesli stvari. In onadva sta živela tukaj (intervju 7).

3.10. Prilagoditev otrok na slovensko okolje

Sogovorniki, ki imajo mladoletne otroke, so veliko povedali tudi o tem, kako so se tukaj integrirali oni. Predvsem je bilo iz njihove razlage razvidno, da mlajši, kot so, hitreje se učijo slovenščine in si najdejo družbo. Pogosto so izpostavili, da se precej družijo z otroki sosedov, pa tudi s sošolci ter vrstniki na igriščih. Glede tega so omenjali večinoma pozitivne izkušnje, kot na primer, da jim gre v slovenski osnovni šoli dobro, da radi hodijo na šolske izlete, trenirajo različne športe, da se novega jezika kar sproti naučijo in da jim je v novem okolju všeč.

Je pa ena od mam povedala tudi o zelo negativni izkušnji, ko so se starejši fantje z iste osnovne šole fizično spravili nad njenega sina, ker njihovi starši ne simpatizirajo z Ukrajino. Nadlegovanje teh fantov so sicer uspeli ustaviti, je pa dogodek pretresel tako njo kot sina.

[...] in so mu vrgli kapo na tla, ga udarili in porivali. Nič jim ni mogel reči, ker ne govori slovensko in ena Slovenka, ki je tudi sina pobrala s treninga, je prišla zraven

in mojega sina peljala domov. Po tem incidentu sva skupaj en teden jokala zaradi krivice, ki se je zgodila (intervju 5).

3.11. Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča

Izmed osmih intervjuvancev je kot že rečeno samo eden tak, ki je sem nameraval priti že pred ruskim napadom, in sicer zaradi študija. Tukaj ni imel sicer nikogar.

Na internetu sem malo prebral o tej državi, o nivoju ekologije, o tem, kako tukaj ljudje dobro živijo in sem jo primerjal z drugimi državami. Odločil sem se zaradi tega, ker je statistično najmanj ljudi sem prihajalo, kot sem prebral. In tudi zato, ker sem tudi prebral, kakšen sistem je tukaj s pridobitvijo zaščite pa odplačevanjem finančne pomoči. Poleg tega je slovanski narod in se mi je zdelo, da se bom lažje asimiliriral in našel (intervju 6).

Trije so se sem odločili priti zaradi dobrih prijateljev in znancev, ki živijo v Sloveniji. Ena od teh je celo že dlje časa sodelovala z eno od tukajšnjih fakultet ter imela tako precej razvejano socialno mrežo. Ostali štirje pa so imeli tukaj sestro ali sestrično, upokojeni par pa hčerko, zeta in vnukinjo. Ne glede na to, ali so tukaj imeli kakšno bližnjo osebo ali ne, pa je dejstvo, da je slovenščina slovanski jezik, zanje pomenilo še dodatno prednost pri odločitvi.

3.12. Solidarnost in hvaležnost

V intervjujih so moji sogovorniki zelo velikokrat izrazili tudi hvaležnost Sloveniji, različnim organizacijam in Slovencem ter izpostavili različne primere njihove solidarnosti. Omenjali so na primer pomoč s hrano, obleko, denarjem, pridobitvijo osebnih stvari, ki so ostale v Ukrajini ter možnost bivanja v domovih Slovencev.

Ja, Filantropija je naredila res dober prostor, kjer se počutiš tako varno in nisi edini. Če si izgubil kaj več, lahko prideš tja in ti bodo dali hrano, oblačila, pomoč, vse, kar potrebuješ (intervju, 2).

Me je pa pred novim letom sosed povabil, da me pelje po nakupih. Želel sem kupiti jelko za otroke. In me je res peljal in mi jo kupil. Pa še po trgovinah me je peljal ter mi kupil še druge stvari. Celo darilne bone mi je dal. Bil je kot Božiček (intervju 4).

[...] smo pa zelo hvaležni za gostoljubnost Slovenije in Slovencev. Ne počutiva se izgnana ali kakorkoli diskreditirana. Hvala, hvala (intervju 7).

3.13. Spremembe in podobnosti vsakdana

Ljudi, s katerimi sem se pogovarjala, sem povprašala tudi o tem, kako se jim je po prihodu v Slovenijo spremenil način življenja. Nekaterim se skorajda ni, ali pa je videti podobno, kot v času pandemije, ko so svoje delo opravljali na daljavo.

Zdaj imam delo, imam cilj. Delam na daljavo, poučujem študente. [...] Tako kot med pandemijo, ja, zelo je podobno (intervju 1).

Ni take razlike, ker sva živela pol leta v mestu in pol leta pa v počitniški hiši izven mesta, na vasi. Moj mož pa je odraščal na vasi, tako da je bilo podobno, kot tukaj (intervju 7).

Eni izmed sogovornic se je vsakdan bistveno spremenil glede na vsebino, saj ima zdaj povsem drugačno službo, a je kot podobnost izpostavila, da še vedno cele dneve dela (seveda pa kot raznašalka hrane manj zasluži).

Profesionalna igralka sem. Deset let sem delala v Ukrajinskem narodnem gledališču in sem zdaj izgubila vse (intervju 2).

Dvema izmed intervjuvancev se je dan prav tako precej spremenil, saj sta bila v domovini zaposlena, tukaj pa sta brezposelna.

Kot pozitivno spremembo sta dve sogovornici izpostavili, da imajo tukaj z otroki več možnosti za ukvarjanje z različnimi športi, kot so jih imeli v domovini.

Namesto obiskovanja nakupovalnih centrov veliko kolesarim tukaj. [...] Ko se ona [hčerka] vrne iz šole, sva kolesarili. Tudi poleti imeli možnost obiskovati bazen. To je bilo super in za hčerko tudi (intervju 3).

Upokojeni par pa je kot pozitivno spremembo večkrat omenil spoštljivost in pozornost, ki sta ju kot starejši par tukaj deležna.

Različno je tudi to, da kadar prideva na bus, se vsi obrnejo, da pogledajo, kam naj se usedeva (intervju 7).

Nekaj intervjuvancev je kot dobro spremembo opisalo tudi, da zdaj ne živijo več na vojnem ozemlju.

Z vidika vojne pa se je [rutina] seveda spremenila v tem, da se več ne bojim, ali bo kaj priletelo ali bo kdo bombardiral mojo hišo, ali bom videl na nebu kako raketo. Definitivno se je spremenila v tem, da sem se preselil na varno (intervju 6).

3.14. Socialna mreža v novem okolju

Večina sogovornikov se v Sloveniji družijo predvsem z ostalimi Ukrajinci ali drugimi rusko govorečimi ljudmi, ki jih pogosto spoznajo na tečajih slovenščine in drugih aktivnostih, ki so organizirane zanje ali pa si jih organizirajo sami.

Z Ukrajinci sem se tukaj spoznal, ko sem hodil na slovenščino. Z enim sem se zblížal, z ostalimi imam pa tudi stike in se družimo, ko imamo čas (intervju 4).

Nekaj jih pravi, da so z določenimi Slovenci večkrat v stiku, a da je tesnejše odnose z njimi težko vzpostaviti.

Drugače pa ne, zaenkrat še ne preživljam časa s kakšno družino. Slovenci so taki, malo hladni. Rabijo nekaj časa, da te spustijo medse (intervju 5).

Tisti, ki imajo otroke, so prek njihovih sošolcev in prijateljev prišli v stik z njihovimi starši ter se tako družijo z njimi.

In tudi zahvalim staršem sošolcev moje hčerke, da povabili naju na nekatere dogodke. To je bilo dobro za naju in tam srečali nekatere ljudi, s katerimi zdaj komuniciram (intervju 3).

Tisti, ki imajo tukaj že od prej kakšnega družinskega člana ali prijatelja, seveda čas preživljajo tudi z njimi in si prek njih ustvarjajo nova poznanstva. Sogovorniki so večkrat omenili tudi, da so se v novem okolju zblížali s sosedi ter z ljudmi, ki so jim pomagali, ko so prišli sem. Taki so nekajkrat izpostavili, da se jim Slovenci sploh ne zdijo hladni, ampak dobri in družabni.

In seveda imamo veliko ljudi, ki nam pomagajo od prvega dne, kar smo prišli sem. Za nekatere od njih se mi zdi, da so nam kot prijatelji v tej državi (intervju 1).

3.15. Viri moči

Skoraj vsi sogovorniki so omenili tudi svoje vire moči, ki jim težko begunsko izkušnjo pomagajo narediti znosnejšo. To so na primer narava, osredotočanje na lepe trenutke, ki jih doživijo, druženje z drugimi ljudmi, misel na družino v Ukrajini, delo in šport.

Veste, zelo pomagalo mi kolesarjenje. V aprilu, konec marca, v 2022, ker uživala. Ne vem, to naravo, te hribe, gore in to kot zdravilo bilo za mene. In tudi zdravilo je bila moja služba (intervju 3).

Že če imaš samo eno bližnjo osebo, s katero se lahko pogovarjaš o tem, si mirnejši. Okej, nisem sama, zmorem to [živeti izven domovine]. To Lahko storim za svojo družino v Ukrajini, lahko sem močna. Vsako jutro se zbudiš tako: "Močna sem, zmorem vse in bom zmogla vse, dobro bom živela," (intervju 2).

Zdaj je bil dan Ševčenka, njegove pesmi moramo [v Ukrajini] vsi vedeti na pamet, in smo šli v Štanjel h njegovemu spomeniku. Potem smo šli še v Trst. S tem se polnim. V Trstu sem že bila, a se ne spomnim, ker je bilo to tri mesece po tistem, ko smo bežali iz Ukrajine. Zdaj sem čisto drugače razpoložena, kot takrat. Zdaj je lažje (intervju 5).

3.16. Vojne grozote

Prav v vseh intervjujih so ljudje govorili tudi o vojnih grozotah, ki so jih doživeli. Glede na to, v katerem obdobju so se zgodile, sem jih razdelila na izkušnje pred, med in po migraciji. Izkušnje *pred migracijo* so zaznamovane z bombardiranjem, smrtonosnim strahom, tehtanjem, ali bo res treba zbežati iz države ter kovanjem hitrih načrtov, kam pobegniti.

Mislim, da nas nihče ne more razumeti, ker pred trenutkom, ko sam doživi prvo bombo v življenju, nihče ne more razumeti vojne. Jaz sem bila taka, kot vsi, seveda sem gledala filme o vojni in vse, a tega nikoli ne moreš razumeti, če nisi doživel. [...] Jaz sem bila v podeželski koči. Tam smo zjutraj slišali prvo bombo in smo razmišljali: "Hm, mogoče se je pa kdo zaletel v ogrado. Mogoče, mogoče." Ko doživiš drugo ... Razumeš. In nikoli nisem pozabila teh prvih občutkov, to je kot ogenj v tvoji krvi. Mislim, da je možno, samo ... Tudi v filmu se ljudje kar ustavijo in ne morejo nič. Ko smo ga gledali, smo govorili: "Teci, teci, zakaj stojiš tam?" Ampak ne, spomnim se, da sem samo sedela, ko sem prebrala novice [da je bila tisto prej pravzaprav bomba]. [...] tega nisem mogla kontrolirati, ampak sem bila tako ... Tega ne morem dojeti, 15 minut nisem mogla nič (intervju 2).

Z izkušnjami *med migracijo* sem označila tiste, ki so se jim zgodile na poti. Ta je trajala nekaj dni in je bila naporna za vse. Vladala sta kaos in panika, ljudje so se drenjali na postajah in poskušali dobiti mesto na vlaku ali avtobusu, kjer so sedeli tudi na tleh. S seboj niso mogli vzeti veliko, bilo je mrzlo, na mejah pa so čakali dolge ure.

Moški so porivali vse, ženske in otroke, samo da svoje spravijo na vlak (intervju 5).

Grozne izkušnje, povezane v z vojno, pa intervjuvanci so in jih še doživljajo zdaj, ko so v Sloveniji. Izpostavili so strah za svoje bližnje, ki so ostali v Ukrajini in na primer še zdaj nimajo ves dan signala, zgroženost nad dogodki, ki se dogajajo v različnih delih njihove države, strah pred Rusi, obžalovanje uničenja mest ...

Potem smo bili nastanjeni v Logatcu in tam sem si končno oddahnila od vsega, ker to je bilo psihično in čustveno zelo naporno. Najbolj mi je bilo pomembno, da je otrok na varnem, da je kup ukrajinskih otrok, da se lahko igra in da nisem rabila kuhati, hrane je bilo dovolj. To mi je zelo olajšalo, da sem malo prišla h sebi. Za en čas sem bila v taki degradaciji, čisto se mi je ustavilo, nič nisem razmišljala in delala. [...] Prvih treh mesecev, ko smo prišli sem, se sploh ne spomnim, ker je bilo toliko vsega skupaj (intervju 5).

3.17. Všečno v Sloveniji

To kategorijo sem ustvarila, ker so sogovorniki večkrat omenili različne stvari, ki so jim tukaj všeč, na primer naravo, možnosti ukvarjanja s športom, prometno ureditev, javni prevoz, prijazne ljudi, mir in kako skrbimo za ohranjanje slovenskega jezika.

Zelo lepa država je. Te gore, verjetno najbolj navdušujoče za nas. Tako zame, kot za moja otroka. Ko smo z vlakom prišli v Slovenijo in jih zagledali, smo vedeli, da bo super. Bilo je super. Tako da ja, navdušujoče je. [...] Slovenijo primerjam z Ukrajino, ker oči turista vedno primerjajo s prejšnjimi izkušnjami.

3.18. Prihodnost

Za konec sem intervjuvance povprašala še o njihovih željah in načrtih za prihodnost. Glede na povedano sem se odgovore odločila razvrstiti v dve kategoriji – nagibanje k vrnitvi v Ukrajino ter nagibanje k ustalitvi v Sloveniji ali drugi državi EU, prav vse sogovornike pa ob tem spremlja občutek velike negotovosti. Pet od osmih jih bolj razmišlja o drugi možnosti, s tem da imajo vsi izmed njih ožje družinske člane tukaj v Sloveniji oziroma neke v EU. Poleg

tega je pri nagibanju k ustalitvi izven domovine velik razlog tudi to, da so mesta, v katerih so prej živeli, enostavno preveč uničena, da bi v njih nadaljevali z življenjem.

V Ukrajino se ne nameravam vrniti, ker nimam kam pa Slovenija mi je všeč. Razmišljam, da bi kar tukaj ostala. Je pa tudi možnost, da bomo šli kam drugam, ker mož je šel tudi v Evropo, ampak ne v Slovenijo (intervju 5).

Tudi, če se vojna konča jutri, razumem, da bodo morali Ukrajino prenavljati še vsaj 10 let in to s pomočjo celega sveta in Evropske unije. Veliko je ruševin in veliko napak, ki so se zgodile v Ukrajini, uničenje arhitekture in infrastrukture in prebivalstva. Bojiva se, da nikoli več ne bova videla Ukrajine, kot je bila pred vojno. Mladostniki in mladi ljudje, nova generacija, jo bodo mogoče videli tako, kot je bila pred vojno, a se bojiva, da midva tega še ne bova videla. Zaradi tega, ker tudi, če se bo končala jutri, je obnavljanja toliko. Poleg tega je veliko beguncev v Evropski uniji in ne bo se jih veliko vrnilo nazaj v Ukrajino, da bi to obnavljali, se mi zdi. Ker vsak si tukaj ustvari novo življenje in življenjsko pot. Nimajo se kam vrniti (intervju 7).

Ostale tri sogovornice pa se želijo preseliti nazaj v domovino takoj, ko bo mogoče, predvsem zaradi ljubljenih oseb, ki so tam ostale.

Ne vem, kaj čaka mojo državo, mojo Ukrajino, a rada imam svojo državo. Ne državo, ampak mojo sosesko, moj Harkov in želim se vrniti. Pa moj mož, moja mama, moj brat so v Ukrajini in mislim, da se bomo vrnilo. A razumem, da ne vemo, kdaj se bo ta vojna končala. Tako da, kako dolgo bomo ostali ter v kakšnem položaju bomo, se zna spremeniti. Ne vemo (intervju 1).

4. RAZPRAVA

Ukrajinske begunke in begunci, ki sem ji intervjuvala, so se za razliko od migrantov, ki so prišli iz kakšnega drugega dela sveta, v slovensko okolje uspeli precej bolje integrirati. To gre vsekakor povezati z razlago Hynie (2018), ki pravi, da je uspešnost integracije odvisna od politik naseljevanja na mednarodnem, državnem, regionalnem ter lokalnem nivoju, v tem konkretnem primeru od *Direktive o začasni zaščiti razseljenih oseb*, ki jo je Evropska unija prvič v svoji zgodovini aktivirala ob izbruhu ruskih napadov v Ukrajini. Ta odločitev je ljudem, ki so zbežali iz domovine, omogočila hitro pridobitev pravnega statusa v državi zatočišča, ki je temelj začetka integracije. Ker je Slovenija podpisnica Ženevske konvencije, se ta odločitev nanaša tudi nanjo in vsi izmed mojih sogovornikov imajo tukaj statusčasne zaščite.

Stopnja integriranosti v slovensko družbo se sicer razlikuje od človeka do človeka. Če povzamem na primer socialni vidik integracije, kot ga opredeli Toplak (2019), torej da integracija poteka v stikih z okolico, ki niso omejeni na svojo etnično skupino, lahko rečem, da so se štirje od osmih intervjuvancev zelo vključili, saj se v zasebnem življenju veliko družijo s Slovenci. Ostali štirje pa stik z njimi sicer imajo, a se z nikomer niso posebej zblížali. Ti so kot socialno mrežo v Sloveniji bolj izpostavljali ostale rojake ter druge rusko govoreče posameznike.

Ista avtorica je izpostavila tudi kulturni vidik integracije, ki pomeni, da se priseljenci v novem okolju spoznajo s tamkajšnjimi kulturnimi navadami in da jih sprejemajo, hkrati pa ponotranjijo nove norme, vrednote in vzorce vedenja. Na drugi strani bi morala tudi dominantna družbena skupina sprejemati družbene in kulturne elemente etničnih manjšin. Ob pogovoru z intervjuvanci ter glede na splošno medijsko podobo ukrajinskih beguncev na prvi pogled ni bilo videti, da v tem konkretnem primeru prihaja do kakšnih težav, saj prihajajo iz države s precej podobnima kulturo in vero. V Sloveniji je na primer že prej živelo kar nekaj ljudi pravoslavne vere, družina iz sedmega intervjuja tukaj praznuje tako katoliško kot pravoslavno veliko noč, prav vsi sogovorniki pa se učijo slovenskega jezika.

Težava se pokaže, ko ukrajinske begunke in begunci iščejo stanovanje, pa jih najemodajalci vztrajno zavračajo, kljub temu, da jim Republika Slovenija zagotavlja denarno socialno pomoč za zasebno nastanitev. Trije izmed mojih sogovornikov so izpostavili svoje opažanje, da jih zavračajo na podlagi njihove narodnosti, kar lahko označimo z diskriminacijo, kot sta jo opisali Kogovšek in Petković (2007). Država izvora je osebna okoliščina, ki jih v Sloveniji postavlja v ranljiv položaj neenake obravnave v primerjavi z večinskim prebivalstvom.

Poleg tega sem zasledila še en problem, s katerim se, kot pravi Zlatar (2017), begunci v Sloveniji na nepremičninskem trgu pogosto srečujejo. Ta je, da najemodajalci dostikrat izkoriščajo nemoč beguncev in jim zaračunavajo višje zneske, kot bi jih slovenskim državljanom. Kot sem omenila že v prejšnjem poglavju, je ena izmed intervjuvank povedala, da je bila s strani trenutnih najemodajalcev izkoriščana od samega začetka in še vedno vsak mesec je, ko se ji bo pogodba poleti iztekla, pa je ne bo mogla podaljšati, ker se jima je zamerila, ko ni želela poravnati enega izmed stroškov, ki sploh ni bil v njeni pristojnosti.

Nadaljujem s socialno-ekonomsko vključenostjo, kot jo opredeli Toplak (2019). Ta pomeni, da imajo priseljenci v novi državi enake možnosti dostopa zaposlitve, prejemanja dohodkov ter socialnih in zdravstvenih storitev, kot večinsko prebivalstvo. Kar se tiče dostopa do zdravstva, imajo glede na Zakon o začasni zaščiti (2017) omogočen brezplačni dostop samo do nujnega zdravljenja in zdravil, ženske pa še do sredstev za preprečevanje in prekinitev nosečnosti ter oskrbo ob nosečnosti in porodu. To so sicer izredno pomembne pravice in moji sogovorniki so v zvezi s tem izpostavili kar nekaj dobrih izkušenj, a vseeno ne moremo reči, da so pri dostopu do zdravstvenih storitev povsem izenačeni s slovenskimi državljanji. Eden izmed sogovornikov je na primer povedal, da je vedno deležen zelo kvalitetne oskrbe in da so z njim prijazni, vendar pa je na koncu vedno treba izpolniti cel kup obrazcev, ki dokazujejo, da je bilo njegovo stanje res nujno. To lahko povežemo tudi izsledki raziskave Lipovec Čebren, Keršič Svetel in Pistotnik (2016), kjer so kot eno od ovir, s katerimi se srečujejo marginalizirane skupine, izpostavile tudi, da so zdravstvene ustanove dolžne zoper nezavarovane osebe sprožiti postopek izterjave, v kolikor se postopek izkaže za nenujen.

Ostale ovire, ki so jih v raziskavi identificirale avtorice, pa so na njih naleteli tudi moji sogovorniki, so dolge čakalne dobe za zobozdravniške storitve in obravnavo pri specialistu. Kot razložijo, so to sicer problemi, s katerimi se v Sloveniji zelo pogosto srečujejo tudi nemarginalizirane skupine, vendar pa je v primeru beguncev to lahko še večja težava, ker se dostikrat že tako ali tako težko odločijo za obisk pri zdravniku, dolge čakalne dobe pa jih včasih od tega povsem odvrnejo. Ena izmed sogovornic, kot je omenjeno tudi že v prejšnjem poglavju, tako tehta, kaj naj stori glede svojega problema z zobmi – ali naj se za pomoč pri tem vseeno odloči v Sloveniji, ali naj počaka, da se bo lahko vrnila v domovino in poseg opravila tam?

Nadalje so avtorice izpostavile problem previsokih doplačil pri zobozdravniku, kar sta omenila tudi dva izmed mojih sogovornikov. Eden se s tem spopada tako, da z družino hodijo k zobozdravnici, ki je prav tako Ukrajinka in ima nekoliko nižje cene storitev, sogovornica pa je izpostavila, da nekatere nevladne organizacije vodijo evidenco zobozdravnikov, ki

ukrajinskim begunkam in beguncem storitve omogočajo brezplačno (a je treba na to seveda kar nekaj časa čakati).

Še ena podobnost, ki sem jo opazila med izsledki raziskave ter izkušnjami mojih sogovornikov, pa so kulturne in jezikovne ovire, saj v zdravstvenih ustanovah nimajo zaposlenih usposobljenih tolmačev. Ena izmed intervjuvank je sicer kot pozitivno izpostavila ravno znanje angleščine zdravstvenega osebja tudi v manjših krajih, vendar tega jezika še zdaleč ne razumejo vsi begunci. Druga intervjuvanka je na primer prav jezik izpostavila kot problem, ko je moral njen sin v bolnico. Povedala je, da je je bilo zelo strah ter da se je počutila povsem samo, saj ni vedela, kaj pričakovati, poleg tega pa nihče ni razumel, v kakšni hudi stiski je zaradi otrokovih zdravstvenih težav.

Glede ostalih plati socialno-ekonomske vključenosti v slovensko okolje bom ponovno izpostavila, da sta dva intervjuvanca upokojena, dve sogovornici še vedno zaposleni v Ukrajini, dva brezposelna, dva pa sicer delata v Sloveniji, a se jima pri svojem delu ni treba sporazumevati v slovenščini in zanj nista potrebovala predhodnih izkušenj. Brezposelna sogovornika sta opisala isti problem, o katerem piše tudi Zlatar (2017), in sicer, da si migranti pogosto preračunajo, da se jim bolj splača prejemati denarno socialno pomoč, kot pa delati, saj jim prva možnost omogoča nekoliko dostojnejše življenje, kot minimalna plača. Nadalje pravi, da je integracija na trg dela za priseljence v praksi zelo zahtevna, saj podjetja večinoma še nimajo razvitih načinov, kako jih vključiti. Poleg pa sta težavi tudi v tem, da sta pogoja za pridobitev dela skoraj vedno znanje slovenskega jezika, učenje katerega lahko traja nekaj let ter dokazilo o izobrazbi, ki pa ga begunci večinoma ne prinesejo s seboj.

Poleg tega sem v povezavi s tem opazila še en problem. Eden izmed brezposelnih intervjuvancev, ki je službe v domovini vedno dobil na podlagi izkušenj in ne dokazil, opravljal pa je fizična dela, se je nekaj mesecev pred vojno hudo poškodoval. Posledica tega je, da fizičnih del zdaj ne more več opravljati. Povedal je naslednje: "Rad bi dobil neko normalno službo, ki ni ravno fizično delo, ampak bi moral tukaj dobiti določeno izobrazbo. Vendar so za tujce srednje šole in fakultete tukaj plačljive. Imam namen, da se grem nekaj učiti ali študirati, saj ne mislim celo življenje živeti od podpore," (intervju 4). Tudi sogovornica v drugem intervjuju je povedala, da se je želela vpisati na izobraževanje odraslih, da bi pridobila kakšno poklicno kvalifikacijo, a si tega ni mogla privoščiti zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Osebe s statusom začasne zaščite imajo v Sloveniji omogočen enak dostop do šolanja, kot slovenski državljani in izobraževanje odraslih je plačljivo za vse. Za begunke ter begunce pa lahko to predstavlja še večji problem, kot za državljane, saj se zelo pogosto nahajajo v situacijah, ko imajo denarja ravno dovolj, da pridejo skozi mesec in tako ne morejo prihraniti

za tovrstne namene. Osebam, ki se še niso terciarno izobraževale, pa država financira študij na javnih študijskih programih, v kolikor izpolnjujejo vpisne pogoje, česar sogovornik ni vedel in sva mu zato pojasnili s prevajalko. Ljudem z različnimi telesnimi ovirami, kot je on, na Zavodu za zaposlovanje sicer izdajo oceno delovnih sposobnosti. Ker je nabor del, ki jih lahko opravljajo zožen, ti posamezniki pogosto zelo težko dobijo zaposlitev. Begunci ter migranti na sploh pa zelo pogosto opravljajo tudi precej nižje delo, kot to, za katerega so izobraženi - prej omenjena sogovornica, na primer, ki je bila v domovini igralka v narodnem gledališču, zdaj razvaža hrano.

Kar se tiče prejemanja denarne socialne pomoči, otroškega dodatka ter denarne pomoči za zasebno nastanitev, eno ali več izmed njih prejemajo vsi razen dveh intervjuvancev. Pravijo, da so jim v veliko pomoč, da pa je težava v nekajmesečni zakasnitvi izplačevanja. Tako morajo imeti na voljo dovolj lastnih sredstev, da lahko življenjske stroške v vmesnem obdobju poravnajo sami. Kar nekajkrat so omenili tudi svoje rojake, ki so se zaradi tega vrnili v domovino, saj si življenja tukaj niso mogli sami financirati.

Begunke in begunci iz Ukrajine pa se poleg krmarjenja novega življenja v Sloveniji srečujejo tudi s travmatiziranostjo zaradi vojne. Sogovornica v drugem intervjuju je na primer izpostavila, da jo od prihoda v Slovenijo vsakodnevno spremljajo strah in depresivni občutki ter da si želi, da bi ji tako kot majhni deklici nekdo omogočil občutek varnosti. To lahko umestim med čustvene reakcije na travmatske dogodke (kot navedeno v Ajduković, Bakić in Ajduković, 2016). Prva intervjuvanka pa je precej razmišljala o smislu življenja tukaj in zdaj ter da trenutno ne živi zares, ampak samo fizično, kar bi povezala s skupino eksistencialnih reakcij iz istega vira. Kot najhujši problem je izpostavila, da ne more biti skupaj s svojim možem in tudi ostali sogovorniki so ločenost od ljubljenih oseb, ki so ostale v domovini, opisali kot težko. Kar nekaj jih je izpostavilo domotožje ter pomembnost nadaljevanja z ukrajinskim izobraževanjem na daljavo. Dve mami sta na primer povedali, da sta se njuna otroka v slovensko osnovno šolo lepo vključila in da se slovenščine izjemno hitro učita, a ob tem izrazili, kako pomembno se jima zdi, da otroka hkrati še naprej uporabljata tudi ukrajinsščino, da je ne pozabita. To povezujem z razlago Torode, Walsh in Woods (2001), ki pravi, da otroci v tujini kaj hitro razvijejo dvokulturno identiteto in da jim je treba, da se bodo počutili enako pripadni obema, omogočiti redno uporabo prvega jezika ter ohranjanje vsaj nekaterih kulturnih navad.

Kar se tiče metodologije, ki sem jo uporabila, moram najprej poudariti, da izjav mojih sogovornikov ne morem posplošiti na vse ukrajinske begunke in begunce, ki živijo v Sloveniji. Pogovarjala sem se namreč z ljudmi, ki so glede na socialni status nekje v sredini, torej ne z najrevnejšimi ter živečimi v azilnih domovih, hkrati pa tudi s premožnimi ne. Poleg tega pri

izvajanju pol-strukturiranih intervjujev nisem bila dovolj sistematična in vseh intervjuvancev o vseh temah nisem povprašala enako podrobno, tako da nekatere odgovore med sabo težko obširneje primerjam. Kot okoliščino, ki je morda vplivala na zanesljivost iz intervjujev izluščenih podatkov, sicer vidim posredovanje prevajalk, saj je določene elemente iz jezika v jezik težko prevesti in se lahko izgubijo, ali pa so v prevodu drugačni. Poleg tega sta prevajalki posameznici, ki imata kot vsaka druga oseba svoja lastna prepričanja in ki slišano razumeta po svoje, torej ne moreta prevajati stoddostno objektivno. Odgovori, ki sem jih dobila od sogovornikov, so tako zagotovo vsaj malo zaznamovani z njunim dojemanjem stvarnosti. Še en faktor, ki bi lahko vplival na pravilnost interpretacije izjav pa je, da se intervjuvanki, s katerima sem se pogovarjala v angleščini, v tem jeziku mestoma nista znali točno izraziti. Tudi tukaj torej obstaja verjetnost, da sem povedano razumela in zapisala glede na moje doživljanje dejanskosti. Ker pa smo se dobile v živo, je to zmanjšalo možnosti komunikacijskih šumov in sem vseeno razumela bistvo. Opisani rezultati so torej veljavni, a ne posplošljivi na celotno populacijo.

5. SKLEPI IN PREDLOGI

Kratek povzetek ugotovitev iz prejšnjega poglavja je, da ukrajinske begunke in begunci za razliko od tistih, ki izvirajo iz neevropskih držav, v Sloveniji niso imeli težav pri pravni integraciji, ki je najvažnejša osnova, hkrati pa niso v celoti integrirani. Stopnja vključenosti v slovensko okolje sicer variira od človeka do človeka, saj so se uspeli nekateri bolj povezati s prebivalci Slovenije, kot drugi. Kar se tiče socialno-ekonomske integracije, so do neke mere vključeni vsi izmed njih, a nihče tako celovito, kot slovenski državljani – brezplačno lahko na primer dostopajo samo do nujnih zdravstvenih storitev, prav tako pa mnogokrat ne morejo opravljati dela, za katerega so izobraženi. Slovensko kulturo intervjuvanci sicer spoštujejo ter sprejemajo in prav vsi se učijo slovenskega jezika, ne moremo pa reči, da tudi Slovenci v enaki meri sprejemajo ukrajinsko. Čeprav je bilo v intervjujih izpostavljenih mnogo lepih, zglednih primerov ukrajinsko-slovenskega sobivanja, pa se še vedno najde kar precej Slovencev, ki jim želijo to sobivanje preprečiti in ki so pripravljene njihov ranljiv položaj celo izkoriščati. V nadaljevanju predstavljam sedem predlogov, ki bi glede na prej omenjene ugotovitve po mojem mnenju lahko zelo pripomogli k boljši integraciji ukrajinskih begunk in beguncev v slovensko družbo.

- 1.) V javnih ustanovah, kot so upravne enote, predvsem pa v zdravstvenih, bi veliko doprinesel profil medkulturnih mediatorjev, ki se v Sloveniji že vzpostavlja. Škraban in Lipovec Čebren (2021, str. 126-127, 147-149) ga opisujeta kot enega izmed načinov vzpostavljanja enakosti v zdravstvu ter kot most med zdravstvenimi delavci ter uporabniki.

V svojem delu se precej opirata tudi na »model lestve« avtorjev Verrept in Coune, ki naloge tega poklica razvršča na različna področja, odvisno od nivoja vidnosti ter vpliva v praksi. Tolmačenje je tako umeščeno na dno, ker so medkulturni mediatorji tam manj vidni in imajo manj vpliva na situacije, pri katerih sodelujejo. V sredini se nahajajo naloge podpore, kjer je njihova vloga že vidnejša, obenem pa imajo večji vpliv na razvoj dogodkov. Škraban in Lipovec Čebren kot tovrstne naloge omenjata poenostavitev povedanega oz. podajanje dodatne razlage, da bi se medkulturni mediatorji bolj približali razumevanju zdravstvenega osebja ter uporabnikom, s čimer presegajo vlogo tolmačenja. Hkrati ta stopnja obsega tudi na primer pomoč pri naročanju na pregled ali pri izbiri zdravnika, v določenih ozirih celo koordinacijo zdravstvene oskrbe za tujejezične paciente. Najvišje na lestvico je umeščeno zagovorništvo, saj imajo pri njem izmed ostalih nalog najvidnejšo in najvplivnejšo vlogo. Pogostejšo definicijo, da zagovorništvo poteka ob hkratni prisotnosti zdravstvenega osebja

ter uporabnikov, Škraban in Lipovec Čebtron dopolnita z nalogama krepitve moči ter emancipacije uporabnikov. V raziskavi sta namreč ugotovila, da medkulturni mediatorji v praksi čas namenjajo tudi zagovorništvu pacientov, ko zdravstveno osebje ni prisotno. Kljub tovrstni kategorizaciji pa avtorja poudarjata, da se v dejanskih situacijah vsi trije sklopi med sabo večkrat prekrivajo.

Menim, da bi imela poklic medkulturnega mediatorja, ki bi zajemal delovne naloge, kot jih opisujeta omenjena avtorja, ter številčnejše zaposlovanje tega profila pozitiven učinek na širši zdravstveni sistem. Obenem pa bi tudi ukrajinskim begunkam in beguncem zelo olajšala dostop do zdravstvenih storitev ter koriščenje le-teh. Opis delovnih nalog medkulturnega mediatorja je namreč celovit in omogoča individualno podporo in pomoč uporabnikom, ki ne temelji zgolj na medicinski razlagi, pač pa ima tudi psihosocialno komponento, poleg tega pa poteka v njim razumljivem jeziku.

- 2.) Moji intervjuvanci so večkrat izpostavili, da se učijo slovenščine, a nimajo nikogar, s komer bi vadili konverzacijo. Predlagam ustanovitev različnih skupin, lahko tudi na prostovoljski bazi, kjer bi se Ukrajinke in Ukrajinci v sproščenem okolju pogovarjali s slovenskimi govorci in tako utrjevali ter pridobivali znanje.
- 3.) Zdi se mi pomembno, da tudi begunke in begunci živijo v skupnosti, v stiku z večinsko družbeno skupino, da se preprečita getoizacija in marginalizacija. Ker so pri iskanju nastanitve na nepremičninskem trgu s strani najemodajalcev pogosto izkoriščani in diskriminirani ter dobivajo slabša stanovanja, predlagam, da bi Republika Slovenija investirala v obsežnejšo gradnjo dostopnih socialnih stanovanj po regulirani oziroma netržni ceni. Poleg tega bi bilo dobro, da bi spremenila zakonodajo na področju oddajanja stanovanj na trgu na način, da bi najemodajalcem preprečila izkoriščanje najemnikov. Oboje bi bilo seveda koristno tudi za slovenske državljane.
- 4.) Predlagam, da Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov poenostavi spletno stran, ker sogovorniki poročajo, da jim je v mošici telefonskih številčk zelo težko najti tisto, ki jo potrebujejo. Predlagam, da se poenostavi tudi sistem podaljševanja prejemanja denarnih pomoči, da bo bolj prijazen uporabnikom, saj morajo zdaj vsakih nekaj mesecev ponovno vnašati svoje podatke. Še posebej pa bi izpostavila, da bi bilo treba pravočasno izplačevanje socialnih transferjev begunkam in beguncem vzeti kot prioriteto, saj ti zdaj nanje čakajo po več mesecev. Tovrstne težave sicer doživljajo tudi slovenski državljani, a begunce to postavlja v še posebej ranljiv položaj. Mnogo izmed njih se je prav zaradi tega vrnilo nazaj v domovino, čeprav bi bili v Sloveniji bolj na varnem. Na

Urada bi lahko na primer zaposlili več ljudi, da bi kljub veliki količini dela denarne pomoči uspeli nakazati brez časovnih zamikov.

- 5.) Poleg tega predlagam, da vse slovenske občine po zgledu Ljubljane ukrajinskim begunkam in beguncem omogočijo brezplačen prevoz z mestnimi avtobusi, saj bi to mnogim olajšalo življenje – še posebej tistim s telesnimi ovirami ali brez izpita za avto.
- 6.) Naslednji predlog izhaja iz opažanja, kako lepo so bili ukrajinske begunke in begunci v Sloveniji sprejeti; od omogočanja prečkanja državnih meja, hitrega postopka pridobitve pravnega statusa, do pozivov k solidarnosti na vsakem koraku. Slovenija je dokazala, da lahko na pomoč priskoči hitro in z veliko mero empatije, tudi ko gre za več tisoč ljudi v stiski. Enako bi torej lahko storila tudi, ko so in še bodo sem prišli begunci iz drugih delov sveta. Tudi oni namreč iz svojih držav bežijo, ker tam zaradi vojne ali drugih težkih okoliščin ne morejo ostati. Tudi oni so zaradi pretresljivih dogodkov, ki so jim bili priča doma in na poti, hudo travmatizirani. Njihova življenja so ne glede na barvo kože, veroizpoved ali katero drugo osebno okoliščino vredna enako. Predlagam, da se torej tudi njim omogočijo enako hitri in enako prijazni postopki vključevanja v slovensko družbo, kot Ukrajincem in Ukrajinkam s statusom začasne zaščite.
- 7.) Za konec pa dodajam še predlog za socialne delavke, ki bodo delale z ukrajinskimi in drugimi begunkami ter begunci, in sicer, da se pred tem seznanijo s posledicami, ki jih osebe, ki so izkusile travmatične dogodke, kot je vojna, pogosto izkusijo. To bi jim jih pomagalo bolje razumeti in jim omogočilo, da jim lažje pomagajo. Predlagala bi tudi, da sodelujejo z medkulturnimi mediatorji.

6. UPORABLJENA LITERATURA

- Ajduković, D., Bakić, H., & Ajduković, M. (2016). Reagiranje ljudi u krizi: stres i trauma. V D. Ajduković (ur.), *Psihosocijalna podrška u kriznim situacijama velikih razmjera* (str. 13-19). Pridobljeno 14. 5. 2023 s <https://repozitorij.ffzg.unizg.hr/islandora/object/ffzg:5520>
- Arendt, H. (2003). *Izvori totalitarizma*. Ljubljana: Študentska založba.
- Ho, M. S. D., Deen, B., & Drost, N. (2022). *Long-term protection in Europe needed for millions of Ukrainian refugees* (Končno poročilo). Pridobljeno 4. 1. 2023 s <https://www.jstor.org/stable/resrep43121>
- Hynie, M. (2018). Refugee integration: Research and policy. *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 24(3), 265–276. Pridobljeno 28. 4. 2023 s <https://doi.org/10.1037/pac0000326>
- Jazbec, F., & Zajc, I. (2020). *Položaj in izzivi integracije beguncev v Sloveniji*. Ljubljana: Društvo za razvoj in povezovanje družbenih ved in kultur ODNOS.
- Kogovšek, N., & Petković, B. (2007). *O diskriminaciji: Priročnik za novinarke in novinarje*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Konvencija o statusu beguncev* (1951) in *Protokol o statusu beguncev* (1967). Pridobljeno 1. 5. 2023 s https://www.unhcr.org/si/wp-content/uploads/sites/25/2017/06/1951_Convention_status_refugees-svn.pdf
- Lipič, N., Seljak, P., Grintal, B., & Bagari, M. (2018). *Celostni pristop za uspešno integracijo migrantov: vodnik za razvijanje kompetenc strokovnih delavcev in sodelavcev pri celostni integraciji migrantov*. Domžale: Gerontološki raziskovalni inštitut; Ljubljana: Socialna zbornica Slovenije.
- Lipovec Čebren, U., Keršič Svetel, M., & Pistotnik, S. (2016). Zdravstveno marginalizirane - »ranljive« skupine: ovire v dostopu do sistema zdravstvenega varstva in v njem. V J. Farkaš Lainščak (ur.), *Ocena potreb uporabnikov in izvajalcev preventivnih programov za odrasle: ključni izsledki kvalitativnih raziskav in stališča strokovnih delovnih skupin* (str. 14–25). Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje.
- Ljubljanski potniški promet. (2023). Uvedba brezplačnih vozovnic za ukrajinske begunce. Pridobljeno 16. 5. 2023 s <https://www.lpp.si/aktualno/uedba-brezplacnih-vozovnic-za-ukrajinske-begunce>
- Magaldi, D., & Berler, M. (2020). Semi-structured Interviews. V V. Zeigler-Hill, & T. K. Shackelford (ur.), *Encyclopedia of Personality and Individual Differences* (str. 4825–4830).

- Pridobljeno 22. 1. 2023 s https://link-springer-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/referenceworkentry/10.1007/978-3-319-24612-3_857#Sec19652
- Mesec, B. (1997). Metodologija raziskovanja v socialnem delu I. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mikuš Kos, A. (2017). Psihosocialna pomoč otrokom beguncem. V S. Lever (ur.), *Priročnik za psihosocialno pomoč otrokom beguncem* (str. 7-56). Ljubljana: Didakta.
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2022). *Zaposlovanje ukrajinskih državljanov v Sloveniji*. Pridobljeno 4. 5. 2023 s <https://www.gov.si teme/pomoc-slovenije-drzavljanom-ukrajine/zaposlovanje-ukrajinskih/>
- Ministrstvo za zunanje zadeve. (2022). *Mednarodna zaščita*. Pridobljeno 2. 5. 2023 s <https://www.gov.si teme/mednarodna-zascita/>
- Mlekuž, J. (2011). *ABC migracij*. Ljubljana: Založba ZRC.
- Nickerson, A., Morina, N., Mueller, J., Schick, M., Schnyder, U., & Bryant, R. A. (2015). Emotion dysregulation mediates the relationship between trauma exposure, post-migration living difficulties and psychological outcomes in traumatized refugees. *Journal of Affective Disorders*, 173(2015). Pridobljeno 30. 4. 2023 s <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0165032714006740?via%3Dihub>.
- Näre, L., Abdelhady, D., & Irastorza, N. (2022). What Can We Learn from the Reception of Ukrainian Refugees? *Nordic Journal of Migration Research*, 12(3). Pridobljeno 25. 3. 2023 s <https://www.jstor.org/stable/48711594>
- Roads to Refuge*. (b. d.). Pridobljeno 1. 5. 2023 s https://www.roads-to-refuge.com.au/whois/whois_definitions.html
- Sklep o uvedbi brezplačnih vozovnic za ukrajinske begunce št. 010-37/2019/49* (2022).
- Sprememba sklepa o uvedbi brezplačnih vozovnic za ukrajinske begunce št. 371-13/2019/120* (2023).
- STA. (2023). Ukrajinci v Mariboru ostali brez brezplačnega mestnega avtobusa. *Dnevnik*, 14. 1. pridobljeno 16. 5. 2023 s <https://www.dnevnik.si/1043004960>
- Škraban, J., & Lipovec Čebren, U. (2021). *Medkulturna mediacija in zdravstvo v Sloveniji* [pdf]. Pridobljeno 13. 6. 2023 s <https://ebooks.uni-lj.si/ZalozbaUL/catalog/view/265/379/6131>
- Toplak, K. (2019). *Migracijski pojmovnik za mlade*. Maribor: Aristej.
- Torode, R., Walsh, T., & Woods, M. (2001). *Working with refugees and asylum-seekers: a social work resource book*. Dublin: Dept. of Social Studies, Trinity College.

- United Nations High Commissioner for Refugees. (2023). *Ukraine Refugee Situation*. Pridobljeno 28. 4. 2023 s <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>
- Upravna enota Ljubljana. (2023). *Podaljšanje postopka začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine*. Pridobljeno 16. 5. 2023 s <https://www.gov.si/novice/2023-03-01-podaljsanje-postopka-zacasne-zascite-za-razseljene-osebe-iz-ukrajine/>
- Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov. (2022). *Začasna zaščita: Informacije o postopku in pravicah*. Pridobljeno 4. 5. 2023 s <https://www.gov.si teme/pomoc-slovenije-drzavljanom-ukrajine/zaposlovanje-ukrajinskih/>
- Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov. (2023). *Pomoč Slovenije državljanom Ukrajine*. Pridobljeno 26. 4. 2023 s <https://www.gov.si teme/pomoc-slovenije-drzavljanom-ukrajine/>
- Uredba o načinih in obsegu zagotavljanja programov pomoči pri vključevanju tujcev, ki niso državljani Evropske unije (2021)*. Ur. l. RS 70/12, 58/16 in 70/21.
- Uredba o načinu zagotavljanja pravic osebam z začasno zaščito (2022)*. Ur. l. RS 42/22 in 151/22.
- Wellman, G. C. (2012). Community empowerment and public transportation agencies: a case study analysis of transit agencies' community development initiatives. *Community Development*, 43(4). Pridobljeno 16. 5. 2023 s <https://www.tandfonline.com/nukweb.nuk.uni-lj.si/doi/citedby/10.1080/15575330.2012.714391?scroll=top&needAccess=true&role=tab&aria-labelledby=cit>
- Wilding, R. (2006). 'Virtual' intimacies? Families communicating across transnational contexts. *Global Networks*, 6(2). Pridobljeno 17. 5. 2013 s <https://doi.org/10.1111/j.1471-0374.2006.00137.x>
- Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb (ZZZRO-UPB1)* (2017). Ur. l. RS 16/17.
- Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT-UPB4)* (2021). Ur. l. RS 91/21.
- Zlatar, F. (2017). Integracija priseljencev v Sloveniji. *Slogopis*, 30. 9. Pridobljeno 14. 5. 2023 s <https://sloga-platform.org/dvojna-stevilka-slogopisa-o-izzivih-integracije-migrantov/>
- Zorn, J. (2003). Antirasistična perspektiva v socialnem delu: kako prepoznati rasizem v vsakdanjem življenju in kulturna kompetentnost služb. *Socialno delo*, 42(4/5). Pridobljeno 7. 5. 2023 s <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC->

[AT6AL2MJ/?euapi=1&query=%27keywords%3djelka+zorn%27&sortDir=ASC&sort=date&pageSize=25](https://doi.org/10.51741/sd.2021.60.2.167-180)

Zorn, J. (2021). Nasilne meje, varnostnizacija in kriminalizacija solidarnosti. *Socialno delo*, 60(2). Pridobljeno 24. 11. 2022 s <https://doi.org/10.51741/sd.2021.60.2.167-180>

7. PRILOGE

7.1. Kodirne tabele

Birokratske ovire:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 2	Birokratske ovire	If you need go to government and asked something about documents, about something more ... Počasi, počasi. Just wait for letter. Okay. And you can wait one week, two weeks. And for me it was little strange, right - everything from pošta, you just must wait this - because we used a lot of internet, mobile phone and you can do everything from the internet.
	Intervju 4	Birokratske ovire	Edino, kar me moti je, da ko sem prišel sem, nisem vedel, da je ta težava z birokracijo prisotna tudi v Evropi.
	Intervju 4	Birokratske ovire	je pa veliko birokracije. Vi imate vse na počasi, v bolnicah in vsepovsod. Ampak razumem, da je tako, ste navajeni.
	Intervju 6	Birokratske ovire	zelo težko mi je bilo, ker sva z mami najprej živela v taborišču, v azilu in je zelo težko pridet ven iz tega taborišča. Ne zaradi tega, ker ne bi smeli, ampak ker je zelo težek proces pridobitve drugih dokumentov na podlagi tega, kjer živimo.
Neznanje angleščine zaposlenih na upravni enoti je velik problem.	Intervju 6	Birokratske ovire	vse mi je všeč, razen birokracije, dokumentov - zaradi tega, ker v moji okolici, z ljudmi, s katerimi sem govoril, skoraj nihče ne govori angleško. Tako moram samostojno za vsakega prevajati. Največji problem imam z upravno enoto, ker včasih niti zaposleni tam ne govorijo angleško. Ko jih pokličem in vprašam, ali govorijo angleško, mi rečejo ne. Potem je konec komunikacije. Zgubili so mi mojo osebno izkaznico na upravni enoti in sem imel cel škandal tam zaradi tega. Na splošno mi je pa zelo všeč država, samo ta birokratski sistem je zelo neprijazen do beguncev pa tujcev. Tukaj ni najlažje pridobiti vize, katerekoli.
	Intervju 6	Birokratske ovire	ker je to neka skupna travma vseh ljudi tu, za te, ki niso begunci, ki so se preselili sem, da je grozen postopek pridobivanja vize ali pa podaljšanja.
	Intervju 6	Birokratske ovire	Je pa res, da je v tej službi, kamor moramo oddati vlogo za finančno pomoč, zelo težko najti, kam klicati, ker je neskončno števil. In potem, ko prideš, vsak tudi ne govori angleško v tej službi. In je grozno, ker gospa, ki je imela čez moj proces finančne pomoči, je dala odpoved, potem je nekdo drug dobil mojo vlogo in je absoluten kaos.
Na povračilo za stanovanje sta morala čakati 3 mesece.	Intervju 6	Birokratske ovire	Ko sva se preselila, je bil to spet problem, ker to pomeni, da mora imeti potem drug lastnik čez to pomoč za stanovanje, ta povračila stroškov. Dokumente sva oddala 5. decembra, povračilo za

			stanovanje pa sva dobila šele marca. Lastnik nama je dovolil kar tako živeti te tri mesece. Ne zastonj, ampak v pričakovanju pomoči države. In če nama on ne bi dovolil živeti v tem stanovanju, ne bi vedela, kam naj greva, ker sva klicala na to službo, ampak so nama govorili: »Vse je v redu, vse gre po urniku. Boste dobili, počakajte,« in tako naprej. Morala sva pa tri mesece čakati.
Hčerka o svoji posredniški vlogi.	Intervju 7	Birokratske ovire	sem povezava med vso to birokracijo od Slovenije pa njima. Zato sta onadva mirna.
Vnukinja o posredniški vlogi njene mame med birokracijo ter njenima starima staršema.	Intervju 7	Birokratske ovire	ja, zato se njima zdi, da je vse zelo lepo in vse tako lahko in brezproblemno.
Hčerka, ki skrbi za ostarela starša, se namesto njiju srečuje z jezikovnimi ovirami.	Intervju 7	Birokratske ovire	za njiju ni problem ta jezikovna bariera, katera je za Ukrajince večinoma povsod; na banki, na oddelku za tujce ... Večina od njih govori v angleščini, ampak včasih pa tudi ne želijo. Če ne govoriš v slovensščini, nič ne dobiš včasih.
	Intervju 7	Birokratske ovire	občutljivo je. Jaz samo vidim, kako to deluje v šoli. Ja, vsi podpirajo, ampak če ne znaš jezika, v katerem komunicirajo, je zelo težko.
Hči se zaveda, kako pomembno vlogo igra pri integraciji njenih ostarelih staršev v Sloveniji.	Intervju 7	Birokratske ovire	ker onadva sta dobila vse; denarno pomoč, izkaznice, zrihtala sem tiste kartice za javni promet, zdravnik, tudi na urgenc vsakič prevajam zraven. Tako da ne občutita, da je to težko. A če bi sama živela pa iskala vse te variante, je vprašanje, kako bi se znašla. Tukaj imata mene in mojo družino. Če nas ne bi, bi mogoče živela v azilnem domu in bi ju tam podpirali pri vsem tem.

Dostop do prevoza:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Dostop do prevoza	bus. Sometimes our friends, um, we have two, can go for some place. But we don't have to and we go on some bus. This is free for us in Slovenia. Sometimes train. But very, very rarely. Not often.
	Intervju 1	Dostop do prevoza	it's normal. In Slovenia, public transport is very comfortable. If we compare with Ukraine, it's very comfortable. And Slovenia is not very big country and the way to Ljubljana for example, 30 minutes. It's not very long way. So it's comfortable, it's okay.
	Intervju 2	Dostop do prevoza	about this, yeah, so good, too. Because everybody who have this začasna zaščita, this is people who come because of war, we can use our driving card. We don't change this, we can use our car with this Ukrainian plates and yeah, everything good.
	Intervju 2	Dostop do prevoza	yeah, I have car, I come here with car.

	Intervju 3	Dostop do prevoza	avtobus in vlak. Tukaj v X uporabljam samo kolo in tudi včasih greva v Ljubljano s hčerko in uporabljam avtobus, to je brezplačno za Ukrajince. In tudi moja hčerka obiskuje tukaj plesni krožek in je imela tekmovanje v Y, tudi medve sva uporabljali avtobusni prevoz in to je bilo v redu. Všeč nama je uporaba vlaka. In medve sva potovali v Avstrijo, v Villach. To je bilo dobro.
	Intervju 3	Dostop do prevoza	In tudi sem imela poslovno potovanje v Nemčijo z vlakom. Ampak to ni bilo tako brezproblemno, vlak je zamudil in potem vsa ta vrsta vlakov ... Potem sem imela drugačen načrt, ampak če je zamudil prvi vlak, sem bila presenečena in ne razumela, kaj moram narediti.
Tukaj mu je s telesno poškodbo težje, ker v kraju, kjer živi, javni prevoz ni tako razvit, kot v mestu, iz katerega je prišel. Tukaj bi mu avto in izpit prav prišla, a ju nima, ker ju v domovini ni potreboval.	Intervju 4	Dostop do prevoza	Ne glede na to, da imam take težave, vzamem voziček in ga vlečem za sabo. Če slučajno ne zmorem tako, pa pokličem taksi, da me pelje domov. Avta nimam, izpita pa tudi ne. V Harkovu ju nisem potreboval, ker je to veliko mesto z zelo razvito infrastrukturo. Vsepovsod so trolejbusi in metro, avtobusi.
	Intervju 4	Dostop do prevoza	zastonj je samo medkrajevni prevoz, drugače pa vsaka občina za sebe sklepa, če bo omogočila brezplačen mestni prevoz, ali ne. Ljubljana ima brezplačen prevoz, v X pa tega ni.
Vrnila se je do meje na zahodu Ukrajine, da je nazaj dobila svoj avto. Ta ji je potem takoj olajšal bivanje v Logatcu. Poleti so šli tako celo na morje. Možnost, da je šla lahko malo naokoli, je pripomogla k temu, da se je počutila bolj pri sebi.	Intervju 5	Dostop do prevoza	Potem, čez tri mesece, pa sem videla, da ne gre brez prevoza, zato ker je vse zelo odvisno od prevoza v Logatcu. Odločila sem se, da bom šla v Ukrajino po avto, ampak v Irpin si nisem upala iti in sem prosila eno kolegico, da mi pripelje do meje na zahodu Ukrajine. Potem, ko sem ga šla iskat, je bilo takoj lažje. Čez poletje smo šli malo na morje in končno sem se počutila malo bolj pri sebi, da sem šla lahko malo okoli.
	Intervju 6	Dostop do prevoza	zelo lahko je, samo kartico o začasni zaščiti pokažem. S tem nimam nič težav, ne v Sloveniji, ne ko sem šel v tujino.
	Intervju 7	Dostop do prevoza	ko sva živela v Ljubljani, sva se peljala zastonj, s kartico začasne zaščite, z javnim prevozom. Všeč nama je bilo, da so busi zelo veliki, odprti, pa da ni veliko ljudi na njih. Vidi se urnik, kdaj točno pridejo busi, da ni treba sedeti pa razmišljati in zastonj čakati, kdaj pridejo.

	Intervju 7	Dostop do prevoza	pa vsi so zelo nasmejani na busih. Malo drugačen odnos imajo, ko vidijo, da sva malo starejša, pa še zaščito imava. Tudi s strani voznika je drug odnos.
--	------------	-------------------	--

Finančni položaj:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Finančni položaj	And now in fact, this money is enough. But now price is higher ... Considering the fact that I have a job in Ukraine, I announce it to my earnings and social assistance has been deducted from my salary. And this money is enough for us, but it's not ... At the end of the month, there is little left and this is due to the fact that prices in Slovenia have increased. But it's okay, we have enough money to live here.
	Intervju 2	Finančni položaj	from salary to next salary really. We don't have little more for save, but now it's okay too. We have money, we can pay rent, we can pay everything what we need. We didn't go to this Karitas, Rdeči križ, because every day when we starting, my sister in law Y, and when we start talk about this: » Hm, look, maybe we can go there and get something, it can be easy life for us and we just sit. Look, we have money, we can buy this, somebody another need this more. We will not go.« Okay, not good, not bad, we live normal. We have money for first things.
	Intervju 3	Finančni položaj	Tukaj živim in imam dohodek in zdaj je dobro. Vem, nekateri Ukrajinci imajo tukaj službo in to je boljše, ampak moja hčerka hodi samo v tretji razred in ni tako samostojna, da bi imela takšno službo od šestih zjutraj do večer. Ne, to ne bo v redu za nje.
	Intervju 4	Finančni položaj	Ne vem, kaj bom naredil glede službe. Ta socialna pomoč, ki jo dobivam, pokriva smo najnujnejše potrebe – pokriva stroške stanovanja, kar se potem vse vrača državi, za hrano. Da bi dali kaj na stran, ne moremo. Država si je preračunala, koliko nam more dati za najnujnejše stvari, da imamo za preživetje. Drugače si moramo pa sami zaslužiti.
	Intervju 4	Finančni položaj	Veliko Ukrajincev meni, da se jim sploh ne splača iskati službe, ker ti poberejo vse pomoči, če se zaposliš, minimalna plača je pa res nizka. Če se zaposliš, pričakuješ, da boš s tem pridobil nekaj več, ne pa, da bo še težje. Zračunal sem si, da se glede na pomoči, ki jih dobivamo, od hrane do subvencije stanovanja, enostavno ne splača iti delat.
	Intervju 4	Finančni položaj	ja, tudi veliko Slovencev na teh predavanjih Zavoda za zaposlovanje govori, da se ob takih minimalnih plačah ne splača delati.
	Intervju 5	Finančni položaj	ne, ne delam, nisem še pripravljena. Z minimalno plačo bi težko prišla skozi mesec, pa dve ali tri izmene, tega ne morem zaradi otroka.

<p>Državna pomoč je prišla z nekajmesečnim zamikom, tako da so morale ukrajinske begunke imeti vsaj kakšnih 2000€ lastnih sredstev, če so se želele preseliti v stanovanje. Mnogo jih teh sredstev ni imelo, tako da so se vrstile nazaj.</p>	<p>Intervju 5</p>	<p>Finančni položaj</p>	<p>preselila sva se avgusta, denar sem pa začela dobivati šele oktobra. Veliko pa jih je zaradi teh izplačil odšlo nazaj domov, zato ker niso imeli od česa živeti. Dokler so še imeli zastoj prevoz, so šli nazaj. Učiti se moraš jezik in da se seliš v stanovanje, moraš imeti kakšnih 2000 evrov približno, da sploh lahko začneš funkcionirati. In veliko jih tega ne zmore, pa se vračajo nazaj domov.</p>
	<p>Intervju 6</p>	<p>Finančni položaj</p>	<p>je dovolj, da z njo preživim, ni pa, da bi si lahko kar vse, kar bi si zaželel, privoščil. Je dovolj, da zdržim en mesec in živim normalno življenje.</p>
	<p>Intervju 7</p>	<p>Finančni položaj</p>	<p>V Ukrajini dobivava pa penzijo, ki je zelo majhna. Pokriva ravno stanovanje, komunalne stroške, vodo, plin pa svetlobo. V Sloveniji nama pa zaenkrat nič ne manjka. Pomagata nama pa tudi hčerka in zet, ki delata.</p>
<p>Hčerka, ki tukaj živi že nekaj let, pomaga preživljati svoja ostarela starša, begunca, ter je prostovoljka v ukrajinski šoli v Sloveniji.</p>	<p>Intervju 7</p>	<p>Finančni položaj</p>	<p>ampak za njiju to ni občutljivo, ker sva midva z možem odgovorna zanj pa delava pa vsakič imamo hrano v kuhinji. Jaz pa vem, kako težko živijo tukaj Ukrajinci, ker delam kot prostovoljka v šoli pri Konzulatu. In tiste ženske, katere so prišle z otroki in morajo po pol leta ponoviti vse te informacije pa dobiti podaljšanje ... To včasih traja tri, štiri, pet mesecev, odvisno od stanja zasedenosti, ali mogoče imajo kar nekaj dokumentov, nujnega, kako birokracijo. In v tistem času morajo sami plačati za stanovanje, sami plačati za jed. In kako to ljudje preživijo, jaz sploh ne vem. Ja, mogoče pomagajo iz Ukrajine starši ali mož ali ima mogoče nek denar s sabo, ker Ukrajinci tudi različno živijo. Mogoče kdo ima denar, kdo nima. To je ful težko.</p>
	<p>Intervju 7</p>	<p>Finančni položaj</p>	<p>prejšnje leto je bilo pol leta za denar za socialno pomoč in tri mesece za stanovanje. In vsake tri mesece so morali podaljšati. In to traja. Zdaj so pa rekli v pol leta. Dobila sta dokumente za pol leta za denarno pomoč in pol leta za nadomeščanje stanovanja. In spet pri koncu, tam za 30 dni do konca moramo oddati dokumente, če bomo želeli podaljšati vse to. In spet bomo čakali. Zdaj pa na primer, onadva sta oddala dokumente konec januarja, pa sta denar dobila par dni nazaj. Januar, februar, marec, do aprila ni bilo denarja. Oni potem dobijo te mesece od prej kot kompenzacijo, vse skupaj pride. Ampak dobro, da imata naju tukaj. V kakšnem stanju so tisti ljudje, kateri živijo samostojno v Ljubljani in samo računajo na in živijo zaradi tiste pomoči. Sploh ne vem, ful težko.</p>

Finančna pomoč – ne prejema:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 2	Finančna pomoč > Ne prejema	I don't have financial help because I have s.p. If you open s.p., this is like samozaposlena, you can't have help from government, you must pay salary for you, you must pay everything, this ... Zavarovanje. You must do everything alone. I have what I have.
	Intervju 3	Finančna pomoč > Ne prejema	sem zaposlena v Ukrajini. Nimam žepnine tukaj, zato ker sem zaposlena.

Finančna pomoč - prejema:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Finančna pomoč > Prejema	yes, we have financial help. I now have financial help for ... Štiristo evrov for me and my children. But I have some social helping for my children, otroški dodatek.
	Intervju 4	Finančna pomoč > Prejema	Je treba pa dolgo čakati; vložiš vlogo za denarno pomoč, potem jo moraš pa obnoviti. Nanjo moraš dolgo čakati, službe pa ni.
	Intervju 5	Finančna pomoč > Prejema	Slovenija mi tudi zelo pomaga z denarno pomočjo, imam pa tudi svoj denar. Če bi bilo samo 800 evrov, brez prihrankov od prej, ne bi preživela tukaj s sinom. Dokler je ta pomoč, jo bom izkoristila, če je ne bo, pa bom poiskala službo. Zdaj se trudim, da bi se emocionalno sestavila nazaj, da bi prišla nazaj v tako stanje, kot sem bila pred vojno.
	Intervju 6	Finančna pomoč > Prejema	finančno pomoč dobivam
	Intervju 7	Finančna pomoč > Prejema	Slovenija daje dobro finančno pomoč, da lahko preživiva tukaj, vsake pol leta jo dobiva.

Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji:

Comment	Document name	Code	Segment
Dela, za katerega je izobražena, tukaj ne more opravljati zaradi jezika. Za druga dela pa je potrebno imeti specifično izobrazbo/izkušnje.	Intervju 2	Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji	And I start think what I can do. I'm actress, I don't know language and for another work I need some knowledge. Everybody want worker with ... How to say this ... With practice. I think I'm not bad cook, but if I will go to some restaurant they ask me where I worked before? Hm – on the theatre. Okay, no. What I can do? Yeah, I can be like hair styler, nails master, but I must go to courses, I must pay, I don't have money. Again, kuharica, but I must go to courses, I don't have money, okay. And I decided to go work to deliver food with Glovo and Wolt.
Ukrajinski begunci lahko tukaj odprejo	Intervju 2	Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji	It was little complicated, but we have soo good option; Slovenian goverment decided Ukrainian people can open s.p. before one year. Everybody can open this after one year in Slovenia, we can

s.p. in zdaj dela na tak način.			open this from the beginning. First I worked for s.p. my friend's because i don't know how to open this, how make this after taxes, this računovodstvo – no, please, no, I'm just actress. But this is not so good for this person and I decided to open s.p. and start to work.
Delo dostavjalke hrane je zanjo težje, ker ne pozna cest, ne ve, kje se lahko ustavi, parkira ipd.	Intervju 2	Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji	And for me this is more complicated, of course, because I don't know roads, I don't know where I can stop, parking, and everything on this. First time it was soo funny, I had like not so funny money per day, and I just sit and think: »Oh my god, what I'm doing, I must close this. I must pack my things and back to home.«
	Intervju 4	Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji	Eno leto sploh nisem vedel, da ne morem delati v svojem poklicu, da mi ne morejo najti take službe, kot bi jo rad opravljal, to je varnostnik.
Delo, za katerega je usposobljen, ne more opravljati, ker ni državljan Slovenije.	Intervju 4	Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji	Rad bi opravljal delo varnostnika, kar sem po poklicu. Te službe tukaj ne dobim, ker nisem rezident Slovenije.
Zaradi telesne poškodbe mu je težje najti delo. Za vsako je namreč potrebno potrdilo o specifični izobrazbi.	Intervju 4	Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji	Pa še glede na to, da imam tako poškodbo, si bom težko našel službo. Prijavljen sem na Zavodu za zaposlovanje in so me pošiljali na seminarje za ljudi, ki iščejo zaposlitev. Res sem hodil tja in so me spraševali, kaj lahko delam. Povedal sem, da bi lahko bil varnostnik, ker obvladam videonadzor. V vseh trgovinah sem varoval znane ljudi in obvladam videonadzor. In potem so mi rekli, da tega ne morem delati, ker nisem rezident Slovenije ter me poslali za skladiščnika. Potem so se pa moje težave spet stopnjevale in so mi zdravniki napisali potrdilo, da tega ne morem delati. Zdaj me pustijo pri miru s tem skladiščnikom. Razumem, da me ne bodo več silili, da grem. Ne vem pa, kaj bi lahko še počel. Zelo lepo sicer rišem. Narisal sem portret učiteljice slovenščine z ene fotografije, pa ženin portret. Ko imam zadnje čase navdih, rišem. Ne vem pa, kako bi lahko s tem služil denar, saj še nimam dovolj prakse. Če bi na primer risal na ulici, bi lahko služil s tem, ampak še nisem dovolj izurjen. Za eno sliko porabim od nekaj ur do enega dne, odvisno od navdiha. Pokojna babica me je naučila šivati na šivalni stroj, in vse to znam, ampak povsod potrebuješ potrdilo, da to znaš. Službo, ki sem jo imel v Ukrajini, sem dobil samo zato, ker sem imel toliko izkušenj. Gledali so izkušnje, ne tega, da nimam ustrezne izobrazbe. Tukaj pa povsod, kamor prideš, rabiš nek papir, ki dokazuje, da to znaš. V Ukrajini sem bil vodja varovanja v trgovini Y in so mi rekli, da ne potrebujem diplome, le izkušnje.
Želi si najti delo, ki bi ga s svojo telesno	Intervju 4	Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji	Poskusil sem delati tudi na črno in potem nisem čutil desne roke, ker je to vse povezano v telesu. Rad bi dobil neko normalno službo, ki ni ravno

oviro lahko varno opravljaj. Namen ima dobiti izobrazbo, ki bi mu to omogočila.			fizično delo, ampak bi moral tukaj dobiti določeno izobrazbo. Vendar so za tujce srednje šole in fakultete tukaj plačljive. Imam namen, da se grem nekaj učiti ali študirat, saj ne mislim celo življenje živeti od podpore. Se pa ne vidim, da bi delal neko fizično delo. Imam vizijo, da se nekaj novega naučim.
	Intervju 4	Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji	želim si, da bi dobil neko normalno, dostojno službo, da bi lahko normalno živel, ne da bi balansirjal med strahom za zdravje in preživetjem
Hčerka intervjuvancev razlaga, da mnogo begunk kljub izobrazbi tukaj ne more opravljati svojega poklica zaradi neznanja slovenščine (potreben določen čas za učenje). Lahko na primer postanejo čistilke ali pa pridobijo priznanje svoje diplome, kar pa traja in stane	Intervju 7	Iskanje zaposlitve in delo v Sloveniji	In vsak želi domov, ker ima doma urejeno delo ... Ženske na primer so po navadi izobražene za nekaj in nekdo je delal na banki, nekdo je delal v šoli. One tukaj ne bodo delale v banki ali šoli, one morajo čistiti nekaj ali potrditi, nostrifikacijo diplome narediti. In to traja in to je denar in potem je ful težko dobiti službo. Ker jezik, to je posebnost na primer za učitelje ali za katero drugo stvar. In trg dela je v Sloveniji ful majhen. In ne rabijo toliko, na primer, sodelavcev na banki ali ne vem, na univerzi, kot pri nas. Zdravnikov v Sloveniji manjka, ampak pogojev ne morejo izpolniti, tisti izpit C1. C1 mora trajati nek čas, to je eno leto sigurno. Ne eno leto, mogoče par let, tri leta. Odvisno od človeka, odvisno od njegovih možnosti se vsega tega naučiti. Pa tudi tečaj takšnih posebnosti ne obstaja. Ljudje gledajo na vse tiste težave in razmišljajo, a rabijo ali ne to narediti in ali bi se vrnil. In tudi če tukaj živijo, mama in otrok, a doma mož pa starši po navadi živijo, sorodniki, stanovanje svoje, to je ...

Izkušnje z zdravstvenimi storitvami:

Comment	Document name	Code	Segment
Grozna in hkrati prijetna izkušnja	Intervju 1	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	sometimes easily, sometimes hard. I have a very terrible and at the same time very pleasant experience. When I applied for medical problem or later for my younger son ... The fact is that my son had a very sick stomach. Bolel, bruhal and we never had such thing before. And I even went to the doctor here, even to the emergency room. And then with this stomach, we must go to Ljubljana to the hospital. By the bus. And thank god everything ended well.
V dnevih čakanja na sinovo diagnozo se je zaradi stika z različnimi zdravniki in jezikovnih ovir počutila samo. Sin namreč še nikoli ni imel takšnih težav.	Intervju 1	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	And in fact, there will be more in a few days, but this time, in these few days until we knew what the result would be, and I feel some hour alone with this problem, because this different doctors and some language problem, my son for this time don't have such stomach and this was problem.

Zdravstvena pomoč je dobra, a se je počutila samo. Tukaj ni imela nikogar, ki bi se počutil kot ona.	Intervju 1	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	medical help is good, but I'm alone here. Because if this my child, something happened ... I don't have here somebody who ... Who feel like me.
	Intervju 1	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	He is crying and it will problem. It was some virus, some infection with such symptoms. But before I don't um ... Before that we have never faced such a problem, so I'm afraid.
Grozna izkušnja, ker se je počutila osamljeno in jo je bilo strah za sinovo okrevanje. Dobra pa, ker je prejel kvalitetno zdravstveno pomoč.	Intervju 1	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	I felt alone because every mother holds this problem with their children independently, even in another country. There was probably some fear about whether we would be able to solve it well and whether we would not make any mistakes. So maybe such psychological problem. So I say that this was experience terrible and experience good, because we get qualitative medical help.
	Intervju 1	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	and now I have some problems with my teeth but I don't go to the doctor, maybe ...
Zobozdravniki prostovoljno sprejemajo ukrajinske begunke/ce, a lahko ti na to nekaj časa čakajo. Sogovornica se za to ni odločila, ker upa, da se bo lahko vrnila v domovino in težave z zobmi rešila tam.	Intervju 1	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	scared and um ... We don't have health insurance here and if we come just to have our teeth treat it's not cheap. But now some organisation, including Slovenian Philanthropy or Karitas, offer such records where we can sign up and when there is dentist, they accept refugees on voluntar bases. They accept pacient from Ukraine, refugees, on voluntar bases. But we can wait for some time, but maybe I use this opportunity to solve my problem. I don't go because I hope that I return to Ukraine and solve this problem in my clinic in Ukraine in Harkiv. But now I don't understand how much time we can stay here.
Pozitivna izkušnja; zdravstveno osebje je dobro govorilo angleško, tako da se je z njimi uspela sporazumeti in so ji pomagali.	Intervju 3	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	sem imela potrebo in šla naprej v nujno pomoč. In to je bilo v redu. Pogovarjali sva v angleščini in to jaz zelo dobro razumem, da v Ukrajini ne v takih, ne velikih mestih, kot X [kjer zdaj živi v Sloveniji], ne tako dobro govorijo zdravniki v angleščini, kot tukaj. Zelo dobro razumejo me in me pomagali. To je bilo v redu.
Ob prvem obisku ji je pomagala prijateljica in hčerko naročila ona.	Intervju 3	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	Ko prvič obiskovala ... Lahko uporabim obiskovala?

Ob prvem obisku ji je pomagala prijateljica in hčerko naročila ona.	Intervju 3	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	obiskala zdravniški dom, mogoče v aprilu 2022 in me pomagala moja prijateljica tukaj. Ona je naročila hčerko na pregled in to je bilo normalno.
	Intervju 3	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	Hvala bogu ni tako pogosto rabim zdravnika zdaj, in to je v redu. Ampak Ukrajini sem imela telefonsko številko mojega zdravnika in sem morala poklicati in vprašati, če imam kakšne težave in če rabim pregled in tako naprej. Tukaj nimam te možnosti, ampak razumem, če bom potrebovala zdravnika, bom šla v zdravniški dom in mogoče bo v redu.
	Intervju 3	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	ja, imam zavarovanje in imam tu izkaznico. Emšo moram povedati in ... Ne vem, če vse preglede in ne vem, kako je ... Analize, odbor krvi? Ne vem, če to brezplačno za nas, ne vem. Ampak sama konsultacija, consultation?
	Intervju 3	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	posvet, ja. To je bilo prosto za nas.
	Intervju 4	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	V Ukrajini tega ni, na počasi. Lahko se zgodi, da si kakšne dve uri pri zdravniku, ampak da štiri ure čakaš na obravnavo, pa še nisem doživel. Tam nimamo zdravstvenega zavarovanja in gremo za vse stvari na urgenco.
Hodijo k zobozdravnici, ki je Ukrajinka, ker nudi cenejše storitve.	Intervju 4	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	zobozdravniki delajo najnujnejše stvari. Zdaj smo naročeni pri kolegici, ki je Ukrajinka in je malo bolj poceni. Stvari delajo za denar, ta kolegica ima pa malo cenejše storitve.
Dolge čakalne dobe.	Intervju 4	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	Drugače je treba pa zelo dolgo čakati. Zdaj čakam dermatologa, na primer, pa ne vem, kdaj bom na vrsti.
Rešilni avto hitro reagira.	Intervju 4	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	Je pa ena razlika med rešilcem v Ukrajini in Slovenijo, tukaj ta reagira zelo hitro. Moj sin je namreč imel mumps in so zelo hitro prišli. V Ukrajini se ne bi zgodilo, da bi bili tako hitri.
Dolgo čakanje na urgenci.	Intervju 4	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	Ampak ja, v Sloveniji pa lahko na urgenci čakaš tudi po štiri, pet ur, potem pa še na izvide po dve uri. Če moraš v Ukrajini po kakšen izvid, ti dajo za to točen termin. Tukaj moraš pa čakati in si lačen in te pokličejo, ko te pokličejo. Ne moreš niti ven iti. Je pa res, da Slovenci tudi zraven čakajo, tako da je očitno tak sistem ...
	Intervju 6	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	nimam izkušenj, ker imam vse v redu z zdravjem, ampak moji znanci so pa imeli izkušnje, ko so si zlomili roke in noge, pa je bilo finančno vse pokrito s strani države. Nič niso rabili plačati.
	Intervju 7	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	farmakologija in zdravstvo sta v Sloveniji na zelo visokem nivoju. To sva začutila. V Ukrajini je bolj tako, da imaš veliko zdravnikov in te velikokrat prepošiljajo od enega do drugega. Tukaj pa sem

			prišel in v enem dnevu mi je bilo bolje, poskrbeli so zame.
	Intervju 7	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	Za naju je bilo zelo zanimivo videti toliko pozornosti s strani drugih, pa kako hitro se da vse rešiti v bolnici. Sicer je z birokracijo potem veliko stvari, moraš dokazovati, da je bilo to res urgentno in da je bila to nujna pomoč, da ne plačaš potem stroškov. Ker v Ukrajini je to, da moraš plačati denar vsakemu zdravniku, kamor greš.
	Intervju 7	Izkušnje z zdravstvenimi storitvami	Brezplačna medicina in brezplačna zdravila so tudi velik faktor, ker v Ukrajini sva večinoma svoj denar dajala za zdravila in za oskrbo. Dostop do zdravstvenega sistema zelo olajša življenje.

Jezikovne ovire:

Comment	Document name	Code	Segment
Jezik	Intervju 2	Jezikovne ovire	Se učim slovenščino and now in my head I have English, Slovenian, Ukrainian and everything mixed, I'm so sorry.
	Intervju 4	Jezikovne ovire	razumem. Mi imamo pregovor, da se počutiš kot pes – vse razumeš, pa nič ne moreš povedati. Zdaj počasi se učim besede. Veliko je podobnih besed, ruskih in ukrajinskih, pa še staroslovanski jezik, ki je itak podoben. Te besede imajo malo drugačne pomene in moraš paziti.
	Intervju 4	Jezikovne ovire	moja žena bolj obvlada slovensko, ker hodi po zdravstvenih opravkih in že obvlada zdravstveni jezik. Sploh pa govori angleško in se je večinoma sporazumevala v tem jeziku. Jaz imam pa premalo prakse, več bi moral govoriti.
Upokojenka pravi, da ju jezikovna ovira z možem omejuje in otežuje situacijo.	Intervju 7	Jezikovne ovire	Jezikovna bariera naju omejuje, naredi situacijo težjo.
Hčerka o svojem upokojenem očetu.	Intervju 7	Jezikovne ovire	oče je prebral besede iz reklam, zdaj pa za vse, kar je v trgovini, pove, kako se imenuje. To ni težko, včasih razume, če je počasi. Ful je težko začeti govoriti.
Upokojenec o razumevanju slovenščine.	Intervju 7	Jezikovne ovire	imam knjižice in berem v slovenščini in večinoma razumem.
Upokojenka o svojem razumevanju slovenščine.	Intervju 7	Jezikovne ovire	da, jezik je res podoben. Ko berem, večinoma razumem vse, ker so besede z istim korenem, ampak kadar se ljudje pogovarjajo, je pa malo težje, ker nič ne razumem. Samo, če je kontekst, razumem.

Občutek sprejetosti:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Občutek sprejetosti	It seems to me that Slovenes by their mentality, by their habits of behaviour, the ways they treat others are very similar to Ukrainians. And that's probably why we're very comfortable here. I have never once met there with bad attitude or some shaming.
	Intervju 2	Občutek sprejetosti	okay, absolutely okay. Everybody is so kind and friendly, I didn't see no one who said: »Oh, you can go back home.« And one time one guy, he was on the road, and he stopped and start show me something. I just opened my window and he make like: »Ukraine, we are together!« And it was soo good, really, it was in my heart. I think okay.
	Intervju 2	Občutek sprejetosti	Yeah, was one moment when we come and talk everywhere in English. I understand Slovenia a little tired from Ukrainian people because now a lot of Ukrainian people here. And when you come to one store every day and every day talk with prodajalka in English, after two months she start looking for you like: »Serious? You can't learn like, dober dan, adijo, hvala, najlepša hvala, lep dan, lepo se imejte?« And I read that in her eyes. And sometimes they do like: [kratek zvok, ki izraža naveličanost]. But after we start going to these language courses and when the first time you come to this prodajalka, and start to talk: »Živjo, dober dan, kako vi, lepo se imejte,« and you see this smile on her face and she start do: »Oh my god, you talk so good Slovenian! Yes, that's perfect! You will talk in three months! Super, great, bravo!«
	Intervju 3	Občutek sprejetosti	sem vesela, da tukaj počutim se dobro med ljudmi, med Slovenci. Ne počutim se kot the odd one.
	Intervju 4	Občutek sprejetosti	Kot sem že prej omenil, so Slovenci zelo prijazni in radi pomagajo ter so zelo pozitivni, normalni ljudje. Z njimi nimam nobenih težav in mi vedno priskočijo na pomoč, ko jo potrebujem. V redu so, neagresivni.
	Intervju 6	Občutek sprejetosti	ne počutim se nesprejeto, ker, če ne govorim, ne bo nobeden vedel, iz katere države sem. Zdi se mi, da me ne opazi tako veliko ljudi in ni nekega nacionalizma.
	Intervju 6	Občutek sprejetosti	meni se ne zdi, da bi šlo na slabšo stran, ko rečem, da sem iz Ukrajine. Ponavadi so ljudje zelo sočutni, ali pa jih zelo zanima kultura, iz katere prihajam. Samo na boljšo stran gre, če je že kakšna reakcija.
	Intervju 7	Občutek sprejetosti	počutiva se zelo dobro, zelo sprejeto.
	Intervju 7	Občutek sprejetosti	jaz se počutim zelo sprejeto, nič ogroženega ali nesprejetega ali kot begunca ali kakorkoli nenavadnega. Počutim se kot doma in mi je všeč ta ritem tukaj, kako je vse mirno in počasno.

Povezanost z izvornim okoljem – ločenost ožje družine:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Ločenost ožje družine	too much time to wait and my husband in Harkiv now.
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Ločenost ožje družine	Some adapt for live without him. Some umm ... The first months it was even more difficult for me to be here without my husband. We are very adapt to each other and now I'm umm ... Adapt for such situation more.
	Intervju 3	Povezanost z izvornim okoljem > Ločenost ožje družine	In imam to težavo, da moj mož v Ukrajini in zdaj družina ni skupaj. In to je največji problem. Razumete, če bi imel možnosti in bil tukaj, to je v redu, živeti tukaj z družino. To drugače, kot samo s hčerko.
	Intervju 3	Povezanost z izvornim okoljem > Ločenost ožje družine	Razumete, mogoče to bilo bi lažje, če bi moj mož bil tukaj z nami. Mogoče imeli bi kakšne načrte za zaposlitev tukaj in za najem stanovanja in tako naprej, ampak to ni dobro za družino, če živimo ločeno. In moramo narediti vse, da bi ... To keep family. Shraniti?
	Intervju 3	Povezanost z izvornim okoljem > Ločenost ožje družine	združili našo družino. To ni dobro, če živimo ločeno bolj kot eno leto. To boljše, če živimo skupaj. In zato imam željo, da bi vrnila domov. Bom povedala, to za mene je dobra izkušnja, bivanje tukaj in tako, preživljanje tega leta tukaj. In če bi razlog ne bila vojna, bila bi zelo vesela, da imela to leto tukaj. Ja, ampak za to je razlog vojna in to je zelo velika cena ...

Povezanost z izvornim okoljem – ukrajinsko izobraževanje na daljavo:

Comment	Document name	Code	Segment
Nadaljevanje ukrajinskega izobraževanja tudi v času vojne nujno za ohranitev državne ekonomije ter izobraževalnega sistema.	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko izobraževanje na daljavo	yes, because state is alive, when economic is alive. But economic is alive if people work. And education is alive when our teachers, our students work. So this is one, umm... The only opportunity to stay at the country is an opportunity to save its economy and opportunity to save its educational system. Therefore, in order to save it, we have to work even under such conditions. There is no other solution to this problem in fact.
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko izobraževanje na daljavo	Because in fact our students say that they thanks our university for helping them survive this year. The education system was able to integrate scholars in the schools even under these conditions. This is a very important moment for survival; not only physical, but for psychological and social survival of our people.

Sin pravi, da se lažje šola v jeziku, ki ga dobro zna, kot v slovenščini.	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko izobraževanje na daljavo	But he says that in fact he's usually given a more meaningful education in the language he's used, he's known, and because in the ninth grade in addition to English and mathematics, he has other subjects and he is difficult to perceive these other subjects.
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko izobraževanje na daljavo	Starejši ne gre v slovensko šolo po fakti. The older son is enrolled in a Slovenian school, but does not go to it now, but joins a distance learning process in Ukrainian school in the morning. While the younger son goes to Slovenian school and in the afternoon join to distance learning process in Ukrainian school.
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko izobraževanje na daljavo	The Harkiv region was mostly Russian speaking. And in fact the educational process took place more in the Ukrainian language, but it was not very strict. And not very strict requirements. But now it's very important that children of our region and other region of Ukraine learn the Ukrainian language. In fact, learn the native language more seriously. Which is why it's very important for us to connect the distance learning in Ukraine. Don't forget Ukrainian language.
Sin je zaradi spremljanja tako slovenskega kot ukrajinskega pouka utrujen. Z mamo sta zato sklenila kompromis, da mu ni treba vsak dan spremljati ukrajinskega, da si malo odpočije.	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko izobraževanje na daljavo	Maybe for younger son it's some difficult, and he says: "muuum, I'm tired ..." And we have some compromise variant; today we join online, maybe another day don't join online and he has some rest.
Mama želi, da sin obiskuje ukrajinsko šolo, da ne bi pozabil ukrajinsčine.	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko izobraževanje na daljavo	I understand that it may be difficult, but I understand that it's very important. Because if he ... I understand that if he loses all year without Ukrainian language, he can forget this language in this, umm ... I think that in this age you can quickly forget what you don't use. So language he must speak; Ukrainian, he must speak English, he must speak Slovenian, to use this language and maybe it the better variant for us.
	Intervju 3	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko izobraževanje na daljavo	to dobro. Ima moja hčerka tudi ... Hodi tukaj v šolo in ima šolo v Ukrajini tudi. Ne odnehali to šolo v Ukrajini, ker ... Program, učbene program različne.
	Intervju 3	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko	ja, mogoče malo drugačen šolski sistem. V Ukrajini gre malo naprej matematika in tako.

		izobraževanje na daljavo	
	Intervju 3	Povezanost z izvornim okoljem > Ukrajinsko izobraževanje na daljavo	Težje stvari delajo in mogoče za ljetno dobro, ker v ukrajinski to razlago razume in potem uporablja v slovenščini.

Povezanost z izvornim okoljem – stik z ljudmi iz življenja pred vojno:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Stiki z ljudmi iz življenja pred vojno	And we adapt for our communication online.
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Stiki z ljudmi iz življenja pred vojno	Now I think that I have, hvala bogu, i have opportunity to communicate with people who I love every day. And this is good. But our lives is not ... We have some very, very big distance in our lives.
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Stiki z ljudmi iz življenja pred vojno	It's very good that we have such instruments. It's very good. Without this opportunity, I can't live here. I come home. Even despite all risks. I'll come home. If I have not this opportunity to communicate all day every day with my family. With my mother, with my husband, and if my children don't have opportunity to speak with their friends.
	Intervju 2	Povezanost z izvornim okoljem > Stiki z ljudmi iz življenja pred vojno	yeah, of course, of course, all my family there. My mother, father, brother. Yeah, of course we calling every day and message because it's not calm now there and in Kyiv too.
	Intervju 3	Povezanost z izvornim okoljem > Stiki z ljudmi iz življenja pred vojno	najprej to je moja družina, moj mož in moji starši in tudi prijatelji iz Ukrajine.
	Intervju 4	Povezanost z izvornim okoljem > Stiki z ljudmi iz življenja pred vojno	moji starši so ostali v Ukrajini in z njimi vzdržujem stike. So iz centralne Ukrajine in tam ni vojne. Pa z bratom in prijatelji.
	Intervju 6	Povezanost z izvornim okoljem >	Imam pa tudi veliko kolegov v Ukrajini, s katerimi vzdržujem stik, imam pa tam tudi sorodnike.

		Stiki z ljudmi iz življenja pred vojno	
Vnukinja pove, da sta stara starša še vedno v stiku s prijatelji od prej.	Intervju 7	Povezanost z izvornim okoljem > Stiki z ljudmi iz življenja pred vojno	Tudi za njiju dva, imata veliko ukrajinskih kolegov, prek Vibra se slišijo še zmeraj

Povezanost z izvornim okoljem - domotožje:

Comment	Document group	Code	Segment
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Domotožje	I'm from Harkiv. All my life was in Harkiv. And three generations of my mother lived in Harkiv too. So I very like my home. I have not big, only two room, not big, but very nice home. And I very miss for my live in Harkiv.
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Domotožje	I'm probably little jealous of those people who had such dream of leaving Ukraine even before the war. And now they found themselves. Maybe even like in a certain fairytale that they dreamt about, and I'm happy for these people, but I understand that I have a completely different situation and I can't be so happy.
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Domotožje	But sometimes I feel some sadness. The sadness because I miss for my country. And this is not because of Slovenes. Yes, it's because of the war in my country
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Domotožje	I just was in my room and think: »Just finish this, please. Please, back me to home. Somebody back me to home. Finish this stupid war. I can't anymore.«
	Intervju 1	Povezanost z izvornim okoljem > Domotožje	of course, these poeple who is with family here I think it's more easy. They just have family. Yeah, I know a lot of people who have here parents and grandparents, sisters, brothers, everybody. But people like me who here don't have family, this is sad, this is just sad.
	Intervju 3	Povezanost z izvornim okoljem > Domotožje	Pogrešam Ukrajino, ampak razumem, zdaj moram biti tukaj, predvsem zaradi hčerke.
	Intervju 3	Povezanost z izvornim okoljem > Domotožje	Seveda ne imamo možnosti nakupovati vse, kot želim, ampak med vikendom kuham ukrajinsko hrano za nas. Pogrešamo ukrajinski boršč in take stvari, kot nisem videla tukaj v Sloveniji. Imate nekaj podobnega, ampak ne vse. Zdaj to je dobro, ampak razumem, to je trenutno, ne za dolgo časa.

Pridobitev stanovanja – negativna izkušnja:

Comment	Document name	Code	Segment
Njihov drugi dom v Sloveniji, stanovanje, kjer zdaj živijo, so težko dobili, ker veliko ljudi noče oddajati stanovanja beguncem.	Intervju 4	Pridobitev stanovanja > Negativna izkušnja	stanovanje smo iskali sami prek interneta, prek strani »bolha.com« in »Nepremičnine«. Glede tega smo imeli veliko težav, zato ker veliko ljudi noče dati stanovanja beguncem. Slovenci si izbirajo najemnika isto, kot bi izbirali prijatelja, se pravi čisto po tem, kako čutijo človeka, ali jim je všeč ali ne. Z iskanjem smo se namučili, ampak smo imeli srečo, ki je veliko beguncev ni imelo; našli smo to stanovanje in razložili najemodajalcu, da imamo pokrite stroške, da nam država da subvencijo ter kako to gre. S tem se je strinjal. Veliko ljudi pa še vedno živi pri Karitasu in jih ta seli.
Kljub učenju slovenščine in pomoči sestrinega moža, ki je Slovenec, je bilo stanovanje zelo težko najti.	Intervju 5	Pridobitev stanovanja > Negativna izkušnja	Pa slovenščino sem se učila. Sem gledala oglase in se nisem mogla zmeniti, zato sem se učila tudi slovenščino, da si lahko sama poiščem stanovanje. In potem je sestrin mož videl, da sem pripravljena, da se preselim. Je rekel, da mi bo pomagal poiskati stanovanje. To je bilo težko, ker smo dobili veliko negativnih odgovorov.
Da bi dobila stanovanje, je najemodajalcem ponudila dve varščini namesto ene.	Intervju 5	Pridobitev stanovanja > Negativna izkušnja	Sem si pa želela ostati v Ljubljani ali nekje blizu in ko smo našli to stanovanje, smo predlagali, da damo dve varščini, ne ene, da bi nas vzeli.
Najemodajalci so ji poskusili podtakniti strošek, ki ga kot najemnica ni dolžna plačati. Podprl jo je odvetnik prek brezplačne pravne pomoči.	Intervju 5	Pridobitev stanovanja > Negativna izkušnja	Stanovanje mi oddaja en starejši par in tega stanovanja nikoli prej nista oddajala, jaz sem prva podnajemnica. Onadva imata enega vnuka in z njim je prišlo do enega nesporazuma; ko so na bloku menjali fasado, je prišla položnica za 400 evrov. Vnuk je rekel, da so blok renovirali od noter in od zunaj in da moram to položnico jaz plačati. Meni se pa to ni zdelo prav in je prišlo do konflikta med nama. Rekel je, da sem nesramna in da naj se takoj odselim. Gospe sem hvaležna, da mi oddaja stanovanje, a taka renovacija ni moj strošek. Obrnila sem se na upravnika bloka ter mu razložila situacijo; podprl me je, da to res ni moj strošek in da to plača lastnik stanovanja. Z gospo, ki oddaja stanovanje, sploh nisem imela nobenih problemov, ampak v tem je pa vztrajala, da moram jaz plačati za renovacijo. Obrnila sem se na odvetnika, ker imamo brezplačno pravno pomoč in je on tudi rekel, da ne rabim plačati. Edino, kar piše v nepremičninskem zakonu je, da davek na nepremičnino plača najemodajalec. Če on recimo oddaja stanovanje za 400 evrov, mu moraš plačati 400 evrov najemnine, renovacij in davkov pa ne. Država itak kompenzira te stroške stanovanja pa najemnino, pa še otrok se šteje, tako da 550 evrov mi država kompenzira, 100 evrov pa moram še doplačati. In potem

			renovirajo okolico bloka in potem se znesek na položnici še zviša.
Po konfliktu najemodajalcem a plačuje 50€ več, kot bi po pogodbi morala, samo, da ima mir. Ne upa se navaditi na kraj, kjer zdaj biva, ker ji pogodba poteče avgusta.	Intervju 5	Pridobitev stanovanja > Negativna izkušnja	Zaradi tega konflikta sem se zmenila, da bom namesto 650 evrov plačevala 700 evrov najemnine na mesec, torej 50 evrov več kot prej, samo da mi dajo mir s temi renovacijami pa stroški, ki jih imajo s tem stanovanjem. Pogodbo imam itak samo do avgusta, drugega stanovanja si pa ne morem takoj najti z otrokom. Navadila sva se že Y, ampak razumem, da se ne smeva navaditi na nekaj, ker nikoli ne veš, kdaj bova morala iti. Doma v Ukrajini smo imeli svoje stanovanje in to je bilo drugače. Na teh 50 evrov sem pristala, samo da imam mir. Odvetnik mi je rekel, da tega ne rabim plačevati in da v pogodbi piše, da najemodajalec do avgusta, ko se pogodba izteče, nima pravice zviševati najemnine. Ampak tako imam mir in tako pač je.
Izkušnja diskriminacije pri iskanju stanovanja na podlagi ukrajinske narodnosti. V azilnem domu jima je bilo z mammo težko živeti.	Intervju 6	Pridobitev stanovanja > Negativna izkušnja	Pa tudi v Ljubljani je zelo težko najti stanovanje, posebej za begunca ali priseljenca, ker veliko ljudi ne zaupa Ukrajincem, ker se jim ne zdijo stabilen narod ali stabilni ljudje, ki bi jim lahko oddali stanovanje. Zato se veliko Ukrajincev odloči, da bodo živeli izven Ljubljane, nekje v okolici. Tudi čustveno se je bilo zelo težko preseliti in živeti v taborišču, ampak zdaj sva se z mami preselila in je boljše.
	Intervju 6	Pridobitev stanovanja > Negativna izkušnja	sama sva ga poiskala. Ukrajinci, ki pridejo sem, imajo samo dve možnosti – ali da si sam poiščeš stanovanje pa narediš dokumente, ker ti nihče ne bo pomagal s tem ali pa boš moral živeti v azilu, v taborišču.
Negativna, ker ne more najti stanovanja, ki bi bilo hkrati primerno za starejša človeka, poceni in bi lahko v njem vseh pet živelo skupaj.	Intervju 7	Pridobitev stanovanja > Negativna izkušnja	Nisem imela možnosti najti stanovanja za celo družino, ker to je po navadi težava, ko iščem stanovanje za celo družino – pa poceni, pa prvo nadstropje ali nekaj spodaj, da ne bi bilo previsoko za njih. In zato nimamo možnosti, da bi cela družina živela skupaj.

Pridobitev stanovanja – pozitivna izkušnja:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Pridobitev stanovanja > Pozitivna izkušnja	I think that we are lucky because X was very good acquaintances who provided us with the place to live, in which, by the way, we still live now.
	Intervju 1	Pridobitev stanovanja >	These people have already just sold this house, this apartment, but our new owners, they also

		Pozitivna izkušnja	treat us very well and this are also the people who helped us from the first days of our stay here.
	Intervju 2	Pridobitev stanovanja > Pozitivna izkušnja	my mother called and asked: »Look, if they come, it's possible to find appartments or something?« Because we have three dogs with us. And she said: »Oh yeah, of course, I will do everything, just come. I will meet girls and try to help everything.« And yeah, she helped us so much to find. Now it will be about Slovenian people. She asked her best friends and they have a mansarda for free. It was not so good because windows we have on the roof ... If it rains it is all the time this rain inside in the room. But these people, neighbours, everybody started give for my honours everything; kitchen table, everything what we need. Plates, pillows, bed, everything. Now we have everything, and these people make this little reconstruction. They paid everything, put carpet, everything. And we have so comfort house, you know, we have like a house, this is so big. We have two rooms and this is perfect. These people ... Great. Really great.
	Intervju 2	Pridobitev stanovanja > Pozitivna izkušnja	yeah, and the first time my manager said: »Look, I understand everything. First time you can live for free here because you don't have money, you don't have work, you lost everything. You can live for free.«
	Intervju 2	Pridobitev stanovanja > Pozitivna izkušnja	And thank you for these people one more time, because rent appartment with dogs is crazy in Slovenia. No one want to give appartment to rent with animals.
	Intervju 3	Pridobitev stanovanja > Pozitivna izkušnja	Sem bila presenečena, kakšno dobro sobo naredili zame in zdaj živim tukaj v slovenskem študentskem domu, blizu fakultete.
	Intervju 3	Pridobitev stanovanja > Pozitivna izkušnja	Živim v študentskem domu, imam to zelo lepo. To ni soba, ampak majhno stanovanje, ker imam kuhinjo, tuš in stranišče, hodnik. To kot majhno stanovanje. In tudi imamo obroke vsak dan, razen vikendov.
Dobili so veliko pomoči, vendar so stanovali v hribih, kljub temu, da nimajo avta.	Intervju 4	Pridobitev stanovanja > Pozitivna izkušnja	Na začetku smo tukaj živeli še nekje v hribih in sem moral otroka voziti vsak dan s kolesom 22 km v vrtec. Tja, v tisto hišico, so nas namestili, ko smo prišli sem. Od začetka so nam pri vsem pomagali, od hrane do urejanja papirjev. Tudi bone za trgovine smo dobili, da smo si šli lahko kupit kaj za obleč, da ni bilo vse iz druge roke, pa hrano so nam vozili. Za vse je bilo poskrbljeno.
	Intervju 7	Pridobitev stanovanja > Pozitivna izkušnja	Slišali so, da smo iz Ukrajine in je rekel: »Ja, ja, samo za vas. Ja, lahko.« To sem našla in čez par dni sta starša živela že tukaj. Onadva sta prva bila tukaj. Sta si preselila potem stvari čez par dni počasi. V enem mesecu, se mi zdi, mi smo vsak teden nekaj z avtom prinesli stvari. In onadva sta živela tukaj.

Prilagoditev otrok na slovensko okolje:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	Also, in fact, with each month I see for example how my little child, my little son, adapts here well.
Slovensko OŠ je nehal obiskovati, ker mu je pouk težko spremljati v slovenščini.	Intervju 1	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	Especially for my older son, he don't adapt on this Slovenian system. He have ... On ima ukrajinsko izobraževanje na spletu and he ... Officialy, he in fact have destination education in Ukraine. But we ... As for my older son, he's enrolled to Slovenian school and he even tried to go to it until he is on the ninth grade.
	Intervju 1	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	my youngets son is nine years old, he's on the third year. And the younger is very ... He's very liking Slovenia, he have friends in Slovenia, he speak better Slovenian than me and my older son.
	Intervju 1	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	yes, and he study well in Slovenian school.
	Intervju 1	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	Spričevalo za polleto. Ima dobri, um, rezultate.
	Intervju 1	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	On vse v redu. I ja ne pomagam. To sam, sam, samostojno vse.
Mama našla način, da lahko njen sin popoldne spremlja ukrajinski pouk, hkrati pa se še vedno druží z okoliškimi vrstniki.	Intervju 1	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	Have some problem, we go to football, Z club. But now have some problems because training we have on the same time when we have distance learning in Ukrainian school. And this is problem. But we make our choice and we go to sportive background and he play with other children not in the training but ... In the sportive background near our house.
Šolanje v slovenščini ji predstavlja izziv.	Intervju 3	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	Ampak na slovenskem [jeziku] je to nek challenge, da bi pogovarjala slovenščino in uporabila te slovenske besede. Dobro pozna ukrajinske, kako razlaga, kako mišlja za te vaje in tako naprej. Ampak v slovenščini to težje.
Hčerka je bila vesela šolskih izletov in taborov v družbi sošolcev.	Intervju 3	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	hčerka bila z njenim razredom v teh taborah. In ona je bila tudi vesela s temi taborami.
Mami se zdi pomembneje, da hčerka hodi tukaj v šolo in je v stiku z vrstniki, kot učenje.	Intervju 3	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	ja, in razumem zdaj to res dobro, če hodi tukaj v šolo in ima kakšno predavanje v ukrajnščini. Tukaj ona ima te komunikacije z vrstniki in za mene to je bolj pomembno, kot učenje. Imam nekatere težave; včasih ne razumem, če to je res slovenska beseda, ali se mi zmisli, haha. Imamo

			veliko podobnih besed in včasih ne razumem, če to je res slovenska beseda, ali ne.
Hči se slovenščine uči hitreje in z mnogo manj truda, kot mama.	Intervju 3	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	ja, hčerka gre samo čez pogovarjanje in tako naprej in jaz poskusim, da bi razumela gramatiko in naredila te skloni ... Ampak če pogovarjam, nimam časa razmišljati za skloni in to vse. Razumem, mogoče to malo smešno, če uporabljam nepravilno. Ampak to je moja praksa, bo boljše naprej.
	Intervju 4	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	Moji otroci se na primer družijo z otroki iz zgornjega nadstropja našega bloka.
	Intervju 4	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	otroci imajo prijatelje, sošolce. Otroci tako zelo radi hodijo v šolo. Sošolčevi starši iz zgornjega nadstropja so nas povabili na obisk za rojstni dan, z njimi se včasih družimo.
	Intervju 5	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	Nekateri govorijo, da v Logatcu ni dobro, meni pa je bilo v redu, sploh za otroka, ker je šel takoj v šolo. Za njega je bila šok ta selitev in ko je šel v šolo, se je preklopil na druge otroke, začel se je družiti z njimi.
Po treningu boksa so njenega sina počakali trije starejši osnovnošolci in se fizično znesli nad njim. Ni se mogel braniti, ker ni znal jezika. Na srečo ga je rešila mama drugega fanta.	Intervju 5	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	moj sin se je ukvarjal s športom, ne profesionalno, ampak za rekreacijo. In ko sva se preselila v X, sem ga vpisala na boks. Ko je šel prvič na trening, so ga po treningu zunaj srečali trije fantje, srbski Bosanci, in so mu vrgli kapo na tla, ga udarili in porivali. Nič jim ni mogel reči, ker ne govori slovensko in ena Slovenka, ki je tudi sina pobrala s treninga, je prišla zraven in mojega sina peljala domov. Po tem incidentu sva skupaj en teden jokala zaradi krivice, ki se je zgodila. Te fantje so obiskovali tudi isto šolo, samo da je on peti razred, oni trije pa šesti, sedmi. In potem so ga še v šoli nadlegovali, zato sem se odločila, da bom pisala učiteljici, da se to razreši.
Prepisala ga je v drug boksarski klub, kjer se dobro počuti in ima prijatelje. Mami je povedal, da se zato noče preseliti v drug kraj.	Intervju 5	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	Z njimi so se pogovorili, ampak sem ga vzela s tega treninga in ga vpisala drugam. Tja zdaj z veseljem hodi in ko je slišal, da se bova preselila, je rekel, da naj se nekam tukaj blizu preseliva, ker ima že prijatelje, ima družbo.
	Intervju 5	Prilagoditev otrok na slovensko okolje	te fante sva spoznala že prej v parku. Enkrat sem pristopila h njim, da bi se spoznali, ker sinu je bilo nerodno in ni hotel. Vprašala sem jih: »Kako ste?« Ko sem potem sina pripeljala na trening in jih videla, sem mislila, da bo v redu. No, ampak ni bilo. Saj razumem, da to izhaja iz problemov, ki jih imajo doma, pa pubertete. To ne pride kar iz lepega.
Sin si je našel dva prijatelja, katerih	Intervju 5	Prilagoditev otrok na	Nič ne vidim v tem, da da bi se otroci družili glede na to, katere nacionalnosti so. Sin ima zdaj

družine so iz rusko govorečih držav.		slovensko okolje	prijatelja iz Kazahstana, ki se je tukaj rodil, pa ful slabo govori rusko. Jaz si želim, da bi se moj sin učil slovensko, potem se zgodi pa ravno obratno, da tega prijatelja iz Kazahstana uči rusko, haha. Enega prijatelja ima tudi iz ruske družine, ki tukaj že dlje živi in ne vidim nič spornega v tem, da se družita.
--------------------------------------	--	------------------	---

Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča - drugo:

Comment	Document name	Code	Segment
Ker je prebral, da ljudje tukaj dobro živimo, nivo ekologije, statistično najmanj beguncev, sistem pridobitve zaščite in finačne pomoči. Dodaten plus, da govorimo slovanski jezik, zaradi česar se mu je zdelo, da se bo lažje asimiliriral.	Intervju 6	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Drugo	na internetu sem malo prebral o tej državi, o nivoju ekologije, o tem, kako tukaj ljudje dobro živijo in sem jo primerjal z drugimi državami. Odločil sem se zaradi tega, ker je statistično najmanj ljudi sem prihajalo, kot sem prebral. In tudi zato, ker sem tudi prebral, kakšen sistem je tukaj s pridobitvijo zaščite pa odplačevanjem finančne pomoči. Poleg tega je slovanski narod in se mi je zdelo, da se bom lažje asimiliriral in našel.
Že pred izbruhom vojne je nameraval priti študirat sem.	Intervju 6	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Drugo	pred vojno sem veliko bral o Sloveniji in ko sem v Ukrajini maturiral, sem želel priti sem na fakulteto, ampak nekaj ni šlo, tako da sem šel potem na harkovsko univerzo. Ampak potem, ko se je začela vojna, sva z mami izbrala Slovenijo, ker me je že prej zanimala ta država.

Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča - tukaj prijatelj_i/znanec_i:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj prijatelj_i/znanec_i	we go to Slovenia because X have such proposition to come here and to stay there for finish this war.
	Intervju 3	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj prijatelj_i/znanec_i	imam tukaj znance. Sem profesorica v X in imela nekatere projekte z Y [fakulteta v Sloveniji] in sem imela načrte biti tukaj v marcu 2022, ker tukaj je bila stuff week - ne vem, kako to rečete v slovenščini- in konferenca. In v februarju začela vojna.
	Intervju 3	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj prijatelj_i/znanec_i	in potem odločila, da bom šla v Slovenijo, ker imela te načrte že in imela dobre prijatelje ...

	Intervju 3	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj prijatelj_i/znanec_	Imeli so projekt W. Tri ali štiri leta traja. In potem podaljšali ... Kako to rečemo ... We worked together. Pisali članke s temi mojimi kolegi. In zato odločila, bom šla v Slovenijo in mogoče podaljšala naše sodelovanje in zato zdaj tukaj.
Dodaten plus to, da tukaj govorimo slovanski jezik.	Intervju 4	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj prijatelj_i/znanec_	prijatelj je tukaj [v Sloveniji] živel že prej in je obljubil, da nam bo na začetku pomagal, da bomo uredili stvari. Tako se je tudi zgodilo, na odločitev pa je vplival še jezik, ker je slovenščina zelo podobna ukrajinščini in ruščini. Zato smo se odločili priti sem.

Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča – tukaj sorodniki i:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 2	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj sorodnik_i	And in the last day my mum remember I have this ... Sestrična ...
	Intervju 2	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj sorodnik_i	Yeah, cousin. I didn't see her 20 years
Dodaten plus to, da tukaj govorimo slovanski jezik.	Intervju 5	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj sorodnik_i	moja sestra tukaj živi deset let, je poročena s Slovencem, en mesec nazaj je dobila državljanstvo. Ona me je prepričala zaradi jezika, ker ni angleščine in bi se slovensko prej naučila. Poleg tega je razvita država, ni toliko migrantov.
Hči z družino.	Intervju 7	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj sorodnik_i	da. Oni so nam govorili, naj prideva iz Ukrajine sem.
	Intervju 7	Razlog za izbiro Slovenije kot države zatočišča > Tukaj sorodnik_i	imava še hčerko, ki živi v Donetsku, ki je okupiran teritorij. In biti tam bi bilo za naju težje, kot priti sem.

Solidarnost in hvaležnost:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Solidarnost in hvaležnost	I consider this very lucky for us, received temporary protection in Slovenia.
	Intervju 1	Solidarnost in hvaležnost	Hello to Slovenians who help us. I think that we were very lucky with this, even when we didn't have official social benefits. People helped us with products, clothes, money from the first day of our stay here. Not a single day did we feel alone here.
	Intervju 1	Solidarnost in hvaležnost	I think that from the point of view of those conditions that the Slovenian created for us

			here, the Slovenian did much more for us than we expected in general. Much more than anyone could give us at this time.
	Intervju 2	Solidarnost in hvaležnost	these people ... I don't know how to say this in English but I can thank you and give for them everything what will have and help with everything they need.
	Intervju 2	Solidarnost in hvaležnost	Filantropija and first time we come here and they help us so much because we come ... For example me, I had just something like that, trenirka, yes, it was this [pokaže pulover, ki ga ima na sebi], black pants, black this ... Trainers, and black bunda. And maybe two black T-shirts, that's it. When you come, of course, you get from home, what, documents, dog and clothes on you. And we come here and we understand we need something. And we come here, I don't know who, somebody tell me Filantropija have clothes, food and everything. We come here, we get.
	Intervju 2	Solidarnost in hvaležnost	Yeah, Filantropija did really so good space where you feel so safe and you're not just one. If you lost something more, you can come to Filantropija and they give for you food, clothes, help, everything what you need.
	Intervju 3	Solidarnost in hvaležnost	Fakulteta je pomagala, in ne samo za dokumente, ampak tudi za vse stvari, kar rabimo, prinesli vse. Od začetka nisem imela letne obleke, samo zimne, razumete in zelo pomagali me. Potem, če imela kakšne pošiljke iz Ukrajine, tudi pomagali me; te pošiljke ne čez pošto, ampak z voznikom. Ne vem, kako to rečete, voznik avtobusa ali kakšnega prevoznega sredstva, če gre iz Ukrajine v Italijo. In potem se srečava in hm, zbrala te obleke moje.
	Intervju 3	Solidarnost in hvaležnost	Ja, prevzela te obleke in zdaj imam moje, ampak zelo zahvaljujem vseh, kdo pomagal takrat.
	Intervju 3	Solidarnost in hvaležnost	v Sloveniji imajo veliko potovanja učenci. V Ukrajini ni tako in sem zelo vesela, če hčerka gre na kakšen tabor ali v gozd ali na kmetijo, čebelarstvo in tako naprej. Veliko že je obiskovala teh taborov. In tudi moram zahvaliti šolsko, ravnatelja. Ne vem, kdo, ampak to je bilo prosto za nje ali z velikim popustom. Ja ne tako plačali, kot Slovenci in sem bila vesela, da imela to možnost
	Intervju 3	Solidarnost in hvaležnost	V Sloveniji sem bila presenečana, da če potrebovala kakšno pomoč, vsak bil rad pomoč.
	Intervju 3	Solidarnost in hvaležnost	In zato moram zahvaliti Slovencem. Zelo tolerantni ljudje.
	Intervju 4	Solidarnost in hvaležnost	zahvaljujem se Sloveniji in Slovencem za vso podporo, ki sem jo dobil tukaj.

	Intervju 4	Solidarnost in hvaležnost	Slovenci so zelo družabni in so nam veliko pomagali.
	Intervju 4	Solidarnost in hvaležnost	Me je pa pred novim letom sosed povabil, da me pelje po nakupih. Želel sem kupiti jelko za otroke. In me je res peljal in mi jo kupil. Pa še po trgovinah me je peljal ter mi kupil še druge stvari. Celo darilne bone mi je dal. Bil je kot Božiček.
	Intervju 4	Solidarnost in hvaležnost	Slovenci so zelo dobri ljudje
	Intervju 4	Solidarnost in hvaležnost	Slovenci so res odzivni in zelo dobri ljudje. Razumejo, da to ni vojna Ukrajine in Rusije, ni vojna ljudi, ampak vojna politike.
	Intervju 5	Solidarnost in hvaležnost	Pet mesecev sva živela v Logatcu, hvaležna sem za pomoč. Slovenci so zelo pomagali ter je bilo vse v redu
	Intervju 5	Solidarnost in hvaležnost	potem smo dobili idejo, da bi polovico teh odejic podarili tukaj v porodnišnico kot zahvalo Sloveniji, za vse, kar je naredila za nas.
	Intervju 7	Solidarnost in hvaležnost	je pa tudi nas tako veliko, samo mogoče ljudje ne govorijo o tem. Imamo prijatelje v W [manjšem slovenskem kraju], kateri živijo v slovenski družini, katera jih je brezplačno vzela in pomaga in podpira. So že popolni sorodniki, haha. Ko se je začela vojna, je ena ženska, pri kateri sem delala, rekla: »Če rabiš kakšno pomoč, povej, prosim.« Pa sem rekla, da bo prišla ena družina – babica, mami pa hčerka, tri generacije.
	Intervju 7	Solidarnost in hvaležnost	pa mačka zraven, haha. Ker je niso pustile. Nimajo kje živeti in zato poskrbimo mogoče, kje bi našli za njih neko stanovanje. Da ni toliko za plačati, kot v Ljubljani. Za njih je neodvisno, kje bi živele, samo, da bivajo na varnem. In ona je rekla, da imajo neke družino znanci, katera lahko vzame in pomaga. In mi smo poskusili. Rekla sem jim: »Lahko vas pripeljem, da pogledate.« In ta babi je samo pri njih. Kuhajo po vrsti, živijo v eni hiši. In tako, zelo so zadovoljni. Živijo v hribih in zraven imajo kmetijo za vzgojenje kužkov. Tudi svoj vrt imajo in ta babica počasno, ker je tako stara, kot moj oče, gre na vrt, zaliva rože. Zelo so zadovoljni. Ful hitro so se naučili slovenščine, ker morali na nek način komunicirati, haha. Imajo prijatelje, to so sorodniki od tiste družine. Pa to ni taka ekskluzivna izkušnja. Upam, da je takšnih zgodb veliko.
	Intervju 7	Solidarnost in hvaležnost	smo pa zelo hvaležni za gostoljubnost Slovenije in Slovencev. Ne počutiva se izgnana ali kakorkoli diskreditirana. Hvala, hvala.

Spremembe in podobnosti vsakdana:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Spremembe in podobnosti vsakdana	Now I have work, I have destination. Work, online, I study students online.
Podobno, kot v času lockdowna.	Intervju 1	Spremembe in podobnosti vsakdana	during pandemic, yes, it's very similar.
Podobno, kot v času lockdowna.	Intervju 1	Spremembe in podobnosti vsakdana	we have online meetings with our teacher. This is yoga for flamenco girls and this is dance for flamenco. And this is not similar like offline meeting, but I thank our teacher that we have opportunity to have some training and this is cool.
Nadaljujejo s treningi flamenka.	Intervju 1	Spremembe in podobnosti vsakdana	every week we have two online meetings and we continue to teach this dance.
Zdaj redno hodijo na bazen, za kar v Ukrajini niso imeli možnosti.	Intervju 1	Spremembe in podobnosti vsakdana	And we have pool near our house. Y bazen. And all summer, every day, we go to this pool and ... Two winter months we don't go, but in spring I think that if we stay here for some time, we go to the pool
	Intervju 1	Spremembe in podobnosti vsakdana	Because for Ukrainian is very big problem because many sportive background is closed and this territories is used like territory for building some homes, some apartment for rich people. And this is very big problem.
Zdaj opravlja povsem drugačno delo, izgubila je svojo sanjsko službo.	Intervju 2	Spremembe in podobnosti vsakdana	I'm professional actress. 10 years I worked on the National Theatre in Ukraine and now I lost everything.
Tukaj se dela manj, kar se ji je od začetka zdelo malo čudno. Delovni časi trgovin so drugačni.	Intervju 2	Spremembe in podobnosti vsakdana	uh, first time it was little strange for me because in Ukraine we work a lot. We live so fast, for example, I can be on my job from nine in the morning till eleven at night, because at the morning you have repetice and everything, the evening you have performance. And it was complicated, yes. Stores closed after nine, Sunday don't work nothing.
Všeč ji je, da ima tukaj več prostega časa.	Intervju 2	Spremembe in podobnosti vsakdana	But now I really like this. Because you must work just eight hours and you free, you can leave. You can have hobby, you can just walk with dogs. At home I didn't have this free time. You work a lot, you all time moved, moved, moved, moved, moved. All our life more faster like here. And now after nine months I feel this, like, hm, it's good. It's really good. Your feelings leave.
Sprememba ni tako velika, saj je zdaj spet zaposlena, ker	Intervju 2	Spremembe in podobnosti vsakdana	just for me, change not so big, cause I make this choose; don't sit and wait for help and for money from government. Ja, of course, I had this help half year and after, I think, I must

noče biti doma in odvisna od socialne podpore.			work. I must work because this country helped me and now I must give feedback.
Drugače to, da mora za minimalno plačo delati 10 ur na dan.	Intervju 2	Spremembe in podobnosti vsakdana	My life now changed because I must work, like, 10 hours every day for norm money. Not good, norm.
Življenje je morala začeti od začetka.	Intervju 2	Spremembe in podobnosti vsakdana	Now it's little better, ja, I must start life from the beginnig.
Zdaj z možem ne more potovati ter živi v neprimerljivo manjšem mestu.	Intervju 3	Spremembe in podobnosti vsakdana	In tudi, ne bom rekla veliko, ampak včasih potovali z mojo družino, z možem, s hčerko. In sem iz Harkova. To je veliko mesto. Ima milijon in petsto tisoč prebivalcev. In to je uradno. Neuradno še več.
Prej sta s hčerko več časa preživeli v nakupovalnih centrih na dogodkih za otroke ...	Intervju 3	Spremembe in podobnosti vsakdana	nakupovalni centri in pozimi z hčerko obiskovali te centre in zelo veliko entertainment. Kako to rečete, zabav za otroke mogoče? Zelo veliko zabav za otroke pozimi in poleti v parkih.
... zdaj pa namesto tega veliko kolesarita.	Intervju 3	Spremembe in podobnosti vsakdana	namesto obiskovanja nakupovalnih centrov veliko kolesarim tukaj.
	Intervju 3	Spremembe in podobnosti vsakdana	Konec marca ponovili pouke, so ponovili pouke ..?
Podoben vsakdan.	Intervju 3	Spremembe in podobnosti vsakdana	ja, spet začela in imela podoben dan, kot v Ukrajini. Zjutraj imela predavanje in moja hčerka tudi hodi v šolo tukaj. Ko ona vrne iz šole, potem sva kolesarili. To je zelo lepo. Tudi poleti imeli možnost obiskovati bazen. To je bilo super in za hčerko tudi. In zdaj ne verjamem, že eno leto poteklo. Ne verjamem. In mislim, imam zelo podoben način življenja, kot imela v Ukrajini.
Opravlja isto delo, kot prej.	Intervju 3	Spremembe in podobnosti vsakdana	ja, in imam to predavanje v ukrajiniščini, veliko v angleščini tudi, ampak to je ... I already know all the peculiarities of my job, it's not new. In zato je lažje zame. In delam moje delo, predavanje, nisem imela drugačnega dela, kot predavanja. Zato mislim, to je normalno, če imam to delo v Ukrajini.
V Ukrajini je hodil v fitnes in delal kot vodja varovanja trgovine. Kasneje so ga odpustili in je začel delati kot hišnik. Tam se je hudo poškodoval in bil v času	Intervju 4	Spremembe in podobnosti vsakdana	ko sem bil v Ukrajini, sem se zelo rad ukvarjal s fitnesom. Ampak to sem lahko počel samo do leta 2021, ko sem bil še vodja varovanja trgovine. Potem pa, ko je bila korona, sem zbolel, ampak ne za korono, ampak sem imel samo prehlad. In dokler sem bil doma, so me odpustili iz službe. To je pač ukrajinska realnost, ko te sploh ne obvestijo. In potem me je kum [boter njegovih otrok] vzel k sebi na firmo za hišnika. Celo pisarno sem zalagal s papirjem, kuliji ter drugim pisarniškim

napada Rusije na bolniški.			materialom. Naročal sem potrebno opremo in skrbel zanjo – če se je kje kaj zlomilo, sem jaz to popravil. Pa za peč za ogrevanje na pelete sem skrbel, ker je imela evropski sistem, ta novejši. In tam sem se potem tudi poškodoval.
Ko je bil na bolniški, je začel brati o psihologiji.	Intervju 4	Spremembe in podobnosti vsakdana	Zadnje čase me zelo zanima psihologija in osebnostna rast. Že eno leto in pol se veliko ukvarjam s tem.
	Intervju 4	Spremembe in podobnosti vsakdana	po eni strani poteka zelo enolično, vsak dan je isti, po drugi pa ne. Vsako jutro peljem mlajšega sina s kolesom v šolo, zato ker nimamo avta.
Zdaj dneve preživlja tako, da hodi v trgovino, se uči slovenščino, bere knjige o psihologiji ali pokliče sorodnike. Dvakrat tedensko gre iskat tudi hrano, ki jo beguncem dajo brezplačno.	Intervju 4	Spremembe in podobnosti vsakdana	potem grem pa v trgovino in kupim hrano. To je vsak dan ali vsak drug dan. Potem grem domov in se učim slovenščino ali berem knjige o psihologiji ali pokličem sorodnike. Tu v X je en biznismen, ki ima svojo restavracijo. Nam, ukrajinskim beguncem, deli hrano. Vsak ponedeljek grem po tri obroke, in to vključuje tudi na primer juho, solato in sladico. V sredo grem tudi po dva, ker smo petčlanska družina in nam te obroke razdelijo v dveh dneh. Lastnik restavracije nam ne zmore dati v enem dnevu petih obrokov. V sredo grem tudi na Rdeči križ, ker tudi tam dobim paket hrane.
Podoben vsakdan, kot pred vojno.	Intervju 6	Spremembe in podobnosti vsakdana	rutina se ni toliko spremenila, ker imam šiht in grem potem v center. Tako navadno mestno življenje imam.
Sprememba v tem, da zdaj ni več v nenehnem strahu za preživetje.	Intervju 6	Spremembe in podobnosti vsakdana	Z vidika vojne pa se je seveda spremenila v tem, da se več ne bojim, ali bo kaj priletelo ali bo kdo bombardiral mojo hišo, ali bom videl na nebu kako raketo. Definitivno se je spremenila v tem, da sem se preselil na varno.
	Intervju 6	Spremembe in podobnosti vsakdana	načrtujem pa, da se bom letos vpisal na kako slovensko univerzo.
Spet na varnem.	Intervju 7	Spremembe in podobnosti vsakdana	ampak zdaj nama je vseč in je lažje. Ne bojiva se več. Na splošno zelo pozitivno doživljava. Tukaj je boljše, kot v Ukrajini glede varnosti.
Vsakdan pred vojno: pozimi v stanovanju v mestu, poelti v počitniški hiši na podeželju, kjer sta dosti vrtnarila.	Intervju 7	Spremembe in podobnosti vsakdana	spokojno, navadno. Pozimi sva bila v stanovanju v mestu, med poletjem pa sva hodila v počitniško hišo, dobivala sva penzijo. Tam na počitniški hiši sva gojila različno sadje in zelenjavo, navadno življenje skratka.
Včasih celo pozabita, da živita v drugi državi, ker doma še vedno govorijo rusko. Šele, ko slišita slovenščino, se zavesta, da sta v tujini.	Intervju 7	Spremembe in podobnosti vsakdana	Včasih pozabiva, da sva v Sloveniji, ker vsi doma govorimo rusko med sabo. Samo, ko hčerka in vnukinja prideta in se kaj slovensko pogovarjata, ali pa pripeljeta kolege pa ne razumeva jezika, se zaveva, da sva v drugi državi.

Življenje tukaj jima je všeč kljub temu, da Ukrajino še vedno vidita kot njun dom. Dojemata ga kot drugo fazo življenja. Zdaj sta na varnem in obkrožena z lepo naravo, kar jima je pomembneje.	Intervju 7	Spremembe in podobnosti vsakdana	tukaj je zelo spokojno in na tehtnici pretehta to, da je varno pa lepa narava. Se pa zavedava tega, da imava korenine v Ukrajini in da je Ukrajina še zmeraj najin dom. Tam je hiša in najino celo življenje. Je pa tudi tukaj lepo, je kot druga faza življenja.
	Intervju 7	Spremembe in podobnosti vsakdana	ni take razlike, ker sva živela pol leta v mestu in pol leta pa v počitniški hiši izven mesta, na vasi. Moj mož pa je odraščal na vasi, tako da je bilo podobno, kot tukaj.
	Intervju 7	Spremembe in podobnosti vsakdana	različno je tudi to, da kadar prideva na bus, se vsi obrnejo, da pogledajo, kam naj se usedeva. V Ukrajini pa je malo nasprotno, ker je veliko starejših ljudi in ni take razlike. Vsi so na enakem nivoju in redko ti kdo v mestu da, da bi se usedel.
	Intervju 7	Spremembe in podobnosti vsakdana	nikoli nisva bila v Evropski uniji in si nisva predstavljala, kako je tukaj v primerjavi z Ukrajino.
Upokojenec pravi, da je drugače to, da ljudje v Sloveniji ne pojejo narodnih pesmi, kadar se zberejo skupaj.	Intervju 7	Spremembe in podobnosti vsakdana	neke stvari mi pa tudi niso všeč. V Ukrajini je navada, da kadar se vsi usedemo za mizo, kaj pojemo, potem pa vsi skupaj pojemo narodne pesmi. Tega v Sloveniji še nisem videl. V okolici še nisem slišal, da bi kdo pel in ne vem, ali ne znajo peti ali nočejo peti. Zakaj ljudje niso veseli? Edino na tromostovju sem slišal slovensko glasbo.
	Intervju 7	Spremembe in podobnosti vsakdana	želim si, da bi tudi Slovenci peli za mizo. To pove, da je vse v redu, da so vsi dobro razpoloženi in da bo vse v redu.

Socialna mreža v novem okolju:

Comment	Document name	Code	Segment
Na različnih tečajih za tujce.	Intervju 1	Socialna mreža v novem okolju	We have integration courses in Medgenaracijski center v X, and Ljudska univerza. And we have, um, this was language courses and not only language courses. We have some meeting with ... I visit a integrative courses from Slovenian Philanthropy when we must know about some moments of the life in Slovenian medical system, educational system, employment and so on, so on.
Ljudje, ki so jim pomagali, odkar so prišli v Slovenijo, so ji	Intervju 1	Socialna mreža v novem okolju	And of course we have many people who help us from the first day of our visitng here and some of them I think that they something like friends in this country for us.

neke vrste prijatelji.			
S prijatelji njenih sinov.	Intervju 1	Socialna mreža v novem okolju	Our children friends, friends in the school, our um ... My youngest son is studying with the son of a woman who is the housekeeper of our apartment in the same class. And they come to our home and yesterday my son went to him to his house.
S slovenskimi prijatelji skupaj hodijo na izlete.	Intervju 1	Socialna mreža v novem okolju	yes, sometimes we together go to the Y, or sometimes we together go to Z, to Q, to Ž ... Slovenian people, these our Slovenian friends organized for us such excursion.
	Intervju 2	Socialna mreža v novem okolju	I know here just my sister. And you start know people from ... Hm, I don't know how I know everybody now. Somebody tell me about Filantropija
	Intervju 2	Socialna mreža v novem okolju	new people, new friends and yeah, somebody there tell me about ... In Slovenia was this Črvena kalina, I think this is some Ukrainian people who live here a lot of years opened this volunteer center. It means like rdeča jagoda. This is so good and they named this Črvena kalina. And when you was here and there you just start talk with people and have new friends ... Now it's not perfect but you feeling not alone.
	Intervju 3	Socialna mreža v novem okolju	In starši od sošolcev moje hčerke. Ona ima nekatere prijatelje tukaj in imam mogoče povezavo, ne vem, z njenimi starši. In tudi včasih imamo sprehode skupaj. In zelo dobri ljudje tukaj, odprti.
	Intervju 3	Socialna mreža v novem okolju	V študentskem domu tudi imamo veliko ljudi iz Ukrajine. Pogovarjam in komuniciram z Ukrajinci tukaj in z Ukrajinci v Ukrajini.
V kraju, kjer živi, je v enem letu spoznala ogromno ljudi. Ti se med sabo večkrat poznajo in tako še naprej spoznava vedno nove ljudi.	Intervju 3	Socialna mreža v novem okolju	imam vezi in tako zanimivo, sem se preselila samo eno leto in imam znance tukaj. Mogoče zato, ker X ni tako veliko mesto in imam znance from different parts, like, I have some people from one side, from the another, and they know each other, and then I have whole chain in this city.
S starši sošolcev njene hčerke.	Intervju 3	Socialna mreža v novem okolju	In tudi zahvalim staršem sošolcev moje hčerke, da povabili naju na nekatere dogodke. To je bilo dobro za naju in tam srečali nekatere ljudi, s katerimi zdaj komuniciram. Mislim, da te ljudi ki jih srečala tukaj v Sloveniji, zelo pomagali me. Ne vem, zakaj, mogoče vsi ljudje taki tukaj. To sem imela srečo in srečala dobre ljudi.
	Intervju 3	Socialna mreža v novem okolju	če veliko ljudi govori enako, to pomeni, Slovenci res dobri ljudje. Za nas zdaj, razumete, zelo pomembno. To mogoče ni tak velik problem za človeka, samo nasmeh, ampak to zelo pomembno zdaj.

	Intervju 4	Socialna mreža v novem okolju	Tesnih prijateljev tukaj med Slovenci še nimam
Komunicira z ljudmi, s katerimi ima največ opravka, a to niso tesni prijatelji.	Intervju 4	Socialna mreža v novem okolju	ko pridem na Rdeči križ ali Karitas, vedo, kdo sem in me vsi pozdravijo, kar je prijetno. Komuniciram s tistimi, s katerimi imam največ opravka. Na Karitasu so me na primer prosili, da igram sv. Nikolaja, pa šoferji avtobusov me redno pozdravljajo. Pa upravnik, ki ga srečam, ko peljem otroka v vrtec, pa s sosedi se pozdravljamo. Kakšnih tesnih prijateljev pa tukaj še nimam.
Na tečaju slovenščine se je zblížal z enim moškim. Je v kontaktu tudi z drugimi Ukrajinci tukaj in se družijo, ko imajo priložnost.	Intervju 4	Socialna mreža v novem okolju	Z Ukrajinci sem se tukaj spoznal, ko sem hodil na slovenščino. Z enim sem se zblížal, z ostalimi imam pa tudi stike in se družimo, ko imamo čas. Bilo je težko, saj so bile tam same ženske in dva moška iz drugih držav. Bil sem edini moški med ženskami. Ampak ja, z diasporo vzdržujem stike in se družim, ko imam priložnost.
Vpisala se je na različne prostočasne dejavnosti, pri katerih je v stiku tako s Slovenci kot z Ukrajinci. Zelo se trudi za čim hitrejšo integracijo v Sloveniji.	Intervju 5	Socialna mreža v novem okolju	Sem šla na uraden tečaj slovenščine od oktobra do decembra in zdaj sem odpisala ta izpit. Vpisala sem se v ukrajinski pevski zbor, pa na latinskoameriški ples, ampak v slovensko skupino, zaradi jezika, pa da se čim prej integriram v to okolje. Zdaj bom šla spet na tečaj slovenščine, pa čakam, da se začne.
	Intervju 5	Socialna mreža v novem okolju	Veliko se družim z Ukrajinci. V Y smo se organizirali in smo pletli mreže za maskirat za vojsko. Ko se vojaki skrivajo v jarkih in na te mreže navežejo kose blaga, da se zamaskirajo.
	Intervju 5	Socialna mreža v novem okolju	Zadnjič sem se pa odločila sama iti na kavo v nakupovalnem centru in potem so mi eni starejši gospodje, enih 70 let stari, rekli: »Ej, gospodična, a ste iz Ukrajine? Lahko se k nam prisedete.«
	Intervju 5	Socialna mreža v novem okolju	Drugače pa ne, zaenkrat še ne preživljam časa s kakšno družino. Slovenci so taki, malo hladni. Rabijo nekaj časa, da te spustijo medse.
	Intervju 6	Socialna mreža v novem okolju	imam veliko kolegov, ni mi problem pogovarjati se. Ni posebej težko najti rusko govorečih ljudi v Sloveniji za prijatelje.
	Intervju 6	Socialna mreža v novem okolju	Imam tudi slovenske kolege, ampak to je malo težje, ker še ne govorim tako dobro slovensko. Se pa učim in poskušam čim več razumeti. Lahko pa z njimi govorim angleško in to olajša.
	Intervju 6	Socialna mreža v novem okolju	En od teh kolegov je tudi prišel iz Ukrajine sem, v Slovenijo, k meni, tako da mi je lažje.
	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	ne, onadva imata toliko slovenskih kolegov!

Stara starša sta večkrat v stiku s prijateljicami njune vnukinje, na kavo je prišel celo oče ene izmed njih. Enkrat tedensko pride na obisk tudi slovenska družina, pri kateri sta žela prvi mesec in pol v Sloveniji.	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	pa mogoče zaradi tega, ker ima X [vnukinja] toliko prijateljev, kateri po navadi pridejo. Pa samo danes, par ur prej pred vami, sta bila tukaj njena prijateljica pa njen oče, kateri jo je prišel iskat. Spili smo kavico, čaj, se pogovarjali, pa tudi na nek način konzultacijo dobili od zdravnika, ker je on zdravnik. Zdaj pa, tukaj je prišel prijatelj od naše družine, družina je slovenska in pogosto, enkrat tedensko pridejo na kavico, ker babica in dedek sta žvela pri njih mesec in pol, se mi zdi.
	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	Žvela sta skupaj s slovensko družino pa so se pogovarjali v ukrajiniščini, ruščini, slovenščini, vse skupaj zmešano. To ni bila za njiju takšna težava, se mi zdi. Ja, mogoče v neki stiski, ampak nista imela občutka, da so Slovenci zelo zaprta nacija. Mogoče odvisno, kateri ljudje. Odvisno od tistih Ukrajincev, kaj imajo sami noter.
	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	ja. Ker po navadi noben od naše družine, tudi starejši, ko je očim prišel ali pa mati in babi z dedkom, noben ni imel problemov z asimilacijo zares. Zaradi tega, ker meni je lahko najti kolege, pa mi je vseeno, v katerem jeziku govori oseba. Se mi zdi, da to ni pomembno.
	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	imata tudi tukaj kolege, ki ju pridejo obiskat, ki so Slovenci. Tako da njima je v redu po moje.
V dobrem, prijateljskem odnosu tudi s sedanjima lastnikoma stanovanja.	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	tudi pogosto pridejo sem v stanovanje te, ki živijo zraven. Za praznike vsakič nekaj prinesejo, neka jed, darila. In takšen odnos, nista kot lastnika, odprta sta.
Stara starša sta veliko v družbi slovenskih sosedov. Njuna hči ima sodelavko iz Srbije, s katero sta v dobrem odnosu, vnukinja pa ima sploh veliko slovenske družbe.	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	In tudi sosedi včasih prinesejo jabolka in bonbone in se pogovarjajo, pa večinoma nič ne razumeta. Ampak tako: »Kako ste? V redu,« malo takšnih besed. Tako mirno je, pa lep odnos. Nimata kakšnih težav. Jaz imam tudi eno sodelavko iz Srbije že štiri leta, tako, podpira vsakič in odnos zelo lep. Nismo občutili, da bi bilo ful težko najti prijatelje ali kontaktirati na nek način. Za X [vnukinjo] sploh ni problem, haha.
	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	se mi zdi, da je odvisno od človeka, kateri je prišel, tudi s kakšnim občutkom in tako ...
	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	tako je, kaj pričakujejo, katere odnose, kaj čaka od življenja tukaj. Če čaka, da samo preživi nek čas, ampak se bo vrnil nazaj v Ukrajino, zato mogoče ne bo zgradil tiste odnose za vse življenje, se mi zdi.

Vnukinja meni, da je vzpostavljanje odnosa ukrajinskih beguncev s Slovenci odvisno od tega, ali v njem vidijo dolgoročen potencial in ali se nameravajo vrniti v domovino. Slednji se raje družijo z rusko-ukrajinsko diasporo, kjer ni jezikovnih ovir.	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	ja, ker veliko Ukrajincev, ki pridejo sem, želijo potem iti nazaj in potem ne razumejo, da odnosi, ki jih lahko zgradiš tukaj ... Mi to gradimo tako, za večjo perspektivo, za daljše življenjsko obdobje, ki ga bom preživela v Sloveniji. In oni imajo malo drugačen način in se potem raje družijo z rusko-ukrajinsko diasporo tukaj, ker ni nekakšnega language barrier.
Hči intervjuvancev	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	Tako ni nič problemov s komunikacijo in potem mislijo, da so Slovenci zaprti. Meni se tako ne zdi.
Hčerki, njenemu partnerju in vnukinji je bilo ob prihodu sem učenje slovenščine prioriteta. Fant, ki jim je takrat pomagal pri učenju, še danes pride na kavo k njim. To vidijo kot razlog, zakaj imajo toliko slovenske družbe.	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	mož dela v podjetju, katero je samo slovensko in vsi okrog so Slovenci. In se mora pogovarjati v slovenščini. Zato je naredil tečaj za slovenščino kot prvo. Za X [vnukinjo], zame, pa za njega je bil cilj prvo komunikacija v slovenščini. Sigurno ni v ukrajinsščini, ruščini ali angleščini, slovenščina mora biti prvi jezik. In zato mogoče ... Mi smo želeli komunicirati in tako, prakse, da bi več bilo. Mi smo živeli v stanovanju, prvo sobo smo najeli. Pri nas je bil fant, fizik, Y, kateri je tako lepo vse razlagal, pravilno slovenščino. In je ves čas popravljaj, pomagal, razlagal neke stvari. In še zdaj včasih pride v goste pa spije kavo, tako, že štiri leta smo v kontaktu. Zato mogoče.
Dedek slovensko družino, pri kateri sta stanovala prvi mesec in pol, doživlja kot lastno družino.	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	že štejeva, da imava tukaj sorodnike, ker ta družina, pri kateri sva stanovala ta mesec pa pol, niso prijatelji, so kot sorodniki.
	Intervju 7	Socialna mreža v novem okolju	definitivno je zelo vplivalo to, da se najina hči veliko družijo s Slovenci.

Viri moči:

Comment	Document name	Code	Segment
Težki vojni situaciji navkljub vseeno vidi veliko dobrih plati življenja tukaj.	Intervju 1	Viri moči	But I see very very good moments, very beautiful places in Slovenia and I think that maybe I can live here. Yes, because it's very comfortable stage for living. It's very comfortable stage for children. It's very comfortable stage for family with children I think. Umm, and I like this place, this Y, because it's very ... It's not loud, it's very

			beautiful with the nature and very nice people here. But it's only one year of my life.
Pomirja jo, da je tukaj z bratovo ženo, s katero sta si blizu in se lahko pogovarjata o stvareh, ki ju težijo. Da ne obupa, jo motivira misel na družino v Ukrajini.	Intervju 2	Viri moči	But if you have just one person so close and you can talk about this, you're more calm. Okay, I'm not alone, I can do this. I can do this for my family in Ukraine, I can be strong. Every day you wake up like: »I'm strong, I can do everything, I will do everything, I will live good.«
Kolesarjenje, narava, hribi in gore ter služba so bili zanjo kot zdravilo.	Intervju 3	Viri moči	veste, zelo pomagalop mi kolesarjenje. V aprilu, konec marca, v 2022, ker uživala. Ne vem, to naravo, te hribe, gore in to kot zdravilo bilo za mene. In tudi zdravilo je bila moja služba.
	Intervju 3	Viri moči	Imam to vezavo s fakulteto tukaj. In to tudi taka podpora za mene.
	Intervju 5	Viri moči	tukaj, v X, sem se vpisala na tečaj Y. Je taka zelo energična Slovenka. Začela sem hoditi zaradi tega, da se nalezem te energije, ker za mene je zelo pomembno, da ima ženska tako življenjsko energijo, kot pri dvajsetih, tudi potem pri petdesetih.
	Intervju 5	Viri moči	Zdaj je bil dan Ševčenka, njegove pesmi moramo vsi vedeti na pamet, in smo šli v Štanjel h njegovemu spomeniku. Potem smo šli še v Trst. S tem se polnim. V Trstu sem že bila, a se ne spomnim, ker je bilo to tri mesece po tistem, ko smo bežali iz Ukrajine. Zdaj sem čisto drugače razpoložena, kot takrat. Zdaj je lažje.
	Intervju 7	Viri moči	zato samo rečem, da to sploh nič ne pomeni, ker so samo stene. Vsi smo živi, vsi smo tu, bomo zdravi, to je to. Naš cilj življenja. Bomo videli, kaj bo.

Vojne grozote - izkušnje po migraciji:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	We hope, but every new month when this war is continuing, hope is less, less, less, less. And this umm, for all people of Ukraine. Because to wait is maybe the most difficult for us. To wait. Psychologists say that we don't ... You don' have to wait, you have to live today, to live now. Yes, we try, but in reality such advice is very hard to implement sometimes. So ...
	Intervju 1	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	In fact, we have a very well organised distance education and every day we conduct a full educational process. But there is a certain problem for students who remained in Ukraine because in addition the other risk of the war, the lights are now turned off and therefore is not always possible to join online education – for

			students and for our teachers, too. Because in Ukraine, this turn off of the light and some technical problems
Kljub pozitivni dinamiki v domačem mestu prisotna velika negotovost, kako varno se je pravzaprav vrniti tja.	Intervju 1	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	But in fact, maybe if you compare the dynamics of how it was in Harkiv in first months of the war and now, it actually got better. It got better. And many of my acquaintances already returnin to Harkiv with their children. Now it better than some months ago, some summer months and now dynamic is positive. For Harkiv. Not for another places of Ukraine, but for Harkiv. Positive dynamic we have. But some risks we have too. And this is individual choice for every family.
Premišljevanje o vrnitvi v Ukrajino vsem tveganjem navkljub, saj je živeti brez ljubljenih oseb samo fizično, ne pravo življenje.	Intervju 1	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	I don't know how we can do better. Because if you have some positive dynamics maybe we can ... We must to study live with some risks. And now, in my city, maybe we can study to adapt to this right now. I don't know because if this war continues 10 years, I live 10 years without my husband. My children live there without their father. I live here without my mother who is 71 years old and I don't know how long she live. I don't know. And what sense of our life ... This is only physical LIVING or not. This is maybe live with people who you love.
	Intervju 2	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	And everywhere we have a lot of bomb and they don't have electricity and don't have this mobile connect. You just see this graphic, they have like six hours without electricity, one hour with electricity. Four hours without, just two is. And this is so hard live there now. All prices go up, like, I don't know, really crazy price. And with friends, okay, of course a lot of friends stay in Ukraine.
	Intervju 2	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	And of course, first time when you don't have work, when you don't have nothing, when you don't understand what kind of help you can have, where you must go, with who talk, how make all these documents. Of course, first time you have so big depression. And I think everybody of us have this. I had this like one month, I just was in my room in my bed and I don't wanna up and go, don't wanna go out.
Ko ji je hudo, se o tem ne more pogovoriti z bližnjimi, ki so ostali v Ukrajini, ker so tudi sami v zelo travmatični, še nevarnejši situaciji. Meni, da potrebujejo terapijo.	Intervju 2	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	In that moment you just wanna be little girl and call parents and say: »Please, help me!« But you understand you can call no one because there ... They have life worse than you and you can't talk about this ... This is the most hard in our life because we can't say to people in Ukraine how hard we live there because they live more hardest and, you know, I can't imagine this. Yeah, I called my friends and said: »Look, I'm so bad here, my life is complicated and I don't have nothing ...« My friends can said me: »Look, I have bomb every day. Really?!« And

			this is the most hard part. I think we need some, maybe terapija or something of that.
Ko sta se s sinom nastanila v Logatcu, si je končno lahko malo oddahnila od vseh grozot. Najpomembnejši ji je bilo, da je bil njen sin na varnem ter da je imel družbo ukrajinskih otrok.	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	Sestra nas je potem prišla iskat na Dunaj in odpeljala k sebi, ampak je imela premajhno stanovanje, zato ker je pričakovala samo mene in sina, z nama je bila pa še kolegica z otrokom. Potem smo bili nastanjeni v Logatcu in tam sem si končno oddahnila od vsega, ker to je bilo psihično in čustveno zelo naporno. Najbolj mi je bilo pomembno, da je otrok na varnem, da je kup ukrajinskih otrok, da se lahko igra in da nisem rabila kuhati, hrane je bilo dovolj. To mi je zelo olajšalo, da sem malo prišla h sebi. Za en čas sem bila v taki degradaciji, čisto se mi je ustavilo, nič nisem razmišljala in delala. Bili smo enih prvih, ko so bili nastanjeni v Logatcu. In čez en dan, potem, ko smo bili že nastanjeni tam, smo slišali, da so iz Irpina, od koder smo bežali, že uradno začeli evakuirati ljudi
Kmalu po njenem prihodu v Logatec so tudi uradno začeli evakuirati ljudi iz mesta, kjer sta živela.	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	od tretjega marca smo bili nastanjeni v Logatcu, osmega pa so začeli evakuirati ljudi iz Irpina.
Vojna ter begunska izkušnja sta jo tako travmatizirali, da se prvih treh mesecev tukaj sploh ne spomni.	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	Prvih treh mesecev, ko smo prišli sem, se sploh ne spomnim, ker je bilo toliko vsega skupaj.
Kmalu po prihodu v Slovenijo so začeli bombardirati tudi mesto, kjer je živela njena mama. Takrat je za 22 dni izgubila povezavo z njo. Tudi ona je potem poleti prišla sem, a je morala ubrati daljšo pot.	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	Mamo imam pa v Mariupolu in tam se je začelo že tretjega, ni bilo več povezave z njo. Mariupol so začeli bombardirati. In povezavo z mamo sem spet dobila 25. marca. Ona je tudi poleti prišla sem, ampak ni mogla čez Ukrajino iti, ker takrat so bombardirali skos. In so ji rekli, da plačaj 300 evrov, da te peljejo do Kijeve, ampak se pelješ en teden. In potem se je odločila, da gre čez Rusijo, Moskvo, Litvo, prek Baltika do Varšave. Je tudi prišla v Logatec.
Zaradi vojnih grozot jo je strah Rusov.	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	Drugače je bil pa novembra tukaj koncert ene ruske pevke iz naše mladosti. Poje v ruščini, a ne podpira vojne v Ukrajini. Zdaj živi nekje v Evropi. V glavnem, tam sem se počutila nelagodno, ker so bili sami Rusi tam. Čutila sem nek notranji strah, da sem Ukrajinka med samimi Rusi. Ko smo bežali iz Irpina, se je potem izkazalo, da so Rusi, ki so prišli tja, posilili veliko žensk in otrok. Z zvezanimi rokami so jih metali v jarke. Tega ni nihče pričakoval. Bomba, ko pade, je malo drugače, ampak ko to človek človeku naredi ... Pred kratkim sem spoznala eno punco iz Mykolaiva

			na jugu Ukrajine; ko je slišala, da pridejo Rusi tja, ni bežala zaradi bomb, ampak zaradi tega, ker ima dve hčerki in so prišle zdaj sem. Ko sem bila na tistem koncertu, me je bilo strah zato, ker nisem vedela, kaj lahko Rusi naredijo Ukrajincu.
Zelo otežena izvedba online predavanj ukrajinske univerze zaradi nenehnega bombardiranja.	Intervju 6	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	od začetka sem jih spremljal, ampak je bilo zelo težko, ker Harkiv vsak dan bombardirajo in predavanja niso bila pogosta, pa učitelji so morali pogosto prekiniti predavanja, da bi šli v zaklonišče. In zato sem se odločil, da ne bom obiskoval harkovske univerze
Vas, v kateri so imeli počitniško hišo, je menda popolnoma zminirana, njeni prebivalci pa so ali zbežali ali bili ubiti. Negotovost glede tega, kaj točno se tam zdaj dogaja.	Intervju 7	Vojne grozote > Izkušnje po migraciji	ja in jaz samo vidim, koliko časa mi ne bomo tam, ker to je zminirano. In ljudje, kateri so živeli tam so ali v evakuaciji ali umrli tam ... Tam je bilo samo, se mi zdi, dva ali tri ljudi živih, ko so se Ukrajinci vrnili nazaj in to zemljo vzeli zase. Samo tri ljudi so opazili žive. To je bila velika hiša, ki jo je oče zgradil in je mislil, da moja družina pa družina od moje sestre bomo skupaj poleteli. To je gozd pa zraven reka, počitnice za otroke in vnuke. In to je ful težko za razumeti, da smo jo izgubili. Pa ni slik, ker je prepovedano slikati zdaj, sploh ne vemo. Ampak menda nobena hiša ni cela.

Vojne grozote - izkušnje med migracijo:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Vojne grozote > Izkušnje med migracijo	And when we left our city, our Harkov, in the railway station, men, my husband, don't come to railway station because mobilisation. It was raw mobilisation, and men lived in Harkov stayed in Harkov, but I and children, we go to Slovenia
	Intervju 1	Vojne grozote > Izkušnje med migracijo	Beacuse when we leave Harkov, we hope that we leave for two or three months and not much. So, two, three months to sleep, because I think that I feel something like ... This is like you feel it some days, some two or three days like this, and you will dead, because it very ... It depend from the character, from nervous system maybe. But for me, it was very very terrible.
	Intervju 1	Vojne grozote > Izkušnje med migracijo	Poland, we stay in Poland one day, I have one woman in Varšava and we stay for one day in Poland and then we go to Slovenia. Austria, Slovenia, on the train. Yes. We sleep, this was first day when I sleep from beginning of the war. And then we come to Slovenia
	Intervju 2	Vojne grozote > Izkušnje med migracijo	nice, but it was not easy. Three days on the road, you just drive, drive, drive ...
	Intervju 4	Vojne grozote > Izkušnje med migracijo	Moram, ker ko smo šli sem ... Nočem se niti spomniti, kako je bilo ... Tri ure smo stali na poljski meji, premikali smo se za dolžino čajne

			<p>žličke. Ko smo končno prišli čez, na postaji nismo imeli prostora, da bi čakali, zato sem se odločil, da se bomo peljali do Varšave. Potem so nas naložili na avtobuse in so bili tako polni, da nisem imel kje sedeti, pa še ta malega sem imel v rokah. Na koncu se zaradi tega nisem mogel premikati, nisem čutil nog. Vseeno pa sem hvaležen, ker so bile povsod točke s hrano in pijačo in vsem, kar si rabil. Prvo pomoč so nasploh vsepovsod nudili in kartice za mobilni telefon smo takoj dobili. Tako da so res pomagali. V glavnem, da smo prišli do Slovenije, smo morali prečkati štiri države. Na Dunaju so nas namestili v res dober hotel, štiri zvezdice je imel. Vse smo imeli urejeno. Potem pa so nam prostovoljci pomagali kupiti karte za Ljubljano. Pomagali so nam s prevajanjem in nas pripeljali na avtobus. Ko smo bili na Češkem na vlaku, pa sem šel na cigareto, in so ljudje skozi odprta okna metali sokove in hrano za otroke. To je bilo zelo dobro.</p>
<p>Ogromna gneča, panika, prerivanje in nasilje na železniški postaji, ker je bilo toliko ljudi, ki so nameravali zbežati. Strah zaradi zvoka eksplozije.</p>	<p>Intervju 5</p>	<p>Vojne grozote > Izkušnje med migracijo</p>	<p>Potem sem odšla s svojo prijateljico, ki je imela natankan avto in je delala kot trgovski potnik. Poznala je vse te ulice, kam iti, 15 kilometrov je do Kijeva. Hotela sva na ta vlak za Varšavo, ko je evakuiral ljudi iz Kijeva. Ta kolegica naju je spravila do tja. Peljali smo se kolegica z otrokom in psom in jaz z otrokom in psom. V glavnem, ko smo prišli na železniško, je bila tam velika gužva. Taka panika je bila, ljudje so hodili en po drugem, rinili v un vlak, moški svoje ženske. Moški itak močnejši, da jih dajo na ta vlak. Če greš na vlak, samo en kovček si lahko mel. Ljudje so metali te kovčke čez okna, davili so se ... Nismo uspeli priti na ta vlak, ker pač ni bilo mogoče. Ne vem, a policaj, al nek vojak, nam je rekel, naj gremo na drug vlak, da majo še en vlak. V Kijevu ni taka železniška postaja, kot v Ljubljani, ker to je mičkena postaja. V Kijevu so sami tiri, tiri, tiri. Rekel nam je, naj se peljemo vsaj do Lvova, ne glih do Varšave. Lvov je zahodna Ukrajina. In smo šli na ta drugi vlak in se spomnim, da ko smo prišli že na vlak in smo si iskali plac, ga ni bilo veliko in smo sedeli zraven veceja na tleh. Moja kolegica je rekla, da gre gledat še malo po vagonih, če majo kje kakšen plac in glih takrat je eksplodiralo. Ustrašila sem se, ampak ni bila bomba, ampak protiraketna, so jo zbili glih nad železniško postajo. Kasneje smo izvedeli, da ni bila bomba. In to se je zgodilo, glih ko smo tekli z enega vlaka na drugega.</p>
<p>Dogodki na železniški postaji so bili izjemno travmatična izkušnja za otroke.</p>	<p>Intervju 5</p>	<p>Vojne grozote > Izkušnje med migracijo</p>	<p>Za otroke je bila to katastrofa. S sabo sem imela potovalko in eno torbo s hrano, pa en boks za psa. Ta mali je moral nositi psa, jaz pa ostali dve torbi. In ko on ni več zmogel, sem vrgla torbo s hrano in se je ful sekiral, ker je to naša torba. Za njega je bilo to veliko stresa. Ljudje so se davili med sabo, teh stvari od vozičkov do</p>

			kovčkov, tega je bilo ogromno. Ta mali se je začel dret: »Ne dotikajte se me!«
	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje med migracijo	Moški so porivali vse, ženske in otroke, samo da svoje spravijo na vlak.
Pot do Slovenije je bila dolga in zakomplicirana. Na srečo so jim na Poljskem na avtobusni postaji na pomoč priskočili prostovoljci. Vlak do Dunaja je bil čist urejen.	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje med migracijo	Ko smo pa prišli v Lvov, je imela moja prijateljica neke kolege zraven Lvova in smo tam čez noč prespali, da malo pridemo k sebi. In po tem počitku so bili organizirani avtobusi, da nas peljejo čez mejo, ker Lvov je zraven poljske meje, ene 20 kilometrov stran. Te avtobusi so peljali do Varšave. Vse je bilo organizirano, hrana, prostovoljci so pomagali z vsem, kar smo rabili. Pomagali so nam s kartami, ki so bile sicer zastonj, ampak je bilo toliko ljudi na postaji, da nisi mogel, pa nisi znal jezika. Za to so vse poskrbeli prostovoljci, pa poiskati tir, pa te stvari, pa da najdeš svoj vlak. Mi smo šli z avtobusom čez mejo, veliko ljudi pa peš, ker niso imeli prevoza, s temi kovčki, z otroki. Pa čakali smo kakih pet ur, da pridemo čez mejo, ampak smo imeli neke prigrizke pa čaj, ker je bilo mrzlo takrat. Ko sem dobila karto, sem mislila, da je povezava direktna, iz Varšave do Slovenije. In potem sem ugotovila, da tega ni. S sestro sem se dogovorila, da gremo na Dunaj iz Varšave in da nas pride potem tja iskat. Potem pa smo se ustrašili, zato ker smo dobili karte in nikjer ni bila označena številka, kje sedimo. Smo se ustrašili, da bomo morali spet na tleh spati ali kaj takega. In potem smo videli, da je vse čisto, vse urejeno, kot je treba. Smo bili pripravljeni spati na tleh, drugače.

Vojne grozote - izkušnje pred migracijo :

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	First week of the war it was, um, terrible in Ukraine, because our city was bombarded, subjected by bombardments and our home is tudum tudum tudum every day. I don't sleep 10 days from the beginning of the war and from our way from Slovenia. I don't sleep, I don't eat, because I have some panic. My children were not nervous like me, I was nervous more than my family.
	Intervju 2	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	when all of this started I was there 1 month and half and my brother called me and said: »Look, I want my wife to go out from Ukraine and I give you two days. You can decide what you will do – go with her or stay in Ukraine.« And it was so hard two days, and I decided to go with Y [njegovo ženo] and he drove us to Z. This is like one safe part Ukraine and he drove us there and said: »I give for you girls three days, three nights. You must decide where you go, but just three days.« And in the evening when he drove

			us, he said: »I will go to war.« He is not a soldier, he never was in military, he's film director. But it was his choose and now he on the war. Yeah, and in these three days we just thinking where we can go. Maybe Germany, maybe Poland, but of course everyone want have someone there because it's so complicated and hard to start life in the new country.
	Intervju 2	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	I think nobody can't understand us because before that moment when you feel this, this first bomb on your life, nobody can't understand the war. I was like everybody, of course I watched this movie about war and everything, but you never can understand this before you feel this.
	Intervju 2	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	I remember, I think I never forgot this first day. I was on ... Podeželska hiša ... Koča. We were there and at morning when we hear this first bomb we just think: »Hm, maybe someone crush with car to ograda. Maybe, maybe.« At second ... You understand. No. And I never can forgot these first feelings, this is like fire in your blood. I think it's possible just ... In movie, when people just stop and can't do nothing. When we watched movie and said: »Run, run, why you stay?!« But no, I remember I was sitting once read news. I get my phone to read this and I can't control this but I was like ... I just can't have this in my head, like 15 minutes I can't do nothing.
	Intervju 2	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	And of course, first months I think I will not go, never, I will stay. But my family said, and I think this is more smart if one children go to the war, for his calm, for my brother, and for calm of my friends, I must go somewhere. It was so scary. When you go and understand ... You don't know ... What you will do there, where you will live there.
	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	bilo je zelo težko, saj smo morali bežati, zadnje pol leta pred tem pa sva s sinom živela v Iripinu.
Izkušnja hude panike in strahu za preživetje.	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	ko se je vse začelo, so se zaprle trgovine, ničesar ni bilo. Ljudje so bili ful v paniki, skrivali so se v podzemnih parkiriščih. Mi smo bili pa doma pod posteljami. Z zakonske postelje sem potegnila jogije, da sem pokrila okna, da sem skrila sina. Na začetku sva s sinom podnevi hodila ven, v podzemno garažo gledat, kako so tam ljudje. Dol sva si znosila stvari, če bo slučajno kaj, da se lahko tam skrijeva. Vsi so bili panični, a midva sva bila skupaj doma.
Negotovost, na kakšen način bi s sinom lahko pobegnila.	Intervju 5	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	Jehovove priče so zažele organizirati evakuacijo in so z busi vozili ljudi. In ko sem se odločila, da grem, nisem vedela, kako, ker nisem imela avta in bencina. Na koncu, ko so vsi ljudje začeli govoriti, da je že konec, noben ni razumel, zakaj se seliva.

	Intervju 7	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	do konca se nisva hotela preseliti, ampak naju je prisilila situacija v Ukrajini; vojna, pa streljanje vsepovsod in da so nas bombardirali.
Hčerka o nenehenem bombardiranju mesta, kjer sta prej živela njena starša: dogajalo se je čisto blizu njiju, infrastruktura porušena. Psihično naporno stalno poslušati zvok alarmov, ljudje nimajo vedno časa dovolj hitro odreagirati nanje.	Intervju 7	Vojne grozote > Izkušnje pred migracijo	Pri njima je pa deset kilometrov stran vojna in vsakič slišijo zvoke. Tako blizu, da vsak dan trikrat, štirikrat bombardirajo naše mesto. Tam, že zraven njunega stanovanja. Tam ni vrta in ni šole. To bo trajalo še nekaj časa. In kakšno stanje bo, to nihče ne ve. In to je težko tudi psihično, vse to slišati, tiste alarme vsakič vklopljene. In pogosto alarm dela, ko vidijo letalo ali vidijo, kako z morja vse to gre. Tam, osem minut, tri minute. A če je tako blizu, tisti alarm vklopijo in po navadi prej pride neka bomba in potem se vklopi alarm. In ljudje nimajo možnosti reagirati tako hitro. Zato sem rekla, da to ni v redu.

Všečno v Sloveniji:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Všečno v Sloveniji	it's very beautiful country. These mountains, maybe the most exciting for us. For me, for my children. When we come to Slovenia in the train, we see these mountains and it will be great. It was great. So yes, it's exciting. And we think that ... I compare Slovenia with Ukraine, because the eyes of tourist is always comparing with something past experience. And I see it in Slovenia many places people caring, cariful people, cariful children, many sports fields, football fields ... In Slovenia a lot of places where we can see that people are takig care, or there are a lot of places for children, playgrounds, outdoor sports grounds, a lot of people are playing sports. Everything is very well arranged in terms of roads, there are for cyclists, for automobilist, for ordinary people. This is different from Ukraine, because in Ukraine in circumstance of our level of corruption. It's very easy, it's all very easy to do, to organize, but in our state ...
	Intervju 1	Všečno v Sloveniji	So I think that in Slovenia very much opportunity to make sports, make sport for children and it's very good.
	Intervju 1	Všečno v Sloveniji	I really like the road in Slovenia. How convenient that there are divided areas where cyclists should go, where citizen should go, automobilist, motorist should go. The roads are very comfortable. I really wanted to get a driver's license even though I don't know how to drive a car. But very comfortable transport and very comfortable roads.

	Intervju 2	Všečno v Sloveniji	This I like so much because Slovenian people like, not just like, love culture, their language. And they think about this culture. Because I think we make mistake when we was talking in Russian language, and we had a lot of pressure and we go down under this pressure. We must fight about this like Slovenia fight for her language. Because I know now, everybody who want live this must make exam A2 and that's great. I think that's the perfect choose. If you come to another country, you must learn language, you must know history, you must respect this culture.
	Intervju 3	Všečno v Sloveniji	Dobro me tukaj. Všeč mi je narava in ljudje, zelo odprti in radi pomagali. To je dobro zame.
	Intervju 5	Všečno v Sloveniji	Pa narava, zelo sem zadovoljna s tem.
	Intervju 5	Všečno v Sloveniji	Drugače mi je pa v Sloveniji zelo všeč, kako ljudje živijo, razmišljajo, kako aktivni so penzionisti ...
	Intervju 7	Všečno v Sloveniji	Ljudje z omejenimi sposobnostmi živijo v Sloveniji mnogo bolje, ker je tukaj vse tako narejeno, na busih se lahko pelješ, če si invalid. Na cestah v Ukrajini pa tega ni. Ne moreš se peljati z busi, trolejbusi, tramvaji. Na cestah ni narejeno tako, da se lahko pelješ ali pa se sprehajaš, če imaš kake posebnosti. In to nama je zelo všeč v Sloveniji.
	Intervju 7	Všečno v Sloveniji	pa nikoli nisva videla, da bi otroci vrtčevske starosti prosto hodili po cestah, tudi z vzgojiteljico, v Sloveniji pa velikokrat vidiš otroke iz vrtca, kako se sprehajajo in vsem mahajo. Vsi so tako veseli in bolj je varno.
	Intervju 7	Všečno v Sloveniji	všeč nama je tudi red in mir in kako ima vse svoje zaporedje, kako so vsi prijazni en do drugega, tudi, če se ne poznajo. Včasih ne razumeva, a sta samo prijazni, ali se dejansko poznata ti dve osebi ali sta v sorodstvu, ker je tako tanka meja pri prijaznosti pa prijateljskem odnosu. To sva opazila pri Slovencih.

Prihodnost – Nagibanje k ustalitvi v Sloveniji/ drugi državi EU:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 4	Prihodnost > Nagibanje k ustalitvi v Sloveniji/drugi državi EU	otrokom je tukaj všeč in razmišljamo, da bi tukaj ostali. Nismo pa še nič razmišljali za naprej. Na to vprašanje težko odgovorim, ker še ne vem, kako bo.
	Intervju 5	Prihodnost > Nagibanje k ustalitvi v Sloveniji/drugi državi EU	v Ukrajino se ne nameravam vrniti, ker nimam kam, pa Slovenija mi je všeč. Razmišljam, da bi kar tukaj ostala. Je pa tudi možnost, da bomo šli kam drugam, ker mož je šel tudi v Evropo, ampak ne v Slovenijo.

	Intervju 6	Prihodnost > Nagibanje k ustalitvi v Sloveniji/drugi drzavi EU	prijavil sem se na X fakulteto in zdaj načrtujem tukaj diplomirati. Potem bom videl, kako naprej, ker zaenkrat ne morem predvideti, kaj se lahko zgodi. Ampak ta stroka me res zanima in v Sloveniji mi je všeč, zato bi rad tukaj čim dlje ostal.
	Intervju 7	Prihodnost > Nagibanje k ustalitvi v Sloveniji/drugi drzavi EU	ne veva, če se bova kdaj vrnila domov v Ukrajino, ker nimamo letališč, ker je vse bombardirano okoli. Z vlaki ali busi je pa malo naporno iti tja. V planu je izboljšati zdravje. Tukaj nama je všeč živeti in bi rada enako živela tudi doma, zdrava. Močno upam, da bo Ukrajina enkrat prišla do vstopa v Evropsko unijo kot članica in da bomo prišli v NATO. Verjamem v to in čakam, da se zgodi, ker bi rad bil takrat še živ.
	Intervju 7	Prihodnost > Nagibanje k ustalitvi v Sloveniji/drugi drzavi EU	tudi, če se vojna konča jutri, razumem, da bodo morali Ukrajino prenavljati še vsaj 10 let in to s pomočjo celega sveta in Evropske unije. Veliko je ruševin in veliko napak, ki so se zgodile v Ukrajini, uničenje arhitekture in infrastrukture in prebivalstva. Bojiva se, da nikoli več ne bova videla Ukrajine, kot je bila pred vojno. Mladostniki in mladi ljudje, nova generacija, jo bodo mogoče videli tako, kot je bila pred vojno, a se bojiva, da midva tega še ne bova videla. Zaradi tega, ker tudi, če se bo končala jutri, je obnavljanja toliko. Poleg tega je veliko beguncev v Evropski uniji in ne bo se jih veliko vrnilo nazaj v Ukrajino, da bi to obnavljali, se mi zdi. Ker vsak si tukaj ustvari novo življenje in življenjsko pot. Nimajo se kam vrniti.

Prihodnost – Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino:

Comment	Document name	Code	Segment
	Intervju 1	Prihodnost > Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino	In fact, I have never felt about leaving to live in another country. And perhaps it is why for me now returning home is the only prospect that I see.
	Intervju 1	Prihodnost > Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino	I do not know what awaits my state, my Ukraine, but I love my state. Not state, but my neighbourhood, my Harkiv, and I want to return. And my husband, my mother, my brother is in Ukraine and I think that we return. But I understand that we don't know when this war was finished. So how many time we stay here and what may be our position will be changed. We don't know.
	Intervju 1	Prihodnost > Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino	I think that I'm always between two positions. Position to adapt in this country, yes, and I see many good moments in Slovenia. But this is only one year of my life and um... Fortyone year of my life in Harkov. So ...

	Intervju 1	Prihodnost > Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino	the future today for me is vague. I really don't know how it will be, my heart tells me that we will return home. We miss home and we will return – this is mandatory. But now life teaches us a rational approach to solving this questions. Because I answer not only for myself, but for my children. And I'm responsible for them so we are actually waiting. We continue to wait. Something like that.
	Intervju 2	Prihodnost > Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino	Of course I think everybody of us wants back.
	Intervju 2	Prihodnost > Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino	And I think 80% of us want back. Because that's our life, that's our culture. We are so comfort there, that's our home and we love Ukraine so much.
	Intervju 3	Prihodnost > Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino	Sem bila vesela živeti tam in mislim da bom vrnila. Zdaj razumem, to ... Kako to rečete, opasna, it's dangerous.
	Intervju 3	Prihodnost > Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino	Zdaj to nevarno prebivati v Harkivu, ampak mislim, bo boljše.
	Intervju 3	Prihodnost > Nagibanje k vrnitvi v Ukrajino	imam želje, načrte zelo težko zdaj. Ne vem, kako to bo. Jaz bi rada, če moj mož pridruži nas tukaj, živela tukaj za krajše obdobje. Ampak mislim, če bo konec vojne, bova odšli s hčerko domov. Ona tudi se želi vrniti domov.